

BERXWEDAN

HER TIŞT JÎ BO ENÎYA RÎZGARÎYA NETEWA KURDÎSTAN

Sayı 45 / 31 Aralık 1987 / 2.50 DM

PKK Genel Sekreteri Abdullah ÖCALAN:

PARTİ YAŞAMINDA ŞEHİTLERİN ANISINA BAĞLILIĞI SÜREKLİ KILALIM

Parti tarihimiz bir anlamda şehadet tarihidir. Parti değerlerimizin temelinde en aziz ve en kutsal değerler olarak şehitlerimizin kendileri yatmaktadır. Devrim şehitlerinin mücadeleimizde ifade ettikleri yer ne kadar doğru kavranır ve gereklerine ne kadar bağlı yaşanırsa, kendi özümüze bağlı kalmamız da o kadar gerçekleşmiş olur. Aynı şekilde şehitlerin anısına bağlılıkta ne kadar kusur edilirse, kişinin soy-

suzlaşması ve giderek hareketin doğru devrimci çizgisinden sapması da o ölçüde kolay gerçekleşir.

Bir devrimci hareket ve onun mensupları şehitlerin anısına ne kadar bağlı kalırlarsa, Onları her an ve her zeminde sürekli yaşarlar. Onlara toz kondurtmazlar. Onları soyut terimlerle değil, güncel devrimci görevlerinde ve zaferi yakınlara başarılarında yaşatırlar. Bütün yaşamları-

nın doruğuna onları yerleştirirler. Böyle davranan bir hareket şehitlere layıktır, o sürekli değerlerle büyür.

Hala bütün gücümüzü seferber ederek şehitlerimizin anlamını ölçüp tartmaya ve bütün Parti yaşamımızın esası haline getirmeye, halkımızı şehitler yolunda ayağa kaldırmaya ve yürütmeye çalışmanın büyük anlamını ortaya koyar ve bunun yaşatılmasına önceliği verirken, bunun alı-

şageldiği üzere hiç de anlamların altında ezilmemek için değil, gerçekte yoldaşca bir görevin mutlaka yerine getirilmesi gereğine duyduğumuz inancıtan dolayı yapıyoruz. Gerçekte bu yalnızca soyut bir inanç da değil, bizi biz yapan değerlere bir düşünce, bir inanç ve bir umudun bileşkesi olarak bakmak ve pratikte onurlu ve başı dik yürümemizi sağlayan değerler olarak görmek

Devamı 12. sayfada

KAR ALTINDA GÖĞÜS GÖĞÜSE ÇATIŞMA: 30'UN ÜZERİNDE DÜŞMAN GÜCÜ ÖLDÜRÜLDÜ

Şırnak'ın Karaboyun köyü yakınlarında meydana gelen çatışmada, sömürgeci ordu kuvvetlerinden biri binbaşı, biri astsubay olmak üzere içerisinde özel tim ve özel kolordu elemanlarının da bulunduğu 30'un üzerinde düşman askeri öldürüldü, bir o kadarı da ağır yaralandı.

Yaklaşık 16 saat süren çatışmada düşman gücü tam bir hezimete uğradı. Yoğun kar yağışı ve sis altında devam eden çatışmaya düşmanın takviye birlik göndermesine de engel olundu. Helikopterlerin indirme yapması yoğun ateş altında engellendi. Çatışmada ağır kayıplar veren sömürgeciler tam bir bozgun halinde savaş cephesini terk ettiler.

YAZISI 2. SAYFADA

● **PKK'nin 10. Zafer Yılı Barliyas'ta (Lübnan) Kutlandı. Lübnan-Kürdistan Yurtsever İşçiler Birliği'nin Düzenlediği Geceye 1000'in Üzerinde Kitle Katıldı**

YAZISI 3. SAYFADA

Fransız Hükümetinin Irkçı Uygulamalarına Protestolar Sürüyor

● **19 Aralık'ta 30 Civarında ERNK'li Yurtsever Rems'de Fransız 3. Kanal Televizyon Binasını İşgal Ettiler**

● **Gabon'a Sürülen Yurtseverlerin Açlık Grevi Sürüyor**

YAZISI 3. SAYFADA

ABD Dışişleri Bakanlığının "Kürtlerin Etnik Azınlık Hakları Verilmelidir" Açıklaması ve Ardındaki Nedenler

Sözkonusu rapor ya da dışişler bakanlığının Kongre'ye açıklamaları, Amerika'nın Sesi Radyosu ve Türk basını tarafından işlendi. Sözkonusu radyo ve gazeteler, Amerikan hükümetinin şimdiye kadar bu düzeyde ilk defa Kürtlerin ve azınlık haklarından bahsettiğini açıkladılar.

Dışişleri Bakanlığının açıklamalarında, Türk hükümetine Kürtlerle ilgili olarak Helsinki İnsan Hakları* kararlarına uyması için de çağrı yapılıyor.

Kongre'nin sorularına cevap verilen açıklamada özetle şunlar belirtildi:

"Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana Türk hükümetleri, Türk olmayan, etnik temelden gelen kişilerin Türk

toplumu ve kültürünün ana doğrultusu içinde asimile edilmeleri yönünde bir politika izlenmiştir. Kürtçe kitap, gazete ve diğer neşriyatların yayınlanması yasaktır. Aynı şekilde, Kürtçenin resmi amaçlarla, örneğin mahkemelerde ve okullarda kullanımı yasaktır."

Açıklamada Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi terörizmle suçlanarak, Türkiye'nin toprak bütünlüğüne de saygı gösterildiği unutulmuyor.

Açıklamada Türk hükümeti, Lozan'da** azınlıklarla ilgili maddeleri sadece Rum ve Ermenilerle sınırladığı ve Kürtlere uygulamadığı için eleştirilmektedir.

Devamı 6. sayfada

TÜRK SOLCULUĞUNUN ÇIKMAZININ TARİHSEL KÖKLERİ

Türkiye'de örneği dünyada az görülen bir solculuk sergilenmektedir. Sosyalizm ve ilerlilik adına hareket ettiğini söyleyen, pratikte burjuva demokrasisine bile varamayan bir solculuk. Buna, egemen burjuvazinin ya da düzenin izdüşümü, burjuva devlet solculuğu demek en doğrusu.

Güçü ne olursa olsun, TKP Türk solculuğunu koşullandırmıştır. TKP'yi de koşullandıran, ideolojik-politik olarak resmi devlet ideolojisi, yani Kemalizm olmuştur.

TKP'nin önderleri, sömürgeci-faşist Türk burjuvazisinin safına geçtiler. Dünyada başka örnekleri de var. 1910'larda Kautsky'nin öncülük ettiği Avrupa'nın çoğu sosyal-demokrat önderlerinin emperyalist burjuvazinin safına geçmesi gibi. 1945'ten sonra ABD-KP'si, 1950'lerde Mısır KP'si burjuvalarına iltihak etti. Nümeysi rejimi karşısında Sudan KP'si benzer sarımsı geçirdi. 1980'lerde Tudeh önderleri İran'da egemen sınıfın safına geçtiler.

Devamı 11. sayfada

Dersim'de Göç...

YAZISI 5. SAYFADA

*

ABD Emperyalizmi ve Kürdistan Politikası

YAZISI 6. SAYFADA

*

Kürdistan'da Göçler, Neden ve Sonuçları - VI

YAZISI 8. SAYFADA

*

Kürdistan Kadını ve Cezaevi

YAZISI 9. SAYFADA

*

Birlik Çalışmaları Kitle

Çalışmasıdır

YAZISI 10. SAYFADA

*

Hunerkom: "Biz Halkımızın Bağımsızlığını Temel Aldık"

YAZISI 15. SAYFADA

*

İşgal Altındaki Topraklarda Filistin Halkı Ayaklandı

—Filistin Sorununun Kısa Tarihçesi

YAZISI 16. SAYFADA

*

KAR ALTINDA GÖĞÜS GÖĞÜSE ÇATIŞMA: 30'UN ÜZERİNDE DÜŞMAN GÜCÜ ÖLDÜRÜLDÜ

Ulusal kurtuluş savaşımızın 1987 yılı içerisinde kazandığı dev atılım, yeni güçlü direnişlerle zirveye ulaştı. Kürdistan'ın bütün alanlarında olduğu gibi, Şırnak ve çevresinde de ulusal kurtuluş eylemliliğimiz büyük bir atılım gösterdi. Şırnak alanında düşmanla yoğun bir savaş içerisinde bulunan ARGK gerilla birlikleri, bir dizi eylem ile bu alanı önemli bir mevzi haline getirdiler.

Şırnak yurtseverliğin köklü olduğu bir alan. Bu alanın ulusal kurtuluş mücadelesinin önemli bir mevzisi haline gelmesini engellemek için Türk sömürgecileri köy koruculuğu, köy yakma, sürgün biçimindeki uygulamalarla sürdürdükleri özel savaş, en fazla bu alanda uyguladılar. Kömür taşı taşıyan bakımdan zengin olan Şırnak, sömürgeciler için büyük bir önem taşımaktadır. Aynı şekilde stratejik-coğrafi konumu ve köklü yurtsever gelenegi bakımından da ulusal kurtuluş savaşımız açısından da büyük önemi olan bir alandır.

15 Ağustos Atılımından Şırnak köylülüğü çok yakından etkilendi ve bütün güçleri ile ulusal kurtuluş mücadelesine destek oldular. Şırnak alanında silahlı direniş güçleri safılarına çok sayıda genç katıldı. Bu gelişmeleri durdurmak için sömürgeciler, Alihan Tatar adlı hain-uşak eliyle köy koruculuğunu örgütleyip, geliştirmeye çalıştı. Bu hain cetelleriyle Şırnak köylülüğü üzerinde baskı kurup ulusal kurtuluş safılarına açıklarını durdurmak istedi.

Ağit yoldaş komutasındaki Mustafa YÖNDEM, Müslüm ÇETİN yoldaşların da içerisinde yer aldığı 21 Mart Silahlı Propaganda Takımı, 1985-86 yılında yaygın eylemlerle, bu alanda örülmek istenen ihanetçiliği geriletip, ezdiler. Alihan Tatar, cetelleri ile birlikte şehir merkezine sığınmakla canını kurtarmaya çalıştı. Alihan Tatar ve cetelerine karşı geliştirilen yoğun eylemlilik sonucu, çetecilik ağır bir darbe alırken, Şırnak köylülüğünün ulusal kurtuluş safılarına katılımı da büyük bir artış gösterdi.

1987 yılı eylemliliği, en büyük atımlardan birini Şırnak alanında gerçekleştirdi. Kış, bahar, yaz ve güz aylarında sömürgeci ordu birliklerine,

milis-cetelere ve özel tim birliklerine karşı geliştirilen yoğun eylemler sonucu, sömürgeci düşman önemli bir şekilde darbelendi. Bunun karşısında ulusal kurtuluş savaşımız ise büyük bir atılım göstererek, kitle desteğini güçlendirdi, savaşçı sayısını ise üçdört katına çıkardı.

Şırnak alanında meydana gelen bu gelişmeler karşısında faşist düşman, daha çok bu alana yönelmeye başladı. Kış mevsiminin çok sert bir şekilde gelişi, Türk sömürgecilerini, modern teknik silahlarına dayanarak, daha çabuk

sonuca gidecekleri hayaline kapırdı. Bu kış son bir şans olarak gören sömürgeciler ne pahasına olursa olsun sonuca gitmek istiyorlar. Bu amaçla Şırnak'a önemli sayıda bir askerî güç gönderildi. Milis ve özel timleri silah vb. bakımdan donatıldı.

Sömürgecilerin bütün bu çabalarının boş bir çırpınış olduğu kısa bir süre içerisinde açığa çıktı. Sömürgeci düşmanın bütün çabalarına ve çok sert bir şekilde bastırılan yoğun kış şartları altında bile ARGK gerillaları eylemliliği kesintisiz bir şekilde sürdürdüler.

ARGK Kış Koşullarına Hazır Olduğunu Kanıtladı

31 Aralık gecesi, ARGK birliklerinin kurduğu pusuya düşensömürgeci ordu birliği tam bir hezimete uğradı. ARGK birlikleri yoğun kar yağışı ve sis altında geliştirdikleri bir eylemle, her koşul altında sömürgeci ordu birlikleri ile çatışmaya girebileceklerini ve başarı ile bu çatışmaları sonuçlandırabileceklerini bir kez daha kanıtladılar. Faşist düşmanın sürekli bir şekilde tekrar ettiği ve aynı süreklilikte ise boşa çıkan iddiaları, bir kez daha iflas etti. Onlar direniş savaşımızın 'bitirilmesine az bir zaman kaldı' biçimindeki açıklamalarıyla, kendilerine umut vermekten başka bir şey yapmamaktalar.

ARGK gerillalarının zorlaşan, iklim koşullarının zorluğuna ve buna eklenen düş-

manın sayısal güç ve teknik üstünlüğüne rağmen, ustaca uyguladıkları gerilla taktikleri, her koşul altında başarıya gitme şansının var olduğunu kanıtlamaktadır. Bir kez daha düşmana ders verilirken, aynı şekilde, kitlelere de büyük bir güven aşılanmaktadır.

Bu eylem bir kez daha ortaya çıkardı ki, Kürdistan devrim şehitlerinin kanları yerde bırakılmıyor. Cizre, Şırnak vd. alanlarda şehit düşen, devrim kahramanlarımızın intikamları, bir kez daha eyleme dönüştü. Bundan sonra devam edecek eylemlilik, hangi mevsimde olursa olsun sömürgecilere yaşam hakkı tanımayacak, kutsal vatan topraklarını düşmanın postalları altında çiğnenmekten kurtaracaktır.

Pusuya Düşen Düşman Birliği Kaçtı

Aldığımız ilk bilgilere göre eylem şu şekilde gelişiyor. Şırnak alanında devrimci faaliyetleri yürüten ARGK gerilla takımı, sömürgeci ordu birliklerini pusuya düşürdü.

31 Aralık gecesi Şırnak'a bağlı Karaboyun köyüne yönelik olarak, bir ARGK birliği şaşırtıcı saldırıda bulunuyor. Köy korucuları ile ARGK birliği arasında çatışma baş-

yor. Şafak sökene kadar devam eden çatışmaya sabah ile birlikte kalabalık sayıda ordu birlikleri ve özel timler, takviye birliği olarak çatışma alanına gelmek istiyorlar. ARGK gerilla takımı, düşman konvoyunun hareket edeceği yol güzergahı üzerine, daha önceden pususu kurarak bekliyor. Sabah ile birlikte harekete geçen düşma birliği ARGK gerillalarının pususuna düşüyor. Yoğun ateş karşısında büyük bir paniğe kapılan düşman konvoyu, roket, bomba ve ağır makineli silah kullanan ARGK birliği karşısında tutanamayarak kaçmaya çalışır.

ARGK gerillalarının seri ve isabetli atışları sonucu, bir binbaşı bir astsubay ve 30'un üzerinde özel tim ve asker öldü. Bir o kadarı da ağır yaralananıyor. Kar yağışının yanı sıra, yoğun bir sis de bulunması düşman birliğinin daha ağır bir kayıp vermesini engelliyor. Yoğun ateş sonucu düşmana büyük kayıp verdiren gerilla sisten de yararlanarak, eylem alanından uzaklaşma-

ya çalışırken, bu kez indirme yapmak isteyen düşman helikopterleri ile bir çatışmaya giriyorlar. Onlarca helikopter gerillaları kuşatma altına almak için yeni takviye birliklerini çatışma alanına taşıyor.

ARGK gerillalarının ağır otomatik silahlarla yaygın ateşi sonucu helikopterden hiç biri indirme yapamamış, alandan uzaklaşmak zorunda kalıyor. Yaklaşık 16 saat süren bu çatışma sonucu ARGK birlikleri başarılı bir manevra ile izlerini kaybettirerek, us alanlarına çekilmeyi başarıyorlar. Yöreden aldığımız haberlere göre sömürgeciler Şırnak-Karaboyun köyü ve yakın alanlara takviye askeri birlik göndermeyi ayın ikisine kadar sürdürdü. Şırnak ve çevresinde önemli bazı stratejik noktalara indirme yapan düşman birliğinin muntakayı kuşatma altında tutmak istediği bildiriliyor. Yeni çatışmaların da ihtimal dahilinde olduğu Şırnak'ta Türk sömürgeci ordu birliklerinin büyük bir korku yaşadığı bildirilmektedir.

Özel Kolordu Komutanı Hulusi Sayın'ın Yönettiği Operasyon Boşa Çıktı

Son aldığımız haberlere göre sömürgecilerin büyük bir güçle ayın ikisinde ve daha sonraki günlerde devam ettirdikleri yoğun operasyonlar boşa çıktı.

Şırnak'a önemli sayıda bir takviye birliği gönderen sömürgeci düşman ile ARGK gerillaları çeşitli defalar karşılaştılar. Her seferinde de büyük bir paniğe kapılan sömürgeci birlikler gerillaları kuşatmaya alamayarak, bozguna uğradılar.

Özel Kolordu Komutanı Korgeneral Hulusi Sayın'ın yönettiği operasyonda sömürgeci ordu birlikleri büyük bir acele içine girdi. ARGK komutanları karşısında Türk gene-

rallerinin tutanamayacağı bir kez daha açığa çıktı.

Türk sömürgeci generaleri içine düştükleri korku, panik ve acele girmek için yalana başvurudular. Kendi kayıplarını gizlemeye çalıştılar. Bütün bunlara rağmen operasyon boşa çıktığını kendileri de kabul etmek zorunda kaldılar.

Sömürgeci Türk devletinin binlerce kişilik kolordusunda ve generallerine karşı, az sayıdaki bir ARGK birliği yoğun kış koşullarına rağmen bir kez daha zafere ulaştı. Böylece dağlarımızda yükselen isyan ateşi her gün biraz daha büyümektedir.

DİYARBAKIR VE ERUH'TA DİRENİŞ GÜÇLENİYOR

Diyanbakır: 17 Aralık günü Diyanbakır şehir merkezinde gerçekleştirilen bir sabotaj eyleminde, özel hareket timlerinden biri öldü, 10'u ise ağır yaralandı.

Aldığımız haberlere göre, Diyanbakır emniyet müdürlüğüne ait tesislerde kalan özel hareket timlerine karşı bir eylem gerçekleştirilmiştir. Atış poligonunda bulunan cephaneliğe karşı düzenlenen sabotaj sonucu yangın çıkmış ve cep-

haneliğin önemli bir kısmı infilak etmiştir.

Patlama sonucu büyüyen yangının yüz milyonlarca lira değerli maddi hasara da yol açtığı bildirilmektedir. Yangın ve patlamanın etkisi sonucu 1 polis öldü, 10'u ise ağır yaralandı.

Eruh: Eruh ve çevresinde siyasal amaçlı olarak gerçekleştirilen bir dizi eylemde toplanlar yapıldı, çok sayıda savaşçı ise ARGK safılarına katıldı.

Sömürgecilerin şehir kitlelerinden korkusunun bir örneği daha:

BATMAN'DA 4 YURTSEVER TUTUKLANDI

Seçim ayında yaratılan sahne liberasyon ortamının ardından sömürgeciler, şehir kitlelerine yoğun bir şekilde yöneldiler. Gün geçmiyor ki Kürdistan şehirlerinde okullar, mahalleler, evler, kahveler basılsın.

Sömürgecilerin korkusu boşuna değildir. Kitleler arasında ulusal kurtuluş çalışması boyutlanıyor. Türk gününlik güçleri, bildikleri yurtsever çevrelerden insan toplayıp, terörist yakaladım yaygarası koparmaktadırlar. Bununla hem güçsüzlüğünü gizlemek,

hem de kitlelere gözdağı vermeyi hedeflemektedirler. Geçtiğimiz aylarda Mardin, Bingöl, Diyanbakır ve İstanbul'daki tutuklamalar böyle gelişti.

Son olarak aralık ayının son haftasında Batman'da Emin ve Metin Ergin, Abdurrahman Değer (işçi), Yusuf (işçi) adlı yurtseverler suçsuz yere tutuklandılar. Bir o kadar yurtsever de aranır duruma düşürüldü. Sömürgeciler, bu tutuklama ile Batman işçi sınıfına ve yurtsever kitlelerine gözdağı vermeyi hedeflediler.

Viranşehir'de rastgele yakalanan köylüler, Türk basını ve televizyonuna "teröristler yakalandı" olarak yansıtıldı

FAŞİST-SÖMÜRGEÇİ TİMLER MASUM İNSANLARIMIZA YÖNELİYOR

Yerel kıyafetler giyen, kıyafet ve kuşamlarında ARGK savaşçıların taklidi çalışan kalabalık bir düşman birliği Viranşehir'in Büyükkışhan köyüne giderler. Köylülere: "Biz ARGK'liyiz, arkadaşları arıyoruz, isimiz acele. Hangi evde kalıyorlar" derler. Köylüler, durumu kavrarlar. Çünkü hem devrimcileri gerçekten tanyorlar, hem de deney

ve duygularına dayanarak gelenlerin düşman timleri olduğunu anlıyorlar.

Köylüler, tehlikeyi başlarından savmak için "Bizim devrimcilerle alakamız yok, kimseyi barındırmıyoruz, köyümüzde de gelmediler" diyerek, gelen düşman timini köye sokmuyorlar.

Ertesi gün, bu defa resmi kıyafetleriyle helikopter ve

panzerlerin eşliğinde köye baskın düzenleyen timler, önüne gelen her köylüyü tutukluyorlar, ardından uydu basının muhabirleri çektiği fotoğraflarla "kahraman mehmetçigin" operasyon kahramanlığını, "Ceylanpınar Devlet Üretim Çiftliği'ni yakanlar ve Şahvelat köprüsüne mayın koyanlar yakalandı" manşetleriyle çarşaf çarşaf işlediler.

PKK'nin 10. Zafer Yılı Barliyas'ta (Lübnan) Coşku ile Kutlandı

12 Aralık'ta düzenlenen kutlama gecesine 1000'in üzerinde yurtsever katıldı. Geceye Lübnan'da bulunan Kürdistanlı emekçiler, göç ettirilen kitlelerin yanı sıra, Lübnan ve Filistin devrimci-yurtsever güçlerin temsilcileri de katıldı.

ekipleri direniş türküleri ve halk oyunları sundular. Lübnan'daki yurtsever Kürdistan kitlelerinin önemli desteği ile oluşturulan folklor ekipleri türkü ve oyunlarını direniş sloganları eşliğinde sürdürdüler. Lübnan Kürdistan Yurtse-

11.00-16.00 saatleri arasında yapılan kitlesel kutlama gecesinde, günün önemi üzerine siyasal konuşmalar yapıldı. Ulusal kurtuluş mücadelesinin şehitleri adına saygı duruşunda bulunuldu. Folklor

ver İşçiler Birliği (YKWK)'nin düzenlediği kutlama toplantısı aynı zamanda Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi (ERNK)'nin kitlesel örgütlerinden işçiler birliğinin bir kitlesel zaferi oldu.

Yeni Yıla Kürdistanlı Emekçiler Daha Büyük Zafer Dilekleri ile Giriyor

Gelenekleşen yeni yıl toplantıları bu yıl da Avrupa'nın çeşitli kentlerinde gerçekleştirildi. Birlerce Kürdistanlı emekçinin katıldığı bu toplantılarda Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesinin gelişimi ve yurtseverlere dayattığı görevler üzerinde duruldu. Aynı zamanda 1987 yılında mücadelemizin katettiği gelişmelerin de değerlendirildiği toplantılarda, yeni yılın mücadelemizdeki önemine de değinildi.

Avrupa'nın çeşitli kentlerinde yapılan toplantılarda, siyasal değerlendirmelerin yanı sıra, müzik, tiyatro programları da sergilendi. Her iki programın da beğeni ile izlendiği toplantılarda yurtsever emekçiler yeni bir yıla girmenin sevincini yaşadılar.

Yeni yıl toplantıları, yurtsever emekçilerin yeni yılda daha güçlü bir mücadele ve daha büyük zafer dilekleriyle, sona erdi.

Faşist Rejimin Gerçek Yüzü

Seçimlerin ardından adeta sağanak yağmurdan doluya dönüşen zamlar, halkı perişan etmekle de bırakmayıp, yaşayamaz duruma getirdi. Yoksulluğun getirdiği sorunlar yaşamı ağırlaştırırken, işsizliğin girdabında nefes bile alamaz duruma gelen kitleler çözümsüzlüğün yarattığı sıkıntıları içerisinde kıvrıyor.

Sömürgeci basının kendisi bile bu haksız durumu artık görmezden gelmiyor. Az da olsa kitlelere yansıyan bunalmın sonuçlarına yer veriyorlar. Kitlelerde rejime karşı yükselen öfke, önemli boyutlara ulaşmış durumda. Fakat bu, tepki düzeyini aşmış değil.

Kürdistan'da ulusal kurtuluş mücadelesine kitleler daha fazla sarılırken, Türkiye açısından da bu mücadelenin daha fazla umut olma özelliği artıyor.

Gazetelerin sayfalarına göz attığımızda bile, her gün şu başlıkları görüyoruz: "İşsiz kaldığı için intihar etti", "Böbreğini satıyor", "Çocuklarını evlatlık vermek istiyor", "İşsizlik hırsız yaptı" vs. vs. Bunlara son günlerde yenileri de ekleniyor. En son Ceylanpınar ilçesinden bir aile kendisini sa-

tılığa çıkardı. Kendilerinin geçimini üstlenecek bir aileye ömür boyu hizmet edeceklerini açıkladılar. Bütün bu manzara Türkiye'de olsun, Kürdistan'da olsun kitlelerin derin bir yoksulluğu yaşadığını gösteriyor. İşte faşist rejimin gerçek olan bir yönü de budur, kitlelere baskı, işkencenin yanı sıra, yoksulluktan başka bir şey vermedi.

İstanbul TİSK Binası Basıldı

Son günlerde yoğunlaşan zamları protesto etmek amacı ile Dev-Sol tarafından İstanbul'da bir dizi eylem gerçekleştirildi.

İstanbul TİSK binasını basan ve Dev-Sol taraftarı olduğunu söyleyen bir grup, binada bulunan bekçileri etkisiz hale getirdikten sonra binanın duvarlarına çeşitli sloganlar yazdılar. Zamları protesto eden sloganların altına ise Dev-Sol imzası yazıldı. Yine aynı amaçla olan ve Dev-Sol imzası bulunan birçok pankart, İstanbul'un muhtelif semtlerine asıldı.

Fransız Hükümetinin Irkçı Uygulamalarına Protestolar Sürüyor

19 Aralık '87'de 30 civarında ERNK'li yurtsever Rems'de Fransız 3. kanal televizyon binasını 3 saat işgal ettiler.

● İşgal eylemini gerçekleştiren yurtseverler, amaçlarının, Fransız yönetiminin 3 Kürdistan yurtseverinin Gabon'a sürmesini protesto etmek olduğunu ve Türk faşizminin istemleri doğrultusunda geliştirilen bu tür sindirme komplolarına karşı di-

reniş kararlılığında olduklarını göstermek olduğunu açıkladılar.

Kadın ve çocukların da katıldığı protesto eylemi büyük ilgi topladı ve demokrat güçlerce destek gördü.

● Öte yandan Gabon'a sürülen 3 Kürdistan yurtseveri ve İranlı mülteciler, açık grevi direnişlerini, bazılarının fenalaşıp hastaneye kaldırılmalarına rağmen, sürdürmektedirler.

Gabon'a sürülenler Papa'ya mektup yazarak, Fransız yönetiminin bu insani kuralları ayaklar altına alan uygulamasına karşı durmasını istedikler.

● Irkçı uygulamasına bir neden gösteremeyen ve büyük ölçüde teşhir olan Fransız yönetimi, resmi açıklamalardan kaçınmakta, gayri-resmi kanallardan yaptığı açıklamalarda ise bayatlanmış gerekçeler öne sürmektedir.

Viyana "Kürdistan İşçi-Kültür Derneği" Kuruldu

Uzun bir hazırlık süreci sonunda, biz Kürdistanlı yurtseverler, Viyana Kürdistan İşçi-Kültür Derneği'nin resmi açılışını 13 Aralık 1987 tarihinde gerçekleştirdik. 1.5 seneden beri başta Viyana olmak üzere tüm Avusturya'da yoğunlaşan ulusal kurtuluş faaliyetleri, böylece yeni bir düzeye ulaşmış bulunuyor. Kasım ayında tutulan dernek yerimiz, tüm yurtseverlerin ortak çabası

sonucu, daha evvelki viran halinden güzel bir derneğe dönüştürüldü. Ülkemizde gelişen ulusal kurtuluş mücadelesini desteklemeyi, Viyana'daki yurtsever faaliyetleri koordine etmeyi, ülkemizin kültürel değerlerini toplayıp geliştirmeyi, yurtseverler arasındaki birlik ve baği geliştirmeyi şiar edinen derneğimizin resmi açılışını 13 Aralık 1987 tarihinde gerçekleştirdiği-

miz bir toplantıyla kutladık. Toplantı derneğimizin kuruluşuna ilişkin olan Fransız ile açıldı. Ardından yöremizde kalan bir yurtsever arkadaşız söz çalarak devrimci halk türküküleri söyledi. Toplantı bir geceyi görüntülen bir video kasetinin gösterilmesi ile sonuçlandırıldı.

Viyana'dan bir grup yurtsever
14.12.1987

Türk MIT'nin ve Uzantılarının Çaresizliğinin Ürünü Provokasyonlarına Bir Örnek Daha!

Aşağıdaki bildiri 20 Aralık 1987 tarihli "ERNK-Avrupa Temsilciliği" adı kullanılarak yazılmış. Bildirinin içeriğini bırakalım, biçimine dahi bakan birinin bunun ERNK'ye ait değil, şimdiye kadar aynı karalama ve provokasyon bildirilerini dağıtan Türk MIT'ine ve Avrupa'daki dayanaklarına ait olduğunu hemen anlar.

Türk sömürgeci-faşizmi, askeri, siyasal alanda PKK öncülüğündeki Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine karşı çıkmaz girmiştir. Daha iki-üç gün önce faşizm Şırnak'ta bir daha canevinde vuruldu. Bir binbaşı olan 30 civarında askerinin ölü verdi.

Türk devleti tabiki boş durmuyor, güçsüzlük ve çaresizliğini, vahşi uygulamaları yanı sıra yalan propaganda ve komplolarla aşmayı hedeflemektedir. Televizyon, radyo ve uydu basını için çalışmaktadır. Ancak bu silahı da tutmamış devletin tüm olanaklarına rağmen, yürütülen karalama ve yalan propagandası ters tepmiştir.

Türk sömürgeci-faşizminin bir hedefi de Avrupa'da ERNK'nin çalışmalarını, ERNK'nin kazandığı kitlesel ve siyasal etkinlikle yasallaş-

ma sürecini yaşamaktır.

Türk sömürgeciliğinin hüsrana uğradığı diğer bir alan da Olof Palme vd. komploların boşa çıkması ve aleyhine sonuçlanmasıdır. Avrupa emperyalist devletlerinin bütün desteğine rağmen, TC'nin her komplosu kararla karşılanmış ve aşılmıştır.

Türk faşizminin, komplo ve provokasyonlarında en çok kullandığı güçlerin başında Türkiye tasfiyeci-reformist, sosyal-şoven güçleri ile Kürt reformist, işbirlikçi güçlerdir. Bunların başında Devrimci İşçi-Hamburg tasfiyeci kligi ile TKSP gelmektedir.

Bu güçler MIT'e parmak isirtircasına emperyalist çevrelerin usaklığını yaparak provokasyon ve ihbarlarda yarışıyorlar. Yine bu güçler yarattıkları provokasyon ortamı ile hem MIT'e davetiyeci çıkardılar ve hem de bu yolla fazla toplayıp kendilerini yaşatmayı hedeflediler.

Çok açık ki bu güçler artık adları bile zor anılacak kadar güçsüzleşmiş ve ölüm döşeginde çırpınmaktadır.

MIT ya da uzantıları dağıttıkları (ve Alman güvenlik güçlerince de yardım gören) provokasyon bildirilerini bırakalım "ERNK"ye maletmeyi becermeyi, diğer bir hedefleri olan uzantılarını yaşatmayı da hiç beceremeyeceklerdir.

Türk sömürgeciliği askeri, siyasal ve ekonomik olarak canevinden darbeler almaya devam edecektir. Faşizmin provokatörleri ve uzantıları fere gibi kuyruklarını tek tek kapatacak, halkımızın gür sesi ve çizmeleri altında ezilmekten kurtulamayacaklardır.

Yurtsever halkımız her türlü provokasyonu ezecek kadar politik ve örgütlü, ERNK sömürgeciliği teşhir, tecrit ve yenilgiye uğratarak kadar güçlüdür.

CAGRI

Yurtseverlerin
Kaleminden
Kürdistan
Ulusal Kurtuluş Savaşı

O DİYAR

Asırlardır meşhur olduğuydu
Anlatırsam bilmem
Bereketin şanını
dünyaya yayar
Az değilsin
toprağında kimler yatar

Ey canım vatanım
Kürdistan'ım
Kurban olayım
taşına toprağına
Göklerde dalgalanacak olan
bayrağına
Üzülme üzülme
bağımsızlığın
göz kırpmaktan da yakın

Rojda li welat

Kahrolsun Teslimiyet

Ben de birçok Kürdistanlı yurtsever gibi, 15 Ağustos Atılımıyla Kürdistan Ulusal Kurtuluş Savaşından etkilenmiş ve ERNK taraftarı oldum.

Geçmişte, küçük-burjuva reformist-milliyetçi grup ve örgütler, sömürgeçliğe karşı devrimci mücadelenin henüz boyutlanmadığı, sömürgeci egemenliğin belli bir istikrar içinde bulunduğu, devrim ile karşı-devrim cephesi arasındaki mücadelenin keskinleşmediği dönemde hiçbir siyasi harekete bağlı kalmadım. Yalnız her Kürdistan kelimesini yazan anti-sömürgeci harekete sempati duydum. 12 Eylül faşist cuntası öncesinde yaşadığım bölgede, kendilerini, Kürdistan bağımsızlık mücadelesinin önder ve kurtarıcısı olarak halkımıza kabul ettirmeye çalışan güçler vardı.

Ben de bir yurtsever olarak bunlara kandım ve onları kurtarıcı olarak görmeye başladım. 12 Eylül faşist cuntasının gelişyle sözü edilen bu kurtarıcı rolündeki insanların maskelerini düşmüş ve ne oldukları ortaya çıkmıştı. Arıyordum bu insanları Kürdistan dağlarında, Ortadoğu'nun savaş alanlarında, sömürgecilerin zindanlarında ve işkencelelerinde. Bulamadım. Ama met-

ZAFER HALKIMIZINDIR

Eski TKP Genel Sekreteri Haydar Kutlu ve eski TIP Genel Sekreteri Nihat Sargin, TBKP'yi kurmak üzere Türkiye döndüler.

Kuruluşundan beri yurt dışında bulunan TKP ve cuntadan sonra yurt dışına taşınan TIP, bugün Türkiye'de neyin değiştiğini gördüler ki aniden Türkiye'ye dönmeye karar verdiler? Yani, Türkiye'de burjuva demokrasisine geçildi, 'komünist partilerini' kurmanın koşullarını oluşturdular, yıllarca süren çalışmaları sonucu gerekli kitle tabanını oluşturdular ve seçimlere girip iktidar olacaklar. Doğrusu kutlamak gerekir.

Komünizm ve komünist partileri hakkında düşüncelerini demir yumruk ve kırımızi fener operasyonlarıyla somut biçimde belli eden Kenan Evren ve Turgut ÖZAL takımı, nasıl oldu da bizim beylerin yanlarında bir sürü Avrupalı parlamenter ve gazeteciyle birlikte cakalarını sata sata Türkiye'ye dönuşlerine yeşil ışık yaktı?

Bize göre madalyonun öbür yüzünde TKP ve TIP'in yıllardır yüzüne örtükleri maske düşmüştür. Yandaşları kemalist Kemallerce de bu böyle biline. Çünkü zamanlama ola-

rak Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesinin ete-kemiğe büründüğü, tarihte ilk defa komünist önderlikli bir ulusal kurtuluş savaşına dönüştüğü, zaferin ufukta belirmediği ve dünyanın en şoven ve en ırkçı burjuvazisi olan Türkiye burjuvazisinin köseye sıkıştığı, geliştirmek istediği her türlü özel harp metodlarının iflas ettiği bir dönemdir bu dönem.

Türkiye burjuvazisi hem dünyada yitirdiği prestijini kısmi olarak kurtarmak hem de betonlaştırdığı sandığı Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesinin PKK önderliğinde betonları parçalayarak zaferi gidişini bir nebze geciktirebilmek için sömürgeci komünist, önde kemalist partilerini yardıma çağırmıştır. Türkiye'nin bugünkü faşist yönetiminden icazetli olarak kurulaacak bir TBKP'nin, parti programında Kürdistan Ulusal Kurtuluş Savaşına karşı tavrı taktinacağı su götürmez bir gerçektir.

Kürdistan'daki özel harbin bir parçası olan bu durum da diğer bütün metodlar gibi iflas etmeye mahkumdur. Dün Kürdistan dağlarında gürleyen peşmerge naraları bugün dalga dalga Kürdistan'ın köy, kasaba ve şehirlerini aşarak sesini

metropole ve burjuvazinin bütün inkarcı çabalarına rağmen tüm dünyaya duyurmuştur. Düne kadar "Ne mutlu Türküm diyene" sloganlarıyla büyüdülen Kürt gençleri, bugün akın akın ulusal kurtuluş saflarına katılıyorlar. Bu gelişmelere karşı, burjuvazi elbette ki boş durmayacaktır ve mümkün olan her şeyi deneyecektir.

Legal TBKP'nin kuruluş çalışmaları ve bunun ön hazırlıkları da bu boş durmamanın bir parçasıdır. Yıllardır Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesini değişik biçimlerde engellemeye çalışan Türkiye Kemalist Partisi, dörtlü-beşli birliklerin sömürgeci görünce yüzündeki maskeyi indirirken zorunda kalmıştır. Fakat kentlisi, köylüsü, yaşlısı, genci, kızı ve oğluyla uyanan bir Kürt halkına karşı şimdiye kadar olduğu gibi, bundan sonraki tüm çırpınışlar da sömürgeci TBKP gibi bir partinin önderliğine sahip bir Kürt halkı, hakkı olan zaferi ergececektir ve bütün dünya halkları gibi kaderini kendisi tayin edecektir.

- Kahrolsun her türden şovenizm ve sosyal-şovenizm!

Heval Siyabend

YILDIRAMAZLAR

ropol bölgelerde özel ticari hayat, ihalat ve ihracatta buldum.

Ben; 15 Ağustos şanlı devrimci direnişin berraklaşması, devrim cephesi ile karşı-devrim saflarını daha rahat görebildim.

Daha önceleri kendisini (DDKO) kurucusu sayan 'sayın' A.B... 1970'li yıllarda Rızgari siyasi hareketi içinde yer aldı ve diyebilirim, Rızgari yöneticilerinden biri oldu. Son dönemdeki burjuva partilerinin seçimlerine SHP adayı olarak katıldı ve sonuçta kazanmadı. Eğer 'sayın' A.B... milletvekili seçilip TBMM'ne gitseydi, böylece Rızgari siyasi hareketinden bir insan TBMM'de yerini almış olacaktı. Rızgari siyasi harekete tavrı soruyorum: Sömürgeci devlet TC'nin Kürdistan'a ilişkin emelleri ve Kürt ulusu hakkındaki karar ve onaylarına karşı TBMM'deki Rızgari hareketi, bu alınan karar ve onaylara karşı ne ölçüde tavrı alabilir?

Soruyorum: Kürdistan bağımsızlık mücadelesi TBMM'den mi verilir, yoksa Kürdistan dağlarında mı verilir?

Azad
S. Arabistan

Bağımsızlık, özgürlük namı ucunda
Proleter halkım iktidar yolunda

Tüm dünyaya örnek olur sonunda
Kürdistan bağımsızlık savaşı

Kutsaldır, yücedir halkların azmi
Kararlıyız, ezeceğiz sömürgeci faşizmi

Tarihe gömecek emperyalizmi
Ulusların bağımsızlık savaşı

Xebatkar

sonuç alamayan faşist TC'nin suç ortakları, daha da kudurganlaşarak yurtseverleri için yerlerinde teşhir etmek için sorgulamalara devam ederek, iş arkadaşlarından, "Sizden para alıyor mu, gazete veriyor mu" vs. tarzında bilgi almak istediiler."

Sorgulama boyunca işbirlikçi hain-uşak takımı Komkar vd.'lerini övücü konuşmalar yaptılar. Siz de onlar gibi "medeni olun, otonomi isteyin, destekleyelim" vs.

Tüm bu uygulamalar, bizleri kutsal bağımsızlık ve özgürlük mücadelemize sunmakta olduğumuz desteği azaltmak içindir. Bu uygulamalar, tarihimiz boyunca onlarca işgalci gücün başvurduğu kölelik sistemlerini pekiştirmek içindir. Halk tarihimizde emekçi halkımız zulme, işkenceye boyun eğmedi. Yakın tarihimizde de ihanete, teslimiyete karşı direniş isyanını geliştirerek, bu uygulamaları sonuçsuz bırakmasını bilecektir.

Bizler, başta halkımızın şanlı önderi partimiz PKK'nin direniş abideleri şehitlerimizden aldığımız güçle, ARGK'nin kahraman savaşçılarından aldığımız güçle, ERNK'nin "Ya özgür vatan, ya ölüm" şiarından aldığımız güçle düşmanlarımızın hiçbir baskı, işkence ve zulmüne boyun eğmeyeceğimizi tekrar tekrar haykırarak istiyoruz.

Bundan böyle de eskiden katkat daha fazla, PKK-ERNK-ARGK önderliğindeki mücadelemize layık olmaya çalışacağımızı haykırarak istiyoruz.

Nürnberg'den
bir grup Kürdistanlı işçi
10 Aralık 1987

Okuyucuya;

Berxwedan, okuyucularının görüş ve önerilerine sürekli önem veren, ve bunları daha güçlü bir faaliyet yürütmenin temeli haline getiren ulusal kurtuluş sesi olmasını bilmiş bir gazetedir.

Yeni yılda daha güçlü bir Berxwedan'la sizlere seslenmek, yine aktif yardımınızla mümkün olacaktır. Bu amaçla gazetemizin yeni yılına ilişkin olarak, değerlendirmelerinizi bekliyoruz.

Berxwedan

Kürdistan Halkı Her Yerde Türk Sömürgecilerinden Hesap Soruyor

Eylül ayında Kürdistan'da gördüklerimin birkaçını aktaracağım. Bir çoban kuyudan su çektiği kovayı yolun kenarında çukur açıp yerleştirir. Tenekeye ip bağlamayı da ihmal etmez. Türk askerleri bunu bomba sanır. Helikopter ister. Çobanın ipi su tenekesi durmadan bombalanır. Türk ordusunun çoban tenekesine saldırısı, TC ordularına operasyon olarak geçer.

Karadan Mardin'e gidiyorduk. Yolda askerler durdurdular. Bir başçavuş ve iki çocuğu bindi. Bir yoleu, başçavuşa. "Nasıl oluyor da ordunuzla 'terörünlerin' hakkında geleceğimizi mi soruyoruz?" dedi. Başçavuşun cevabı, "Hep sizin yüzünüzden" dedikten sonra: "Geçen gün bir köye operasyona çıktık, köylüleri teröristlerin yerini sorduk, bir o tarafa, bir bu tarafa tarif ettiler, 30 km yol yürüttüler. Tabii hedefin tam tersine, meğer köylüler bizimle alay ediyormuş. Her yerde durum aynı..." dedi.

Gündü

Artık Düşmanımızı Tanıyoruz

İnsanlarımız ister ülke içinde, ister ülke dışında olsun, tarihlerinin bilincine varmaktadır. Şüphesiz bunu sağlayan güç PKK'dir. Bu nedenle düşmanımız PKK'yi rahat bırakmayacak, elinden geleni yapacaktır. TC sadece resmi güçleriyle değil, işbirlikçileriyle yapmaktadır. Aksi durumda işler kolay olurdu.

12 Eylül faşizmiyle bu gücün Avrupa'ya çekildi. Devrimin yenildiğini, 15-20 yıla kadar toparlanamayacağımızı söylüyorlardı. Bu defa "şartlar olgun değil" sinsi iddiası ile 15 Ağustos silahlı atılımına tavrı aldılar. Arkalarından giden izleyicilerini tükettiler, çoğunu "eşek leştirildiler." İnsanların kafalarını bulandırmak için herşeyi yaptılar. Ama artık maskeleri düşmüştür.

Ama bunlar bilmi ki, özgür bir vatan için savaştığımız bilincindedir. Ve düşmanlarımızı iyi tanıyoruz. Özgür bir vatanla dolu olan bütün yurtseverler, TC faşizminin çizme parlatıcısı TKP'li uşakları ve onların ülkemizdeki filolarını iyi tanımaktadır.

Belçika'dan Korkmaz

DERSİM'DE GÖÇ...

Yakılan ağıtlarda, dillerden düşmeyen türkülerde Dersim, hep dağla özdeşleştirilir. Övgüler, benzetmeler, yiğitlik ve mertlikler yine dağla başlar, dağla biter. Çünkü Dersim, dört bine yaklaşılan, kimi yerde sarp yalçın kayalıklardan, kimi yerde yumuşak iniş-çıkışlarıyla geniş yaylalıklardan oluşan, çoğu yerde ormanlarla kaplı, yarıyircasına birbirini takip eden sıra dağların ve bu dağları kendi arasında kardeşçe bölen uçurumlu derin vadilerin adıdır. Doğudan batıya doğru boydan boya uzanan Munzur'un üstünde birer kale gibi dikilmiş; Bağırpaşa, Buyer, Jel ile Koşan, Ağdaş, Sülbüs, savunmalı olarak iki cepheden mevzilenmiş, etrafından yorulmayan Dersim'in sürekli nöbetçileri gibidirler. Sırasıyla Afkator, Munzur, Zagê, Laç, Kutu, Harçık, Peri vadileri Munzur'u kendi aralarında kardeşçe paylaştıktan sonra, bu kez de Munzur suyunu birleşmek için aşağılara doğru yayırlar. Tabiatı böyle olan Dersim'den söz ederken, isterseniz dağdan bahsetmeyiniz ve Dersim'i tanımlamakta, "Dersim dört dağ içinde" ve kahramanları anarken "şahitsin sen Dersim dağı" dizelerini tekrarlamayınız.

Neye mi yarar dersiniz? Onu, tarihte haksızlığa uğramış, haklarını arayan bir isyancıdan sorun. Onu, dev gibi isyancılara karşı canını-malını kurtarmak isteyen birilerine sorun. Onu, kendilerini yutmak isteyen barbar Türk sömürgecilerine karşı onur, şeref, namus ve haysiyetini ayaklar altından kurtarmak isteyen bir Kürdistanlıya sorun. Daha da doğrusu onu köleliğe, esarete, zulme başkaldırmış bir bağımsızlık ve özgürlük sevdahısına sorun...

Her adımı sanki mimarlar tarafından özel olarak inşa edilmişcesine, haksızlığa uğramış insanlar için zaptedilmez bir kale, hazır bir mevzi ve kimseye muhtaç etmeyen bir yatak, barınak olan Dersim dağının, kimlere yar oldu, kimleri bağrına bastığı tam olarak bilinmese de tarihe isyancıların diyarı olarak geçmiştir. Nice kahramanlar burada boy vererek haksızlığa meydan okumuş, kendilerini burada kanıtlamışlardır. Bu kahramanların anıtları henüz meydanlarda dikilmemiş, aradan asırlar da geçmiş olsa gönülleri zapteden olağanüstü olayların kahramanları olan o büyük insanlar hafızalardan silinmemiştir. Analar tarafından bunlar üzerine ağıtlar yakılır, türküler söylenir. Bunlar dilden dile söylenerek günümüze kadar uzun kış gecelerinde masallardaki yedibaşlı dev ve ejderhalar yerine Türk sömürgecilerinin barbarlıkları ve ona karşı eşsiz kahramanların cesaretleri, yiğitlikleri anlatılarak çocuklar büyütülür. Afkator-Laç Direnişi anlatılır. Namusunu kirletmemek için kendisini kayalardan atan gelin ve kızlar anlatılır. Yuvarlatılan kayalar karşısında çaresiz kalan Türk askerlerinin halleri, entrikaları, vahşilikleri, namertliği anlatılır. Parmakla

gösterilir, işte burası Teman; Ağabeyiyle hayır hayır, yoldaşlarıyla yanyana pırıl pırıl parlayan mezarlıkta yatan Delil, faşist orduya burada meydan okudu. Seyfi ile Hüseyin birer tabancayla 12 saatlik çatışmalarını burada sürdürdüler. Azime iki günlük direnişinden sonra bu ormanlıkta şehit düştü. Kazım Hoca Mehmet arkadaşlarıyla bu evde kuşatıldılar. O büyük direniş bu dört duvar arasındaydı. Cemal ile Mehmet bu kayalıkta çatıştı ve daha nice nice kahramanlıklar... Hemen hemen her karışı mutlaka bir olayın meydana, bir kahramanın tanığı ve onları bağrına basan yatağıdır. Düşmana meydan okuyan ve daha ne kadar olaya tanık olacağı kestirilemeyen bu başeğmez dağlarımızla övünmemek, gurur duymamak mümkün mü?

İşte, bu övülecek dağlarımızda taşıdığımız kızıl bayrağın yarın dikileceği zirvelerde emin adımlarla dolaşırken, insanın içini buruklaştıran manzaralar da yok değil. Örülmüş bentler içinde yeni yeşil çayırlar, tarlalar, bağlar, bahçeler, yarı dolmuş su arkaları, kırık-dökük çeşmeler etrafında virane olmuş harabeler... Kimi yerde bir veya birkaç ev bulunurken, kimi yerde ise, köyün ya da mezarının tümü yıkıntılardan ibarettir.

Bağırpaşa'nın eteğindeki Karagöl'deki 100 harabeden içinde sadece iki-üç ev kalırken, Pülümür'e uzanan dağların doruğundaki yemyeşil Yoncalık köyü evlerinin çoğunun ayakta olmasına rağmen, bombos. Harçığe açılan vadideki Markazan da dere boyunca dizilmiş yıkıntılar içinde sadece bir ev. Harçığın her iki yakasında kayaların başında dik baş evler hala vadiyi süslüyor. Bezik ormanı etrafındaki yıkıntılar, girilen her köyde sen bir evin etrafındaki sayısız harabeler, geriye kalanların "şu köyde yüz, diğer köyde elli, bir ötekinde şu kadar ev vardı. Kala kala yalnız kaldık" telaşı ve ardi arkası gelmeyen ahlar, gerçekten içler acısındır.

1938'den sonra bu dağlık alanlar yekpare sürgüne gönderilerek yasak muntika olarak (ki hala çoğu bu isimle anılıyor) ilan edilmiştir. Yerleşim yerleri tahrip edilerek insanların buralara girmesi yasaklanmıştı. Buna rağmen her şeyden olma pahasına da olsa direnen çok sayıda aile ağaç kovuklarında, mağaralarda yaşamını sürdürmüştü. Onlarca yıldan sonra yasağın kaldırılmasıyla umudunu yitirmeyen insanların yeniden anavatanı olan bu diyarlara dönüyorlardı. Dünya yeniden kuruluyormuşçasına, anavatanına dönüşün yılların ölemleriyle tarlalar, bağ-bahçeler, bentler, arklar ve viran olmuş evler yeniden, yeni baştan o-narlıyordu. Dağlar gelenmiş, yaşam yeniden canlanmıştı.

Sürgün politikasında başarısız olamadığını gören Türk sömürgecileri bu durum karşısında telaşa kapılarak, halkın bu alandan kovulmasını plan-

lıyor ve resmi olmayan bir göç dayatılıyordu. Türk sömürgecileri zorunlu göçü sağlamak için bunu sağlayacak bir ekonomik politika izliyordu. Herhangi bir iş sahəsi açılmadığı gibi, yöre her türlü temel hizmetlerden mahrum bırakılarak, temel gıda maddelerini kısıtlayarak yöre halkını açlığa mahkum etmeye çalışıyordu. Devletin bu baskısını ağaların baskı ve zulmü tamamlıyordu.

365 köyün sahibi Çarekan ağaları, elinde tuttukları köylerin sadece meralarını göçer aşiretlere vermelerine rağmen, ağaların teşvik ve desteğiyle yaz aylarında dağlara yerleşen göçerler, köylülerin tarlasını, bağını, bahçesini açarak otlarak tahrip ediyorlardı. Ağa, şikayet etmeye giden köylülere, "Çek git başından. Hepinizin verdiği kirayı tek bir göçer ödüyor. Siz olmuştunuz ne, olmamızın ne. Göçerlerin kılna dokunması anasından doğduğuna pişman ederim" der. Bununla da yetinmiyordu: Bir torba un ya da şeker karşılığında kendilerini tanımayan insanların aracılığıyla halkın yaz boyu ziyet-cefa ile topladığı erzağın en ufak bir acıma hissinin duymadan yakıp ateşe veriyordu. Kılıcı kırpırdatan çoğunlukla bunun bedelini hayatıyla ödemiştir.

Bir yandan devletin baskıları diğer yandan ağaların baskıları, yöre halkını zorunlu göçe itiyordu. Ve nitekim birçok köy bu baskılar sonucu yöresini, vatanını terk etti. Geriye kalanlar ise yalnız kalmanın telaşına kapılarak, direnme gücünü her geçen gün yitiriyorlardı. Sıradan bir hasta bile kaderine terk ediliyor, cenazeleri, gömecek adam yokluğundan dolayı günlerce bekliyordu. Birçok aile de bu tür zorluklardan ötürü göç etmek zorunda kaldı.

Ülkemiz Kürdistan'da modern temelde ulusal kurtuluş mücadelemizin gelişmesiyle, faşist Türk sömürgecileri, yöre halkını üzerindeki baskıyı daha da arttırıp geriye kalanların da göç ettirilerek enselelerinden duydukları korkuyu bertaraf etmeye çalışmışlardır. Son yedi yıl içinde korkunç düzeyde baskı uygulanmış ve

en açık biçimiyle göç edin de-mişlerdir. Hala yasak muntika ilan edilmemiş, fakat devrimcilerle yardımcı olduğu gerekçesiyle onlarca aile sürgüne gönderilmiştir. Ayrıca bazen açık bazen de devletin haberi yokmuş gibi şu veya bu subayın eliyle dağdaki her aileye göç dayatılmıştır. Dağlarda kaldıkları sürece devrimcilerle yardımcı olacakları gerekçesiyle, göç etmelerini ve başlarının çaresine bakmalarını söy-

lemiş, aksi durumda bir komploya kurban götürüleceklerini açıklamakta tereddüt etmişlerdir. G... köyüne gelen operasyon birliğinin subayı, "Ya giderseniz ya da gelip evlerinizi-otlarımızı yakarak devrimcilerin üstüne atacağım" diye yapılan açıklamaları ilginçtir. Nitekim hemen ardından hala faili ortaya çıkmamış birçok yakma olayı cereyan etmiştir. Bunun yanında konulan yasaklar, tutuklamalar, işkenceler, komploya kurban giden suçsuz insanlar vb. korkunç boyutlara varmış durumdadır.

İşte bir yandan uygulanan ekonomik abluka diğer yandan had safhaya varan baskı yöntemi sonucu, Dersim dağlarının birçok boşaltılarak viraneye çevrilmiştir. Ve yeniden yasak muntikaların oluşturulması için orman kanunu adı altında göç resmleştirilmekteydi. Şubat 1987 ortalarında muhtarlara gönderilen resmi bir yazı ile "orman içi köylerin boşaltılacağı" bildirilip, halkın sürgünü onaylanması isteniyor ve sürgün yerleri olarak da Antalya, Balıkesir, İzmir, Muğla vb. iller gösterilmektedir. Tüm bu nedenlerden ötürü son yıllarda Dersim nüfusunda ciddi bir düşüş kaydedildi.

Faşist Türk sömürgecileri geçmişte Dersim katliamını ve hemen ardından asimilasyon amacıyla yaptığı sürgünü medeniyet adına yapmış, bugün de aynı şeyleri hizmet adına yaparak ve halkımızı Anadolu'nun bozkırlarında gerçekliğinden uzaklaştırmak çalışıyor. Alanları boşaltarak bağımsızlık hareketimizin kaynağını kurutmaya çalışıyor. Daha şimdiden halkımızın unutmadığı ve hiçbir zaman da

unutamayacağı halk kahramanlarına ve dağlarımıza özgül olan her şeye yasak koyuyor. "Dersim'i, direniş ve direnişçileri unutan, hafızalarından silin" diyor. Peki başaracaklar mı bunu? Dağlarımızı boşaltabilecekler mi? İnsanlarımızı yurdundan uzaklaştırarak Anadolu'nun bozkırlarında Türkleştirmeye, sergilediği vahşete, "Dersim'in dağlarına götürdüğü medeniyetin bir gereğidir. Ya da Avrupalılaştırmanın bir gereğidir" diyebilecekler mi? Dünya kamuoyunu buna inandıracaklar mı? Dünya devrimci hareketinin yüzkarası "TKP" buna şahitlik yapabilecekler mi?

Faşist Türk sömürgecilerinin kendisini buna inandırıp, inandırmadığını bilmiyoruz, ama son çırpınışlar boşuna! Halkımızın üzerinde görülmemiş bir baskı uygulanabilir, fakat günümüz Kürdistan'ında gelişen ulusal kurtuluş mücadelesinin başında ne birkaç ağa ne de birkaç seyit, şeyh vardır ki, halkımızı bölük-pörçük parçalara ayırarak parmaklarına dolandırabil-sin. Tam tersine halkımızın öz gücünden oluşan ve en modern düşüncelerle kuşanmış ulusal kurtuluş hareketimiz, önderiyle, kurtuluş ordusuyla ve ulusal cephesiyle faşist Türk sömürgeciliğine layık olan yere oturtacaktır.

Daha şimdiden halkımızın sürgüne sert bir tarzda gösterdiği tepki bunun en açık örneğidir. Belediye başkanları bir araya gelerek, olayı protesto amacıyla Ankara'ya gidip bakanlığa baş vururken, Pülümür Devlet Su İşlerinde çalışan işçiler protesto, grev yapmış. "Halkımızı sürgün ediyoruzsanız kime hizmet götürelim?" diye sorulmuş ve "o zaman önce bu kuruluşlarımızı kapatın" demişlerdir. Şehir merkezinde bu gelişmeler olurken, kırsal alanda köylüler bu uygulamaya "bizi burada öldürün, yaban ellerde ölmek istemiyoruz" biçiminde karşı çıkmışlardır. Yine Pülümür'ün K... köyünde bir köylünün K. Evren'e dilekçe ile başvuru-rarak "Sürgün de nereden çıktı, eğer bizi katletmek istiyor-sanız ata yadigarı topraklarımızda katledin. Biz toprağımızı terk etmeyeceğiz" sözleriyle kesin tavrını ortaya koymuştur.

Bu nedenle diyoruz ki, faşist Türk sömürgecileri kendi atalarının soykırımını, talancı, çapulcu karakterini, dünya halklarımızın azgın düşmanı karşı-devrimci şiddetleyle birleştirerek en barbar yöntemlerle, soykırım hareketini geliştirebilir. İnsanlarımızı yerinden-yurdundan sürgün etmeye çalışabilir, yaşama emarelerinin bulunduğu her yerde kan kusarak canlıları ortadan kaldırmayı hedefleyebilir, bunun için gerekli fetvaları çıkararak kendisini haklı ilan edebilir; fakat bu sadece onun sonunu hızlandıracak ve korktukları başına gelecek, onların öcü gibi korktuğu Dersim dağları, eninde sonunda onlara mezar olacaktır.

ABD Dışişleri Bakanlığının "Kürtlerin Etnik Azınlık Hakları Verilmelidir" Açıklaması ve Ardındaki Nedenler

Baştaftı 1. sayfada

Açıklamanın ABD yönetimi ve Kongresi ile yakın bağlar içinde çalışan "Helsinki Watch Group" (Helsinki Gözlem Grubu)'un raporundan sonra yapılması daha ilgi çekici başka nokta oldu. Gözlem grubundan Türkiye'yi de ziyaret eden müdürü Jeri Leber ve danışman Loise Whitman raporu hazırladılar ve Türk hükümetine şu tavsiyelerde bulundular:

"1. Kürtlerin varlığının tanınması ve kendilerine diğer Türklerin de sahip olduğu siyasi ve sivil hakların verilmesi.

"2. Kürtleri etnik kimliklerinden yoksun kılan sınırlamalara son verilmesi. Kürtçenin kullanılmasına izin verilmesi. Kürtçe isimlere konan yasağın kaldırılması. Kürt bayramlarının kutlanması, Kürt dansı ve müziğinin icra edilmesi.

"3. Kürtçe yayınlara izin verilmesi.

"4. Kürt azınlığın sorunlarını incelemek üzere bir parlamentoya komisyonunun oluşturulması."

Açıklama, Türk başbakanının ABD ziyaretinden sonra oldu.

Ayrıca Hürriyet gazetesi manşet haber olarak birinci sayfada verdi. İlginç olan, durup dururken ABD neden böyle bir açıklama yaptı? Biliniyor ki, ABD hükümeti, taktik olarak gizli hazırlanan raporları belli

bir amaç için bilinçli olarak basına yansıtarak yayınlattır.

Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesini dar bir kültürel özerklikle tasfiye etme çabaları yeni değildir. Geç bile kalınmıştır. Becerebileceğine inansa faşist Türk genelkurmayı, bugünden özerkliği tanıy, kaldı ki bu yönlü planları da oluşturduğu kesindir.

Ancak, ABD'nin açıklamaları daha da sinsi ve planlı bir amaca yöneliktir. Aksi durumda hakların özgürlüğünün en büyük celladı ABD emperyalizminin ne insan hakları ne de etnik düzeyde bile aksi Kürt halkının sorunlarına ilgi göstermesi söz konusu olamaz.

"Helsinki Sonuç Belgesi, 1 Ağustos 1975'te aralarında Türkiye ile sosyalist ülkelerin de olduğu 33 Avrupa ülkesi, ABD ve Kanada tarafından imzalandı. Belgenin birinci bölümünün yedinci ilkesi "düşünce, vicdan, din ve temel özgürlükleri saygı", sekizinci ilkesi ise, "halkların hak eşitliği ve kendi kaderlerini tayin hakkı" ile belgeyi imzalayan devletlerin bu ilkelere saygılı olmaları istenmektedir.

"Lozan Konferansı'nda (Temmuz 1923), Kürdistan'ın bölünmesi ve ulusal haklarının gaspi karar düzeyine çıkarıldı. Kürt halkı etnik azınlık gösterilerek, bununla ilgili kültürel hükümlerin uygulanması da muğlak bırakıldı.

her tarafına güvenlik kuvvetleri göndermeyi düşündüğü yolundaki açıklaması bana göre doğru ve yerinde bir karardır." (27 Kasım 1946, Mahabad Kürt Cumhuriyeti, William Aagleton, s. 256)

ABD emperyalizmi ve Barzaniler

ABD, Kürdistan'ın potansiyelini ve oluşturacağı tehlikeleri de görür ve önem almaya çalışır. Bir yolu da işbirliği oluşturmaya yöneliktir.

Mahabad Özerk Kürt Cumhuriyeti'nin az olan ordusunun belkemiğini 2000 kişilik savaşı gücüyle Barzaniler oluşturmaktadır. Mahabad'ın kaderi belli, ama Güney Kürdistan'dan gelen bu savaşı ve kalabalık kitlenin kaderi belirsizdir. M. Barzani, çeşitli önerilerle 21 Aralık 1946'da Tahran'a gider. Kefil ABD elçiligidir. Barzani Tahran'da 45 gün kalır, İran ve İngiliz yetkililerinden ayrı ABD Tahran Büyükelçisi Allen'le de görüşür.

Dana Adam Schmidt adlı Amerikalı gazeteci 1962'de Barzani ile yaptığı görüşmelere dayanarak şunları yazar:

"Barzani, İran'da kalmak için İran yönetiminin ikna edilmesini ya da Barzani'den önce için İngilizlerin onay vermesini veya ABD'ye iltica edilmelerini önerir. Ancak üç öneri de reddedilir. Barzani'lere Güney İran'da yer gösterilir." (Barzani'yle konuşmalar)

Yine de Büyükelçi V. Allen, hükümetine gönderdiği rapordan, aşiretin ilgisiz bırakılmamasını önerir.

1960'da Güney Kürdistan'da direniş gelişince, direnişi yozlaştırmanın ve dağıtmanın mimarı yine ABD emperyalizmi olur. Direniş önderliğinin aşiretçi-feodal, burjuva karakterinden kaynaklanan tutarsızlık ve zaafı, ABD'nin oyunlarına zemin yaratır. Bunda sömürge ülkelerin komünist partilerinin sosyal-şoven tutumu ve direnişi teçrit etme ısrarlarının da rolü büyük olur.

ABD Kongresi tarafından oluşturulan özel komite, Güney Kürdistan hareketine üçüncü bir devlet vasıtasıyla (İran) yaptıkları yardımın ne onları başarıya ulaştıracak ne de kontrolden çıkacak düzeyde olduğunu açıklar.

I-KDP önderliğinin politik tutarsızlığı, İsrail ve Türk sömürgeciliğiyle de ilişkiyi meşur görecektir ve 1973'te İsrail'le ilişki kurulacak, Sami Abdurrahman bu ilişki içinde önemli rol oynayacaktır. Türk MIT'nin I-KDP'ye, T-KDP'nin önderlerini vurdurtması bu çirkin bağışlılığın ürünü olacaktır.

D.A. Schmidt, adı geçen kitabında Barzani'nin şu sözlerini aktarır (Ağustos 1962):

"Bize şimdi yardım edin... ihtiyacımız olduğunda biz size yardım ederiz. Açık ya da gizli bize silah, malzeme, hiç olmazsa para sağlayarak yardım edin. Kasım'ı yıkmanız için bize yardım edin. Irak'ı Ortadoğu'daki en sağlam mütefinkin haline getirelim... Mümkün olan tüm güvenceleri vermeyi kabul

edebiliriz. Eğer, Amerika yardımı, bizim Türkiye ve İran'daki Kürtler yardım etmememiz gibi bir koşula dayandırılrsa, bunu da kabule razı oluruz. Türkiye ve İran'daki Kürtler arasında kıyırma yapmayacağımıza söz veriliriz." (s. 72)

Barzani, ülkesi ve halkını seviyor. İKP'nin sosyalizm adına şoven ihanetini biliyor. Denize düşenin yılanı sarılsa, Asiret duygusallığı ve iyiniyetle hareket ediyor.

Ancak politika iyiniyetlerle yürümez. Önderlik politik zaafı yenilginin koşullarını hazırlıyor. 1975 Cezayir Antlaşması ile ciddi bir askeri yenilgi almadan, öncülüğün politik zaaf ve ilişkileri nedeniyle direniş yeniliyor ve dağılıyor.

ABD emperyalizmi Kürdistan halkına yönelik daha tehlikeli planlar geliştiriyor

1978'de Şah'ın halk hareketi ile yıkılması, bölgede ABD'nin çıkarlarını sarstı. En önemlisi olarak Kürdistan'da direnmeler tekrar başladı ve devrimci karakteriyle Türkiye'nin egemenliği altındaki Kürdistan parçasında ulusal kurtuluş mücadelesi başladı.

ABD, 12 Eylül askeri-faşist darbesinin mimarı oldu. Türk ordusunu gittikçe donatıp saldırganlaştırdı. Kürdistan'a Çevik Kuvvetleri yerleştirme planları uygulamaya sokuldu. Kürdistan askeri havaalanları ile donatıldı. İran'daki gelişmeler ABD'nin aleyhine olup, İsrail teçrite gömüldükçe, ABD için Türk faşist devletin rolü arttı.

Korku Buralı, Türk faşizmi Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesinden korkuyordu. ABD'nin de korkusu aynıydı. CIA ajanları, Kürdistan'da cirit atmaya, raporlar hazırlamaya başladılar. Bunlardan en tanınanı CIA'nın Ankara dairesi başkanlığı yapan Paul Henze idi. P. Hanze, Diyarbakır ve Van'a kadar gitti. Hükümetine rapor hazırladı. ABD'nin Tahran Büyükelçiliğinde ele geçirilen ve üzerinde "çok gizli" ibaresi bulunan "Kürt probleminin perspektifleri" adlı geniş inceleme, ABD için Kürdistan'ın nasıl sorun olduğu ortaya konmakta, bu raporda Kamran İnan, Hikmet Çetin vd. CIA ile yakın bağları olan "değerli(!) Kürt şahsiyetleri" özellikleri ile sıralanmaktadır.

Türk sömürgeci-faşizminin en çok zorlandığı 1987 yılının mart ayında, Türk ordusunun teçrite gelen o dönemki ABD savunma bakanı, 1946'daki gibi Türk cuntasına, "Türkiye'nin sınırları NATO sınırlarıdır" güvencesini verme gereğini duydu. Temmuz 1987'de Türkiye'ye gelen Pentagon askeri-politik teçrisiyeni ve uzmanı Prof. Uzbigniew Brezinski de, Kürt sorununa karşı Türkiye'nin bütünlüğünden yana olduklarını söyledi ve, "ABD'nin yabancı ülkelerde bu kadar çok asker tutmasının stratejik çıkarları açısından faydalı olmadığı ortaya çıkmıştır... Mesela Tür-

Deraman 18. sayfadadır

ABD Emperyalizmi ve Kürdistan Politikası

Yıl 1945, ABD, emperyalist kapitalist sistemin başına geçmiştir. Truman Doktrini (Mart 1947) ve Marshall Planı ile emperyalist-kapitalist dünyanın, sosyalist ülkeler ve ezilen halklara karşı birleştirilmesi hedeflenir. ABD, Monroe Doktrini ile Amerika kıtasını, Eisenhower Doktrini ile de Ortadoğu'yu hedefliyor. 1956 kanal (Suveys) savaşı ile İngiltere ve Fransa Ortadoğu'daki etkinliklerini ABD'ye kesin bırakıyorlar.

ABD'nin ilk el attığı Yunanistan, Türkiye ile İran oluyor. ABD, Türkiye'nin rolünü şöyle koyuyor: "Stratejik olarak Türkiye, Doğu Akdeniz ve Ortadoğu'daki en önemli faktördür. Coğrafik durumu itibarıyla Türkiye, Sovyet siyasal ve askeri etkisinin Doğu Akdeniz ve Ortadoğu'ya akacağı işinin ağızındaki tıpağı meydana getirmektedir. Türkiye'nin, Rusya'nın kontrolü altına girmesi, şu anda Sovyet kontrolü altındaki alandan görülecek uzaklıklar nedeniyle, Rus eylem ve baskılarından özgür olan Suriye, Lübnan, Irak, Filistin, Ürdün, Mısır ve Arap Yarımadası açısından Sovyet ilerlemesi önündeki barajın kalkması demek olacaktır." (21 Ekim 1946, Dışişleri Bakanlığı, Yakın Doğu Dairesi Darbelher Uzmanı Loy Henderson'un Türkiye ile ilgili raporundan)

Böylece Türkiye, emperyalizmin bölgedeki en ucuz jandarması oluyor. Sosyalizm ve ulusal kurtuluş hareketlerine karşı, ABD bu rolü Türk burjuvazisine zorla vermiyor. Türk burjuvazisi, zorla uşaklık arıyor. Sosyalizme karşı kendini güvenceye almak, Kürdistan'ın inkarı olan "Misak-ı Milli"yi korumak için emperyalizme bağlanıyor. Türk burjuvazisi emperyalist-kapitalist sistemin yeni efendisi ABD'ye bağlanmayı yaşam çaresi görüyor.

ABD emperyalizmi ve Mahabad Özerk Kürt Cumhuriyeti

İsrail ve Türkiye'den sonra, ABD'nin hedefi İran'dır. 1941'de Sovyet askerleri Azarbeycan ve kısmen Doğu Kürdistan'a giriyor. Oluşan elverişli koşullarda özerk Azeri ve Kürt cumhuriyetleri kuruluyor. Kendilerini tam örgütleyemediklerinden temel güvenceleri Sovyet Kızılordu'su oluyor.

Zayıf olan İran merkezi devleti Sovyet askerlerinin çekilmesini ister. ABD, İran'a askeri ve siyasal destek verir. BM de destekler. Sovyetler 9 Mayıs 1946'da birlikleri geri çeker. Bu gelişme iki özerk cumhuriyetin sonu anlamına gelir. İki cumhuriyet

de merkezi devlete bağlılıklarını bildirirler, ancak İran yönetimi, kayıtsız şartsız teslimiyeti dayatır, askeri birlik yolları, fazla çatışma olmadan iki cumhuriyetin de 1947 başlarında varlıkları son bulur.

ABD'nin Mahabad Özerk Kürt Cumhuriyeti'ne ve Kürdistan'daki gelişmelere ilgisi büyük olur. Mahabad'ı ziyaret eden 8 batılıdan 4'ü ABD'lidir. Bunlardan başka ABD Tahran askeri ataşe yardımcısı Yüzbaşı Roosevelt Jr., Mahabad'a gitti. Gelişmeleri izledi, amacı Mahabad Cumhuriyeti'nin gücünü ve Sovyetler Birliği'nin gücünü ve etkisini ölçmekti. Nitekim, ABD Tahran Elçiliğinin, İran hükümetini yönlendirdiği gözönüne alınırsa bu askeri danışmanların gezilerinin rolü daha iyi anlaşılır. ABD Tebriz Konsolosluğu, ihtilal ve savaş yılları boyunca, iki özerk cumhuriyetle, Tahran hükümeti arasında aracı olacaktır.

ABD ilk günden Kürdistan sorununun çözülmesine karşı olacak ve Kürdistan halkının köleliğinin devamı için bölge sömürgeci devletlerine en büyük desteği verecektir. İran devleti katliamlarla Doğu Kürdistan'ı işgal ederken, ABD Tahran Büyükelçisi George V. Allen, şu açıklamasıyla katliama ortak olduğunu gösterecektir:

"İran hükümetinin ülkenin

Der Spiegel "Palme Cinayetinde Kürtlere Yönelik İddia Fiyasko" Diyor

Der Spiegel'in 48. 49. 50. sayılarında, İsveç Başbakanı Olof Palme'nin öldürülmesi üzerine seri bir yazı çıktı. Üç bölüm halinde sunulan yazının, bir bölümünde Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesinin öncüsü PKK üzerineydi.

Bilindiği gibi, İsveç gizli örgütü SÄPO, ABD istihbarat örgütü CIA ve Türk gizli servisi MIT ortaklaşa düzenledikleri bir komplo ile İsveç Başbakanı Olof Palme'yi 28 Şubat 1986'da katlettiler. Olay bir komploya dönüştürülerek, cinayet suçu PKK'nin üzerine yıkılmaya çalışıldı. Bunun ardından bir dizi gelişmeler oldu. Bu suçlama bir fiyaskoya dönüştü ve dünya kamuoyu cinayetin ardındaki örgütleri daha iyi gördü. SÖPO'nun ısrarla üzerinde durduğu, "Cinayeti PKK işledi" suçlaması ise, tam bir balon gibi söndü.

İsveç polisi, 14 Mayıs 1986'da, daha sonraları yüzde 35 keskin diye adlandırıldığı yeni bir izi kamuoyuna ilan etti. Gerçi "Teori B" diye adlandırılan daha takip edilecek Kürt hareketinin savunucularından, Türk askeri terörüne daha sert bir terörle cevap veren en militan-cası olan "Kürdistan İşçi Partisi" (PKK) başından beri hedefti.

Kürtleri, İsveç hükümeti sefine karşı bir öldürme komplosu ile suçlamak için iyi sebepler vardı. İsveç'te 40 kadar üyesi olan PKK, en küçük ve en çok şiddet kullanan yabancı bir gruptur. Onun siyasal tezi Leo Trozki'nin devrimci tezi olan "bir tek insan öldür, bin kalbe korku ekersin"dir.

Kürt ölüm komandoları İsveç'te Palme'nin öldürülmesinden iki yıl önce 2 kişiyi öldürdüler.

Tutuklanan Kürtlerden biri mahkeme önünde partisinin talimatı üzerine davrandığını belirtti. Savunması konusunda söyleyeceği bir şey olup olmadığı sorusu üzerine, "Mesleğim devrimciliktir ve elbette ki yaptığımın gurur duyuyorum. Ben Kürt halkının bir kahramanıyım" diye açıkladı. PKK'nin şimdiki siyasal bilincini yansıtan bir itiraf. Öldürmek Kürt aşırıları için politikanın başka araçlarla yürütülmesidir.

PKK-Kürtlerin İsveç hükümeti karşısındaki durumu böyle olunca, Hans Holmer, ele geçirecekleri ilk olanaktan yararlanıp hiç çekinmeden şeflerini tasfiye edeceklerini tahmin edebildirdi. Palme ilk olarak Mart 1983'te, PKK şefi Abdullah Öcalan'ın karar-gahını Şam'dan Stockholm'e taşımasını engellemek için İsveç'e gelmesini reddetmesi ile bunların kınlarını üzerine çekti.

Enver Ata'nın vurulmasından sonra PKK'nin dokuz üyesinin topluca sınırdışı edilme kararı alındı. Yalnız yürütme durduruldu, çünkü 9 Kürdün de Türkiye'de idam edilmeleri ihtimali vardı.

Mahalli gözetim altına alındılar. Bu, İsveç'in kendine

Durum bu iken, buna rağmen Türk gazeteleri ısrarla olayı çarpıtmaya ve ısrarla Türk MIT'inin olaydaki rolünü gizlemeye çalışıyorlar. Nitekim Hürriyet gazetesi Eylül ayında düzmece bir senaryo ile utanmazlığın ilginç bir örneğini daha sergiledi. Hürriyet'in iddiaları sömürgeci basın tarafından bile ciddiye alınmadı. Geçtiğimiz ay içerisinde ise, bu kez diğer bir uşak gazete olan Milliyet, aşağıda sizlere sunduğumuz yazıyı, keyfince tercüme ederek, gerçekleri çarpıtmaya çalıştı. Bu örnekler de sömürgeci Türk basınının nemezen bir basın olduğunu ortaya koymaktadır.

Der Spiegel, uzun yazıda bu olayı bağlantıları ile inceliyor ve bazı sonuçlara ulaşıyor. Yazının PKK ile ilgili iddiaları inceleyen bölümünü bu sayımızda yayınlıyoruz.

Özgülü bir tutuklama modelidir, ki buna tabii tutulanları, oturdıkları yer ile sınırlı tutmakta ve düzenli olarak polise görünmelerini şart koşmaktadır.

Stockholm'deki İçişler Bakanlığı, PKK'yi, Enver Ata olayından sonra sonbahar 1984'te terörist örgüt olarak açıkladı. Bir yıl sonra hiç çekinmeden bir adım daha ileri gitti: Aralık 1985'te İsveç, Türkiye'de insan haklarının zedelendiği doğrultusundaki şikayetini Avrupa Konseyi'nden geri aldı. PKK Önderliğinin görüşüne göre, Olof Palme hükümeti Kürt sorununu değerlendirilmesinde Türk hükümeti ile aynı görüştedir.

Kürtlerin Stockholm'deki açıklamasından kısa bir süre sonra, İsveç Endüstri Tekeli Asea'nın İstanbul metro inşaatının ihalesini alması, bunun böyle olduğunu gösteriyordu.

Bu yılın ağustos başlarında, Federal Almanya'daki Kürt protesto eylemlerini yöneten PKK sözcüsü Av. Hüseyin Yıldırım, İsveç'in terörizm açıklamasına bir ultiमतom ile cevap verdi. Hükümete iki aylık zaman verdiğini ve bu süre içerisinde kendisini bu iddiadan uzak tutmalarını istedi. Hükümet, bu ultiमतomu yerine getirmedeği takdirde PKK'nin ne yapabileceği konusunu Yıldırım açık biraktı.

PKK resmi bir açıklama ile İsveç devletini bundan böyle "örgütün düşmanı" ilan etti. Çünkü, "o faşizmin ipine bağlıdır" dedi. Yani, "Sanki İsveç Kürdistan'a savaş açmış" gibi bir değerlendirme yaptı.

Bunlar çok açık sözlerdir. Resmi makamlar da bunların ne anlama geldiği konusunda hemfikirler. Daha 1984 sonlarında SÄPO, gizli bir raporunda başbakanı karşı PKK tarafından öç alma girişiminin olabileceğinin hesap edilmesi gereğini, hükümet bu konuda açıkça ikaz ederek belirtti. Yalnız, içeriği hangi amacı taşırsa taşısin, İsveç'te görüş açıklamanın bir cezası yoktur.

1985 sonbaharından sonra İsveç'teki sürgün Kürtlerin telefonları gizli bir şekilde dinlenmeye başlandı. 1986'nın başlarında dinlenen birçok telefonda şubat sonunda bir düğünün olacağı dışında dikkati çeken hiçbir şey yoktu. Fakat bu süre içerisinde İsveç'in hiçbir evlendirme dairesinde bir Kürt düğünün bildirimine rastlanılmıyordu. Öldürme komplosunun kod sözü "düğün" müydü?

Ankara'daki generaller, Kürt izini olduğundan fazla sempatik buluyorlardı. Türk gazeteleri hemen devreye girerek gizli istihbaratın (MIT, çn.) kendilerine verdiği fotoğrafla ve tutuklama teskerelerinin yayımlayarak failin avına çıkarıyorlardı. Sürgün avının odağında da, Türkiye'de 8 polisi öldürme zanı ile aranan bir Kürt silahşörü, -bu kendi arkadaşları tarafından öldürülme korkarak, İsveç'te gizlenebileceği tahmin edilen bilinmeyen biri- bulunuyordu. Tabii bu, bilinmeyen resmi de -çoktan beri basılıp dağıtılan- fantom resme benziyordu.

26 Şubat 1986'da Stockholm şehit mahkemesi Nuri Candemir'i, Çetin Güngör'ü öldürmekten ömür boyu hapse mahkum etti. İki gün sonra da Olof Palme öldürüldü. PKK'ilerin toplandığı "Kürt Kitap Lokali"nden uzak olmayan bir yerde vuruldu. Candemir'in evinde parmak izlerine rastlanan PKK sözcüsü Hüseyin Yıldırım olaydan önce ülke dışına çıkmıştı.

Siyasal öldürmeler, şiddeti kabul etmeleri, göze çarpan

dem Tater ein. Im Mittelpunkt der Tat stand ein kurdischer Revolutionär, der verdächtigt wurde, in der Nacht acht Polizisten erschossen zu haben und der auf der Flucht vor Racheakten aus den eigenen Reihen in Schweden tergetaucht sein sollte. Natürlich sah er große Unbekannte auch wieder dem phantommörder auf dem - längst abge-gelassen - Fahndungsbild ähnlich.

Am 26. Februar 1986 verurteilte das Landgericht von Stockholm Nuri Candemir wegen Mordes an Cetin Güngör zu lebenslänglicher Haft. Zwei Tage danach wurde Olof Palme erschossen. Er starb nicht weit vom „Kurdischen Buch-Café“ im Treffpunkt der PKK-Yildirim-äre PKK-Sprecher Hüseyin Yıldırım, dessen Fingerabdrücke in Candemirs Wohnung gefunden worden waren, hatte sich zuvor außer Landes begeben.

Die Fememorde, das Bekenntnis zur Gewalt, die auffälligen Koinzidenzen, die finsternen Drohungen der Kurden gegen Palme und seine Regierung, ihr konspiratives Verhalten, die Nachbarschaft von Tator und PKK-Tagungslokal, das alles machte die Arbeit der Kurdistans verdächtig viele Indizien, aber bis heute nicht den Scharten eines Beweises für die These. Olof Palme sei von der PKK umgebracht worden. Nach von 150 Polizisten ein halbes Jahr lang vergebens nach Beweisen gesucht hatten, war, wenn man es juristisch nimmt, eher der Augenscheinbeweis dafür gegeben, daß die Kurden mit dem Mord nichts zu tun hatten.

Doch von Tatbeständen ließ sich Justiz Holmer die Inbrunst, mit der er die Kurden-Theorie verfolgte, nicht austreiben. Am 20. Januar holte er einen zum großen Schlag aus. Eine Stunde vor sonnenanfang stürmten 200 Polizisten in küstergelagerten Westen ein und zündeten Kurdenquartiere in und um Stockholm. Sie holten 26 Verdächtige, unter ihnen auch Hüseyin Yıldırım, aus den Betten und brachten sie ins Polizeipräsidium.

Um 9.54 Uhr meldete die schwedische Nachrichtenagentur, der Fall Palme stehe kurz vor der Aufklärung.

tesadüfler, Kürtlerin Palme ve hükümetine yönelik karanlık tehditleri, gizli tutumu, olay yerinin PKK lokaline yakın olması vb bunların hepsi Kürdistan İşçi Partisi'ni şüpheli gösteriyordu. Fakat ispat ve şüphe birbirinden farklı iki ayrı şeydir.

Hans Holmer için, bu gerçek o kadar önemli değildi. 1986'nın kasım ayı ortalarında olayın hemen hemen açıklığa kavuştuğunu açıkladı. Ona göre, katil bir Kürt'tü. Hatta bir baş şahidi bile vardı, kamuoyunda mütemadiyen adsız kalan ve Kürtlere olayda kullanıldığı tahmin edilen silahı verdiklerine dair teminat veren bir Finli (Finlandiyalı, çn.). "Şimdi" diyordu Hans Holmer, "geriye kimin silahı aldığımız ortaya çıkarmamız kalmıyor."

Yalnız baş şahitle devlet yapamazdı. Kısa bir sürede onun (Finlinin) alkolik olduğu, ayrıca kısıdan kazanılan bir kron için kendisinin mutlu-hukla beş defa takla atacak düzeyde biri olduğu ortaya çıktı. Buna rağmen Hans Holmer şahidini, ta ki onun inanır-lığı paçavraya çevriline kadar tüm gücüyle savundu.

Gerçektir ki: birçok emare vardır, fakat bugüne kadar Olof Palme'yi PKK'nin öldürdüğü tezi ispatlanmamış kanıtı yoktur. Yarım yıl boyunca boşu boşuna 150 polis delil aradıktan sonra, ortaya çıkan, eğer hukuki yönden bakılırsa, daha çok bunun için görülün ispat, Kürtlerin öldürme ile hiçbir alakalarının olmadığını.

Fakat hukukçu Hans Hol-

mer, takip ettiği Kürt teo-ri-sine göre şüpheli gördüğü hareketleri unsurlardan kendini vazgeçiremiyor. 20 Ocak'ta büyük, büyük bombayı patlattı. Gün doğumuna bir saat kala çekilek yelekl 200 polis bir düzine Kürdün Stockholm ve çevresindeki evlerini bastı. Aralarında Hüseyin Yıldırım'ın da bulunduğu 26 şüpheliyi, yataklarından alarak polis merkezine götürdüler.

Saat 09.54'te İsveç Haber Ajansı, Palme olayının failinin ortaya çıkarılmasını an meselesi olduğunu bildiriyordu. Öğleden sonra tüm radyo ve televizyonlar, Holmer'in, zaferinin tadını çıkarmak istediğini, uluslararası basın konferansı ile bağlantı kuruyorlardı.

Holmer, öldürme olayından sonraki ilk ikibuçuk ay içerisinde 23 basın toplantısı düzenlemiş ve ondan sonra uzun bir süre (basın toplantısı) yapmamıştı. Eğer şimdi kamuoyunun karşısına çıkı-yorsa, kendi işinden emin ol-malıydı, yalnız şiddetli bir şekilde (olayı) açığa çıkarma ile karşı karşıya olunabilirdi. Ortaya çıkan, korkunç bir rezaletti.

Holmer, sorgulamaların, tutuklanan Kürtlerin olayın zanlıları veya yardımcıları olabileceği yönünde yeni hiçbir ipucu vermediğini kabul etmek zorunda kalacaktı. Tutuklananların çoğu tekrar bir rakımlıydı. Yalnız Çetin Güngör'ün öldürülmesi olayına katıldıkları şüphesi ile üç kişinin hala tutuklu olduğu açıklandı.

Akşam vakitlerinde kalan son üç kişi de serbest bırakılı-yordu. İsveç hukukuna göre şüpheli birisi tutuklandıktan 12 saat sonra kural olarak dava açılması veya eğer savcılık delilleri yeterli bulmazsa serbest bırakılması gerekiyor. Hans Holmer'in yüzde 95'lik izi tali duruma düştü. Ceza hukuku avukatlarından Leif Silbersky, "Eylem" diyordu, "bizim hukuk sistemimizi güç-lüncleştiriyor."

Büyük bombanın neden su-da dövuken bir balon olduğunu Palme komisyonundan öğreniyoruz.

Holmer, esasında 96 Kürde karşı tutuklama kararı ver-mişti. Ama kararını uygulamadı. Bayan Riberdahl ona bağırarak, "İsveç'te Şili şart-ları olamaz. Kimse futbol sa-halarla beş defa takla atacak düzeyde biri olduğu ortaya çıktı. 26 tutuklama kararı bile çoktu."

Kürtlere yönelik iddianın fiyaskosundan sonra, Holmer ile Zeime arasındaki amaçlı ittifak gürlütlü bir şekilde sona erdi. Polis ve savcılık birbiri üzerine terbiyesizce basın açıklamaları veriyorlardı. Holmer, Zeime için, "O sabo-taj yaptı." Zeime ise Holmer için, "Bu adam gülmelidir." Kısa bir süre sonra ikisi de gitti. 4 Şubat'ta Başbakan Ing-var Carlsson müdahale etti. Kavgaçı iki horozu da görev-den alarak olayın soruştur-masını üstlendi.

KÜRDİSTAN'DA GÖÇLER; NEDEN VE SONUÇLARI - VI

Kemalist burjuva sömürgeciliği. 1920-40 döneminde Kürdistan'a yayılır. Kurumlaşır. Kapitalist sömürgeciliğin bir uygulaması olarak sürgün ve mecburi iskanları yaygın olarak uygular. Ancak asil göç, 1940'larla beraber gelişecektir. Bunun nedenleri 1920-40 dönemi olayları ve kemalist sömürgeciliğin karakteri ve hedeflerine çizilmektedir.

1920-40 döneminde sürgünler askeri zorla gerçekleştirilmektedir. 1940 süreci ile başlayan ve neticede milyonlarca Kürdistan insanının Türkiye'ye göçmesine, Türkiye'de Kürdistanlılardan adeta kocaman şehirlerin oluşmasına yol açan ve günümüze kadar büyük hızla devam eden göçlerde ise askeri zor gizli kalacak; ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasal nedenler ağır basacaktır. Daha doğrusu bu öğeler önde gözükecektir.

Dünyada örneği az görülen bu durum nasıl izah edilecektir? Milyonlarca insan git-tiğ-e ulusal olarak yok olmak üzere bir daha dönmek üzere ülkelerini nasıl terketmektedir? Hem de kendiliğinden.

Türk burjuvazisi, solu'na ve önemli oranda dünya kamuoyuna göç geçeneği, bölgesel gelişim eşitsizliğinin sonucu ya da doğunun karmaşık ve geri toplumsal yapısından kurtulma, yani Türk medeniyetini yakalama seferberliği olarak izah etmektedir. Öyle ki bu değerlendirme önemli oranda Kürt halkına da benimselidir.

1950-80 sürecindeki büyük göçün —ki bu on milyonu da aşmaktadır— temelini kısa da olsa şimdiye kadar aktardığımız görüntülerimizle Türk burjuvazisi yarattı.

Kemalist burjuvazisi 1950'lere kadar Kürdistan'a kapitalizmi sokmadı. Çünkü, hem Kürdistan'a egemen olma savaşı veriyordu, hem de o denli güçlü bir burjuvazi değildi. 1920-40 döneminde Kürdistan'a kapitalizmin girmesi demek, Türk burjuvazisine rağmen Kürdistan'da milli burjuva sınıfının gelişmesine ve ulusal kurtuluş mücadelesine yol açabilirdi. Bölgesi bir gelişmeye yol açmaması için kemalist burjuvazi, önce askeri zorla ve katliamlarla Kürdistan'a egemen oldu. Önce askeri, sonra siyasi ve kültürel kurumlaşmalarını sağladı. Toplumun örgütsüz bıraktı. Sistematiik göç ve boyun eğdirme ile Kürt hakim sınıfı olan feodaller ve aşiret reislerini hem güçsüz düşürdü, hem de boyun eğdirdi.

1945'lerden sonra Türk burjuvazisi, içinde hareket ettiği emperyalist-kapitalist sisteme tümüyle bağlandı. ABD emperyalizminin Truman doktrini ve Marshall planından yararlanan Türk burjuvazisi, Kürdistan politikasını da ilettilti. Kürdistan'ı kapitalizme açtı. Kapitalist gelişme Kürt hakim sınıfının işbirlikçiliğine yeni ekonomik zemin sağladı.

Türk burjuvazisi askeri, kültürel, siyasal kurumlaşmasına ekonomik ögeyi de

ekledi. Bu öğelerin tümü Kürdistan'dan göçü zorunlu duruma getirdiler. Bu nedenleri sıralarsak:

Ekonomik neden:

Kürdistan'da geri feodal üretim ve aşiretçi yaşam egemenken, Türk burjuvazisi Kürdistan toplumunu burjuva pazarına ve kapitalist metaya bağladı. Bu öge, hem toplumu şehirlere doğru kaydırırken, toprakların, ağaların elinde birikmesi köylüyü yokulaştırıyor ve göçe daha yatkın duruma getiriyordu. Yatırımlar sınırlı olup, var olanlar da hammaddelerin talanına yönelik olarak Türk devlet işletmesi halindeydiler. Ayrıca özel yatırımla ve sermaye birikimine izin verilmeyordu. Egemen öğelerin elinde biriken sermaye de Türkiye'ye akıyordu. Sonuçta bir milli burjuva sınıfının doğması olanaksızlaştığı gibi, köylerden şehirlere göçen binlerce kişi, Türkiye şehirlerinin yolunu tuttu. Bu sonuç Türk burjuvazisinin yıllarca özenle hazırladığı bir tuzaktır.

Türkiye'nin inşaat, tarım vb. en düşük ücretlerle işletilen sanayileri için milyonluk ucuz emek gücü böylece bulunmuştur. Hem Türkiye proletaryasına rakip yaratılıyor, hem onun artık-işleri veriliyor, hem de Kürdistan'ın bu diri potansiyeli ülkesinden koparılıyor.

Kültürel etmen:

Türk sömürgeciliği, askeri-siyasal sömürgeciliğin ardından Kürdistan'da yoğun okul inşaatlarına başladı. Özellikle direniş odaklarından başlandı. Okullar, ana okullardan liselere kadar bir bütünlük içinde oldular ve Kürdistan çocuklarını ulusal inkara aldıkları soykırım kurumları oldular. Bu şekilde her yıl binlerce Kürdistan çocuğu, Türkiye'deki yatılı okullara yollandı. Lise ve sanat okullarını, bilinenler için yüksek okul olanağı sadece Türkiye'ye göçerek yakalanabilirdi. Zaten bu okullardan geçip Kemalizmin zehrini olanların kendilerini ilk atmak istedikleri yerler, Türkiye kentleri oluyordu. Okul okumanın ve Türk terbiyesi alma, ekmei kapısını açtığı için hem aileler hem de gençlik için, Türkiye'ye göçmek, çekici hale getiriliyordu.

Siyasal etmen:

Türk burjuvazisi, Kürdistan'a ilişkin bütün siyasal odaklaşmanın Türkiye kentlerinde olmasını sağladı. Bu

sonuç sadece Türkiye'nin büyük kentlerinin metropol karakteri taşımasından ileri gelmiyordu. Türk solculuğu da bunu sağlıyordu. Hiçbir zaman resmi ideolojiden kopmayan Türk solculuğu sınırlı da olsa yavaş yavaş ama kendi tarzlarında değindikleri Kürdistan sorununu çözümünün ancak Türkiye'den olabileceğini, Türkiye'deki devrim sorununun bir parçası ve onun çözümüne bağlı olarak gündemleşebileceğini ilke haline getirdiler. Bunu Kürt halkının örgütlenme hakkını tümüyle yadsımaya ve ulusal tahrifatı kabullenmeye kadar vardırıdılar.

Türk burjuva partileri içinde örgütlenen Kürt hakim sınıfı için Türkiye metropollerini zaten siyasal kâbe durumuna gelmişti. Sadece onlar için değil, Türk aydınının kopyesi olarak biçimlenen Kürt aydını için de durum aynı idi.

Türk kültürü ile yetişen Kürt aydınları, kurtuluşu Türk devlet mekanizmasında iyi bir bürokrat olmadı gördüler. Bu yol ulusal inkarcılık ve uşaklık yoluydu. Kürt aydınının, bu bağımlılık ilişkisinin politik pratiği ya CHP'de ya da daha sonra Türk şoven solculuğunda yer almak oldu. Türk burjuva terbiyesi ile yetişen küçük-burjuva Kürt aydını, kurtuluşu Türkiye'de gördü. Politik kurtuluşun Türkiye

yi, özellikle de belli mevsimlerde birkaç milyonu bulan ve ağırlığı gençlikten oluşan Kürdistanlı kitle Türkiye göçmektedir. Öyle ki belli alanlarda genç nesli bulmak sorun olmaktadır.

Turizm merkezleri Türkiye kentleridir. Yatırımlar buralara yapılmaktadır. Spor, kültür vd. kurumlar için de aynı şey sözkonusudur. Ulusal inkarcı ve yozlaştırıcı bir tarzda geliştirilen Türk burjuva sosyal politikası, geri bir yapıda olan ve örgütsüz bırakılan Kürdistan toplumuna nüfuz ettikçe, tahribat artacak ve bu etki göçü artıracaktır.

Bir de bunlara Kürdistan'ın geri toplumsal yapısının getirdiği sorunları eklemek gerekir. Aşiretçi ve kabileci yapıda tutulan toplum, bu yapının getirdiği yoksulluk ve yol açtığı kan davaları da göçü kamçılacaktır.

Daha da eklenecek faktörlerle Kürdistan, Kürt insanı için yaşanmaz duruma getirilir. Zengini kaçır, aydını kaçır, yoksulu kaçır, hastası olan kaçır... Neticede Türkiye'de milyonlarca Kürdistanlı birikir. İstanbul, Ankara, Mersin, Adana vd. büyük Türkiye şehirlerinde Kürdistan şehirleri kurulur. Bu yerler sağlık, konut, sosyal koşulları ile apayrı özelliklerdedir. En kötü konutlar ve en az sağlık hizmeti buralardadır. Çoğu kez yasaların uygulanması da apayrı olmaktadır.

Türk burjuva ekonomisi bu ucuz emek gücü üzerinde yükselir. Kürdistan emek gücü, inşaat işçisidir, hamaldır, tarım işçisidir, hizmetçidir, çarşı başlarında karın tokluğuna iş bekleyen yevmiyecidir, sokaklarda gayri-meşru işlerde kullanılan fedai ve lümpendir.

Kürdistan halkı, Filistinliler ve Güney Afrika halkı gibi geto'larda tutulmaktadır. Türk burjuvazisi becerilebilirse do-laşım yasağı ve kimlik ayrılığı koyacaktır. Böylesi bir uygulama hem hesabına gelmemekte, hem de sosyal, kültürel, ekonomik ve ulusal faktörlerle zaten pratikte bu ayrılığı yaratmaktadır.

Türkiye'de biriken milyonları bekleyen geleceğin somutlu yaşanmıştır ve yaşanmaktadır. Yitirilen ulusal dil, gelecek, kültür, kıyafet, ülke ve kişilikler. Çünkü, Türkiye'ye göç ettirilen milyonlarca Kürdistanlı kitle tümüyle Türk ulusal yapısı içinde eritilmektedir. İşçileşen kesim Türk burjuvazinin bir parçası haline gelmektedir. Bununla beraber diğer ulusal öğeler de yitirilmektedir.

Üstelik, bu ulusal tahrifat üzerinde gelişen soculuk, bu tahrifatı meşrulaştırarak, tahrifatı daha da derinleştirmektedir.

Baştan da açıklamaya çayn-ıştırdığımız gibi, Türkiye'deki milyonlarca Kürdistanlı varlığı, Türk burjuva sömürgeciliğinin, Kürt halkını asimile etmek ve ulus varlığını ortadan kaldırma politikasının sonucudur. İsrail'in Filistin hal-

kına, G. Afrika ırkçı rejiminin yerli siyah halka yaptığı çok çok ötesindedir. Çünkü, iki rejim de iki halkın varlığını inkar edememekte, içlerine nüfuz edememektedirler. Türk burjuvazisi bu süreci 1920-40 dönemi ile aşmış. Türk halkını asimilede günyada hiçbir sömürgeci gücün henüz varamadığı vahşet ölçülerine var-dırmıştır politikasını.

1960'la Türk burjuvazisi, Kürdistan emekçilerini, önce Avrupa'ya, sonra Ortadoğu ülkelerine sürdü. Türk burjuvazisi bununla iki amaç güttü. Birincisi, Kürdistan emek gücünü Avrupa emperyalist ve Arap gerici burjuvazisi ile ortak sömürmek; ikincisi, Kürdistan emekçilerinin direnişçi bir potansiyel haline gelmesini önlemek. Türk burjuvazisi bu amacı ile de sınırlı kalmadı. Kürt kitlelerinin asimilasyonu ve Kürdistan'la bağlarını kopuşunu gerçekleştirme politikasını emperyalizmin sosyal, kültürel, ekonomik politikaları ile birleştirdi.

Türk burjuvazisi, politikalarıyla ülkesinden kaçmayı süreli Kürdistan insanının önüne alternatif olarak koydu. Bir yere geldi ki bu acı sonucu Kürdistan insanına önemli oranda benimsedi. Türkiye'deki milyonlarca ek olarak Avrupa'da ve başta Lübnan olmak üzere, çeşitli Ortadoğu'nun Arap ülkelerinde biriken sözkonusu ülkelerin sosyal, kültürel yaşamı içinde erimeye terk edilen yüzbinlerce Kürdistanlının acı geçeği Türk sömürgeciliğinin göç ettirme politikasının sonucudur. Başka halklardan küçük bir kitlenin zorla yer değiştirilmesinde başta sözkonusu halk olmak üzere, dünya halklarının sert direniş ve protestosu ile karşılaşırken, Kürdistan'da milyonlar ülkesinden kovulmakta ve ulusal yok olma almaktadırlar. Ancak bu uygulama dünya halklarının hiçbir tepkisini almazken, neredeyse Kürdistan halkı da bu durumu kabullenir olmuş, kader olarak görmüştür.

Gecikmeli de olsa, Irak Arap burjuvazisinin 1975'le yüzbinlerce Kürdistan köylüsünü sürgün etmiştir. Irak sömürgeciliği, Güney Kürdistan direnişinin yenilgisinden sonra Kürdistan köylüsünden de daha vahşi davranacak. 1500 köyü bombalayarak yerlebir edecek, halkını ise ya İran'a göçmek ya da Arap çöllerinde stratejik köylerde toplanmaya zorlayacaktır.

Benzer uygulamayı Suriye burjuvazisi yapacak, sınırlı bölgelerindeki Kürt köylerini kaldırarak, buraya Arapları yerleştirecek, buna "Arap İnkar Projesi" diyecektir. Irak burjuvazisi de bu uygulamayı geliştirecek. Zaxo ve Şengal'in Suriye'ye sınırlarına Arapları yerleştirecek, İran'la başlayan savaş nedeniyle diğer bölgelere Arapları yerleştirmeye göç ve zaman yetiremeyecektir.

KÜRDİSTAN KADINI VE CEZAEVİ

RÉZAN

GEÇEN SAYIDAN DEVAM

Sömürgeciler, kullandıkları işkence yöntemleriyle birçok yönden başarı elde edebilmişlerdir. Bu açık olan bir durumdur. Başarılı olmalarının temelinde hiç şüphesiz birçok toplumsal, sosyal, kültürel, fiziki ve psikolojik etmenler rol oynamıştır.

Örneğin; daha polis sorgu merkezlerinde kadını erkeğe, erkeği kadına karşı kullanma; düşürme ve teslim almanın başlıca yöntemlerinden birisini oluşturmaktadır. Bu yöntem, tek başına kadına ya da erkeğe de uygulanmaktadır. Açık ifadeyle, tecavüz ya da ırza geçme olayı; kaskatı feodal değer yargıları ve ahlaki ölçülerle örülü bir toplumun bireyleri üzerinde uygulandığından; düşmanın hedeflediği sonucu çoğu kere vermiştir. Çünkü bu olay, toplumsal olarak sınıfsal zeminine oturtulmuş bir tarzda kavranılmakta; yalnızca kişisel namusa dokunma olayı olarak kavranılmaktadır. Ama, bu noktaya erene kadar da, düşman istediği sonucu —tümüyle olmasa bile— almıştır. Açık örnekler vermek elbette mümkün: İşkencenin doruğa çıktığı 1982'lerde, hücrede bulunan bir arkadaşı alıp kadının koğuşunun kapısına kadar getiriyorlar. Ama bu getiriş, normal bir getiriş değil. Arkadaşı çırıl çıplak soyuyorlar ve "Ya dediklerimizi yaparsın, ya da seni bu şekilde kadınlar koğuşuna götürüyoruz" diyorlar. Arkadaşı anadan doğma bir halde kadının koğuşunun kapısına kadar getiriyorlar. Arkadaş kendisine denileni yapıyor. Yani kuralları kabul ediyor ve kabul ettiğini de hoparlörlerden tüm koğuşlara yönelik yaptığı (daha doğrusu buna zorlamıyor) bir konuşma yapıyor. Bir başka yöntem de, yine tutukluları birbirine tecavüz etmeye zorlamayı... Askerler bunu yapıyor. Sapık emellerini tutuklular üzerinde gerçekleştireyorlardı.

Böylesi bir olayı, bizim göz-

"... Tutuklular arasında güvensizliği geliştirmek, pasifikasyonu derinleştirmek ve sürekli kılmak için, kaba işkencelerin yanısıra bir de tek tek kişileri hedef seçerek, 'kendileriyle işbirliği yapıyor' havasını, imajını vermek istiyorlardı. Hedef seçtikleri tutuklular genelde kitlenin üzerinde saygınlığı ve etkisi olanlardı.

lerimizin önünde gerçekleştirdiler. Tarih 24 Şubat 1983... Akşam saatleriydi. Birden koğuşumuzu bitişik olan koridordan çığlık seslerine karışan küfür-hakaret ve cop sesleri gelmeye başladı. Biz hemen, koridora açılan gözletme deliklerinden, ne olup bittiğini öğrenmek için bakmaya başladık. Gördüklerimiz kor-

kunç şeylerdi. 10 kadar erkek tutuklu çırıl çıplak soyulmuştu.

Birden askerlerden birisi, bir tutukluya arkasını dönmelerini söyledi. Ve, "Cop mu tercih edersin yoksa..." Erkek tutuklu neye uğradığını şaşırmıştı. Askere yönelttiği sorudan anlayışlıydı: "Söylediğinizi anlayamadım komutanım..." Evet, tutuklu bu soruyu sormuştu. Diyarbakır cezaevinde soru sorulmayacağı bilmiyordu daha... Nitekim sorusu küfür ve hakaretlere karışan kahkahalarla karşılık buldu. Ve birkaç asker birden bu tutuklunun üzerinde sapık emellerini gerçekleştirmek için saldırdılar.

Tutuklular arasında güvensizliği geliştirmek, pasifikasyonu derinleştirmek ve sürekli kılmak için, kaba işkencelerin yanısıra bir de tek tek kişileri hedef seçerek, "kendileriyle işbirliği yapıyor" havasını, imajını vermek istiyorlardı. Hedef seçtikleri tutuklular genelde kitlenin üzerinde saygınlığı ve etkisi olanlardı. Biz kadınlar koğuşunda da bu yöntem belli kişiler üzerinde uygulandı. Lakin burada bir noktaya önemle parmak basmak yerinde olacak kanaatindeyim. Böl-parçala ve yönet politikası olarak da tanımlayabileceğimiz bu yöntem, uygulanan kişiden ziyade diğer tutuklulara etkisini gösteriyordu. Şöyle ki, Esat Oktay, hedef seçtiği tutukluya (kadın ya da erkek) diğer tutukluların yanında sürekli olarak, "Benim adamım, patron" gibi sözlerle hitap ediyor, sanki ona değer veriyormuş, onun görüşlerine başvuruyormuş, fikrini alıyormuş imajını vermeye çalışıyordu. Bu, öyle açık ve ince yöntemlerle yapıyordu ki; korku, tedirginlik ve güvensizliği kol gezdiği bir ortamda hedeflenen etkiyi yaratıyor ve inandırıyor oluyordu. Ve o noktadan itibaren yaşamı aynı çatı altında paylaştığımız, aynı acı ve eziyetleri birlikte yaşayıp tanık olduğumuz; aynı lokmayı paylaştığımız insanlar artık o kişiden uzaklaşmaya, ona kin duymaya, ondan sakınmaya ve korkmaya başlıyordu. Horlama, aşağılama, alaya alma, hakaret etme ise bunu bütünlüyordu. İnsanlar bir çüzzamla ya da vebalı gibi ondan kaçıyorlardı. Gerçekte ise, o kişinin konumu öyle olmasa da, kitlenin gösterdiği bu tepki tamamen haklı ve insaniydi... Bir hain ya da espioncu dünyanın hiçbir halkı benimsemez, içinde barındırmaz. Kendine özgü yöntemlerle, ya tümüyle toplumdandır ya da yok eder... Düşman bunun bilincindedir ve bunun için bu yöntemi kullanmaktadır. Bu yöntem, uygulandığı tutuklu açısından da kolay değildir. Kendisine gösterilen davranışlar ve duyulan güvensizliğe bir anlam verememektedir o anki koşullarda. Kendinden emindir. Ama yine de korkunç boyutlardaki manevi baskı, dayanı-

lacak gibi değildir. Bir taraf-tan düşmanla cebelleşirken, diğer yandan kendi kendine korkunç hesaplaşmaya gitmektedir. "Acaba ben, gerçekten düşmanın göstermek istediği konumda birimiyim?" diye sorular sorar kendine.

Diyarbakır cezaevi, gerçekten de tarihi direnişlere sahne oldu. Ulusal kahramanları ve ulusal kahramanlığın destanlarını yazdı bu direnişler.

Kadınlar koğuşunun direnişlerdeki yeri neydi? Ve biz derin bir tecribli yaşadığımız halde direniş beraberliğini nasıl sağlıyorduk?

Hemen belirteyim ki, bu

"... Düşman, bizim direnişimizden ürkiyordu. Ürkemesinin nedeni, direnişimizin, hem de kadın olarak direnmeyi seçmiş olmamızın, erkek tutuklular üzerinde yarattığı olumlu etkiydi. Bunun için de her oyunda direnişimizi kırmaya, kamuoyundan saklamaya çalışıyordu..."

konuda söyleyeceklerim oldukça garip gelebilir çoğunuz... Biz kadınlar, direniş beraberliğini yalnız ve yalnızca seçgilerimizle sağlıyorduk. Sezgilerimizi karara ve eyleme dönüştürüyorduk. Cezaevi genelinde neler olup bittiğinden habersiz değildik. Devrim cephesinde neler oluyordu, neler düşünülüyor ve neler yaşıyorlardı, gerçekten biliyorduk. Bildiğimize ve emin olduğumuz tek şey, teslimiyet ve ihanetin reddedilmesiydi... Bizim, yegane felsefemiz de yaşam kaynağımız buydu. Bunun dışında, cezaevi yönetiminin tavır ve davranışlarından, yemeklerin durumundan hareket ediyorduk.

Elbette, kadınların direnişteki yeri önemliydi. Feodal anlayışların egemenliğini sürdürdüğü birçok erkek tutukluda direnme azmini kamçılıyordu: "Onlar kadın başlarına bunu yapıyorlar da, biz niye yapmayalım?" düşünce-sine varıyor ve bundan hareket ediyorlardı.

Düşman, bizim direnişimizden ürkiyordu. Ürkemesinin nedeni, direnişimizin, hem de kadın olarak direnmeyi seçmiş olmamızın, erkek tutuklular üzerinde yarattığı olumlu etkiydi. Bunun için de her oyunda direnişimizi kırmaya, kamuoyundan saklamaya çalışıyorduk. En basit ve açık bir örnek vermek gerekirse: 1984 yılındaki direnişe ve ölüm orucuna biz kadınlar da katıldığımız halde, bu direnişi sonuna kadar götüren erkek tutuklular hakkında dava açıldı ve cezalar verildi. Oysa biz de aynı konumda olmamıza karşın, bizim hakımızda dava açılmaktan özenle kaçınıldı.

Cezaevinde kanla yazılan direnişleri bütün gayretine rağmen dünyadan gizleyememişti... Bu genelinde içinde yer

alan kadınların direnişini ise özenle gizledi... Örneğin, Türkiye cezaevlerindeki kadınların direnişe katılması hemen hemen basın-yayın organlarında yazılıp çizildiği halde, Diyarbakır cezaevindeki kadınların direnişinden bir kelimeyle bile olsun söz edilmemiştir. Sömürgeci-faşist cuntaya buna izin vermemiştir. Burada üstün ırk güdüsüyle hareket edilmiştir. Yani, her şeyin en iyisini yine Türkler yapar!

Düşman, biz kadınların direnişinden öylesine korkmaktaydı ki, ailelerimizi ve arkadaşlarımızı, "Kadınları susturun, başka bir şey istemiyoruz" diyerek üzerimize yollamaktaydı. Direnişimizin etkisini kırmaya çalışmak istemekteydi.

Bu direnişler sırasında insanı derinden etkileyen ve yıllar geçtiği halde belleklerdeki yerini hala koruyan güzel şeyler de yaşıyorlardı... 1981 yılının mart ayında komandoları bizleri coplamaya başladığında; küfür, hakaret ve cop seslerine karışan acı çığlıklarımız, zindanın duvarlarını aşarak dışarıya, mahalleye kadar ulaşmıştı. Yalnızca oraya mı? Hayır. Yoldaşlarımıza da ulaşmıştı bu çığlıklarımız. Komandolar çekip gitteğinde, arka bloklardan, hücrelerden bir çağrı gecenin sessizliğini delerek bize kadar ulaştı. Hücredeki yoldaşlar bize sesleniyor ve mesaj yolluyorlardı: "Dayanın! Bunlar da geçecek..." Hücreden geldiğini anlamamızı istiyorlardı... Ama sadece bu kadar da değil... Derinden gelen ve insanın tüm ruhunu saran yanık bir ses, "De lor!" türküsüne başlayarak iletilen mesajı tamamladı. Ve bizler, tüm yüreğimizle sıcak duygularla dolu dolu, ama biraz da ayrılmış hüzünlü gözyaşlarımızla egemen olmaya çalışıyorduk.

"... Kadınlar koğuşunda, PKK dışında başka kadın tutuklular da vardı hiç kuşkusuz. Fakat bunların tutukluluğu fazla uzun sürmüyordu. Türk solu ve Kürt reformist gruplarından birkaç kişi vardı. Sonuncular çok az tutuklu kaldılar. Türk solundan olanlar ise daha çok TKP-ML/TİKKO ve IKD davalarından tutuklu olanlardı. Bunlardan tek tek unsurlar direnişten yana tavır aldılarsa da, bunu uzun vadede devam ettirmeleri söz konusu olmadı hiçbir zaman. Özellikle IKD adına tutuklanan kadınların yaşamda ve düşmana karşı tutumda gösterdikleri tavır, içinde buldukları durum, içler acısıydı. Türkiye halkı adına utanç vericiydi..."

Kadınlar koğuşu olarak, cezaevindeki hemen her direnişte yer aldık. Belki bizim direnişimiz, genelde sürdürülen biçimiyle (1981 ölüm oru-

cu, 1982 ölüm orucu) değildi... Ama, kurallara uymamak, sürekli olarak düşmanı rahatsız etmek, oyunlarını boşa çıkarmak da bir direniştir... 1983 ve 1984 direnişlerine fiili olarak katılmamız sözkonusu. Başlangıçta çok zayıf olan politiksizliğimiz, sürekli tam bir olgunluğa erişmişti. Cezaevinde düşman, başından beri bizi muhatap almaz, sürekli tecrit çemberinde tutar; '84 sonrası o da, bizim bir güç olduğumuzu kabullenmek ve direkt muhatap almak durumunda kalmıştır. Sorunların çözümünde bizim de söz hakkımız vardı. Açıktır ki, bunu yürüttüğümüz mücadele sağlamıştır.

Kadınlar koğuşunda, PKK dışında başka kadın tutuklular da vardı hiç kuşkusuz. Fakat bunların tutukluluğu fazla uzun sürmüyordu. Türk solu ve Kürt reformist gruplarından birkaç kişi vardı. Sonuncular çok az tutuklu kaldılar. Türk solundan olanlar ise daha çok TKP-ML/TİKKO ve IKD davalarından tutuklu olanlardı. Bunlardan tek tek unsurlar direnişten yana tavır aldılarsa da, bunu uzun vadede devam ettirmeleri söz konusu olmadı hiçbir zaman. Özellikle IKD adına tutuklanan kadınların yaşamda ve düşmana karşı tutumda gösterdikleri tavır, içinde buldukları durum, içler acısıydı. Türkiye halkı adına utanç vericiydi. Kölece bir teslimiyeti yaşamaya biçimi olarak tercih ettiler. "Onların bütün kurallarına harfiyen uyduğumuz halde yine de en fazla dayayı gıyın biz oluyoruz. Bu ne iştir?" sözleriyle dile getirdikleri düşüncelerindeki özü, kavramakta ve anlamaktan uzaktı. Gerçekten de düşman, teslim olan ve kurallara uyanlara karşı daha acımasız davranıyordu. Kaba dayaklı bu ve bu yolla avucuna aldığı korumak istiyordu. Yoksa, tehlikeli bir güç olarak gördüğünden değil. Bunlar, direnişlerde de aynı tavır gösterdiler. Dayak yediklerinde, "Bütün bunlara sebep sizsiniz. Askeri darbe sizin yüzünüzden geldi. Acısını biz çekiyoruz" oluyordu. Direnişe katılmama gereksizi olarak da, "Bize yönelik bir şey yok. Düşman sizinle uğraşmıyor. Sizin direnmeniz gerekir" biçiminde gösteriyorlardı. Elbette açıkça bu şekilde ifade etmiyorlardı yetlerini. Ama kuydukları tavır, bunu belli ediyorlardı. Hatta 1983 Eylül Direnişi sonrasında, bölük komutanı olan yüzbaşı bir tartışma sırasında, "Ben Türk solunu, özellikle de TKP'yi bir tehlike olarak görmüyorum. Onların tehlikeli gösterilen kişisinden dahi korkulmaz. Ama PKK'ilerin küçük çocuğundan dahi korkular, Çünkü PKK hem silah, hem de kitap vermişlerine. Onların gücü buradan geliyor" şeklinde itirafta bulunuyorlardı. Ama onlar yine de "devrimciliği" elden bırakıyorlardı. Tatlı sularda

Devamı 19. sayfa

Birlik Çalışmaları Kitle Çalışmasıdır

Başlığımızı genişletirsek, ulusal kurtuluş çalışması ya da mücadelesi kitle çalışmasıdır tanımına varırız. Önce kitlenin tanımından ve dönem çalışmasında kitlelerin belirleyici konumundan başlayalım.

Kitle ulusal kurtuluş mücadelesine zemin olan halk topluluğudur. Kitlenin, bu kısa tanımla ulusal kurtuluşçu olmayan işbirlikçi kesimleri kapsamadığını belirtmek bir yerde fazlalık olacaktır. Yine tanımından kitle tek bir sınıftan meydana gelen homojen bir topluluk değildir, tam aksine işçisi, köylüsü, küçük-burjuvası, aydını, kadını ile Kürdistan yurtsever sınıf, tabaka ve kesimleridir.

"Devrim kitlelerin eseridir", "kitlelere dayanamayan, kitleleri örgütleyemeyen, güçlerini savaşa sürmeyen" bir örgüt başarılı olmaz. Ne zaman ki kitleler başkaldırı ve hücumu bayramları olarak görmeye başlarlar, o zaman sömürgecilik için her şey kaybedilmiş demektir.

PKK, Kürdistan emekçi kitlelerinin ulusal ve sınıfsal kurtuluş taleplerinden doğdu. 1978'e kadar gündemde olan politik öncünün yaratılmasıydı. 1978-80 dönemindeki ulusal kurtuluş mücadelesinin kabarmasında, kitleler PKK çizgisini tasvir ettir, destek sundular ve mücadeleye kitleler olarak katıldılar. Bu dönemde öncü örgüt safılarından meydana gelen tıkanmaların en önemli nedeni kitle kabarmasının talep ettiği örgütsel sağlamlık ve gelişmenin sağlanamamasıydı. 1980-82 dönemi öncünün korunması ve etkinleştirilmesi dönemi oldu. Zorunlu olarak bu dönemde kitle bağları gevşedi ve kitleler zarar gördü. 1982-84 15 Ağustos dönemi, öncünün kitlelere içine yerleştirilmesi dönemi oldu.

15 Ağustos siyasi ve askeri olarak ulusal kurtuluş mücadelesi kiteselleştirme koşul ve araçlarını yarattı. HRK ve ERNK'nin kuruluşu bu anlama gelir. Öncü örgütün, pratiğinde ortaya çıkan en önemli zaaf kitleler kabarmasının değerlendirilmeyişiydi. Halbuki Türk sömürgeci devleti, objektif koşullardan hareketle tehlikeyi sezinlemiş ve ayaklanmayı önleme temelinde hazırlıkları yapmıştı. Kitleler de bu beklenti içinde hareketlenmiş, fakat duygu ve taleplerini karşılamada çok yetersiz kalmıştı.

PKK 3. Kongresi, bu durumun siyasi ve örgütsel çözümlemesini yaptı ve kitleler mücadelesinin askeri, siyasi, örgütsel program ve planlarını oluşturdu. Birliklerin kuruluşu, siyasi ve örgütsel gelişme ve PKK 3. Kongre kararlarının ürünü oldu.

Siyasal koşulların, kitleyi oluşturan sınıfların objektif konum, bilinç ve talepleri ile örgütlenme ve mücadeleye uygunlukları çokça değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmeleri tekrarlamak yerine doğrudan kitle çalışmalarının özelliklerine değinmeyi daha yararlı görüyoruz. Belirleyici olan uygulama ve üretkenlik. Üretmeyen gelişme yaratamaz.

Kitleler tanımlanmaz, kitlelere güvenilmelidir

Denebilir ki, kitleye güvenilmeden zaten devrimcilik olmaz. Ancak biz yine de kitleye inanc düzeyini bir ulusal kurtuluşçu bir reformistten ayrıntı kıstas olarak alacağız. Neden "kitle tanımlanmaz" diyoruz. Bu vurgu, iş yapan birinin konusunu tanıması gereğidir. Konusunu tanımayan onu nasıl işleyeceğine, hangi yöntemleri uygulayacağını bilemez. Kitle işçidir, köylüdür, kadındır, aydındır, esnafıdır vb. Her bir kesimi de kendi içinde homojen değildir. Homojen olmaması ulusal ve toplumsal yapıdan kaynaklanıyor. Böylece çok farklı, aynı zamanda geri ve sorunlarla yüklü bilinç ve sosyal gereklilikte kitle kesitleriyle karşılaşırız.

Bunlara yerel, aşiretçi-aili özellikleri ve farklı alanlarda bulunmanın getirdiği ek ekonomik, kültürel ve sosyal sorunları eklememiz gerekir. Kitlenin iyi tanınması, yaklaşımdan, eğitilmeye, örgütsel görevlendirmeye kadar her konuda yerinde ve bilinçli tercihe vardıracağı bizleri.

Aksi durumda kitleler için de çalışmada tekdüzeliğe düşülür. Sınıf bakışı açısı yitirilir. Kişinin kendine "ben öncüyüm" demesiyle öncü olun-

maz. Böylelerine kitleler güler geçer. Kitle çalışmalarında bu tür yetmezliklere düşmemek için, kitleler bütün sınıfsal farklılıkları, yerel, özgün özellikleri ile tanımlanmaz.

Kitlelerin önüne konan görev, ulusal kurtuluş mücadelesi içinde yer almak ve desteklemek olacaktır. Hem de her şeyi ile. Ancak yığın bu duruma getirebilmek asıl devrimci yetenek ve ustalık isteyen bir sorundur. Ne denli bilinçlenmiş olursa olsun, Türk sömürgeciliği ile işbirlikçi feodal-komprador düzenin sorunlarıyla yüklü tuttuğu yığınlara hitap ediyoruz. Yığınların bu gerçeği örgütlenme, bilinçlendirme ve mücadeleye seferber etmede o denli inatçı olunmayı gerektirir.

Ulusal kurtuluşun temel güçleri yoksul yığınlardır. Halyle bunların sorunları daha fazla olacaktır. Ancak devrimci yapacak olan da bu yığınların güçüdür. Yığınların ekonomik, sosyal sorunları ve bilinç gereklilikleri ürktünü yaratmamalıdır. Böyle bir duygu kişiyi kitlelerin özgücünü yadsımaya, gittikçe kitlelere güvensizliğe vardırır. Kitle çalışmalarında görülen, yığınların desteği yerine bireyi, aydını alan tehlikeli anlayışın anlamı budur.

Bunu pratikten örneklenendirirsek; ÖY, DDKD vd. işbirlikçi Kürdistan küçük-burjuva güçleri, 12 Eylül faşizmi ile

kitlelere güvensizlik duydu. Daha doğrusu güvensizliklerini artırdılar. "Bu kitle direnemez, devrime hazır değil" iddialarıyla bekleyiş teorisini geliştirdiler. PKK, tam tersini savundu, kitlelerin objektif devrimci konumunu gördü; ve devrimcilerin görevi, öncülük etmek sorumluluğu ile hareket etti. Tarih PKK ve halkı haklı çıkardı.

Kitleler eğitilmelidir

Çokça değinilen bu kapsamlı konu, aslında işin abc'sidir. Kitle eğitimi çok yönlü hedeflenmelidir. Kitle eğitimi bizzat örgüt ve mücadele sorunları üzerine olmalıdır. Örgütlenmede zaaf yaratan ve kitleler içinde ayrışıklık yaratan mezhepsel, aşiretçi ayrışıklıkların giderilmesi ve sömürgeci sosyal, kültürel, siyasi etkilerin aşılması için eğitim yoğunlaştırılmalıdır. Kitlelerin bilinci, kitle eyleminin kaynağıdır. Bilinçlenme, örgüt ve eylemi doğurmaktadır. İster bireysel isterse daha planlı eğitim faaliyetinde olsun, kitlelerin desteğini ve örgütlenmeye seferber olmasını sağlamayan bir eğitim ya da yaklaşım, ulusal kurtuluşçu eğitim değildir.

Özellikle sömürgeci özel savaş, buna en çok zemin olan aileci etkiler, düşmanın propaganda konuları üzerinde eğitim yoğunlaştırılmalıdır. Ulusal kurtuluş sorunları üzerinde fikir yürüten, tartışan bir kitle gücü hedeflenmelidir.

Her birlik ulusal kurtuluşun genel eğitim konularını, özgün sınıf alanı sorunları ile birleştirir ve kitle eğitimi derinleştirir.

Planlama düzeyinde bilinen eğitimin önemi ve bu şekli, uygulamada nasıl yürütülecektir? Bu, her şeyden önce devrimcinin planlı çalışması na bağlıdır.

Eğitimde hedef, kitlenin düşünce yaşamını ulusal kurtuluşu göre düzenlemektir. Kendisini düşünce ve davranış olarak bu düzeye ulaştırmasını birinin, kitleleri eğitmesi sözkonusu bile olmaz. Kitleler içinde yönetici ve yönlendirici olabilir, davranış ve eyleminde öncü olmayı gerektirir. Kitlelerin değer yargılarına önem vermeyen, olanakların küçümseyen, davranışlarında kitle ilişkilerini zedeleyen, morali bozuc, canlıktan uzak, herhangi bir terslik durumunda çabuk sarsılan, kitlelere karşı hırçın ve sert, adeta bir küçük-burjuva ağası olarak davranan biri bırakalım kitleyi eğitmeyi, kitleleri kaçırır.

İfadede yetersizlikler taşısa bile, "halk, gözüyle algılar" sözünü ihrsak, devrimcinin tutarlı öncülüğünün ne denli gerekli olduğu anlaşılır. Çünkü halkın gözlem ve sağduyusu güçlüdür.

İçine çok sık düşülen bir yetersizlik de kitlelerin 'gerilimden' ürktedir, daha doğrusu kitle gerçeğini ve devrimcinin asıl işlevinin kitleleri dönüştüren kişi olduğunu kavrayamamadır. Böylesi bir

devrimci etrafa yığınlık ve beceriksizlik kokusu yayar.

Kitle eğitiminde diğer bir ölçü, kitleleri Cephe ölçüleri ile çalıştırabilmektir. Kitlelerde sürekli Parti ölçülerini aramak; eleştiri, görev sorumluluk vd. uygulamalarda Parti ölçülerini dayatma, kitlelerin her kesimine uygun Cephe çalışması yaklaşımı içinde olamama, kitle çalışmasında sekteleşme doğurur ve kitleleri kaçırır.

Benzer şekilde kitlelere kaynaşma adına, kitleler için de geri yapının ürünü olan anlayışlara boyun eğme, onları meşru görme yığın öncülüğü değil, yığın artçılığıdır.

Devrimci kitle ilişkilerinde enerji ve coşku dolu olmalı, canlılığı ve planlı çalışması kitlelere yansıtılmalıdır.

Çok defa, kitle ilişkileri olan çevrelerle sınırlı tutulmaktadır. Bu sözkonusu çevreleri, kaldırmayacakları yığın altına soktuğu gibi, desifre etmekte ve yığında tepki yaratmaktadır. Hele yerel özellikler kullanılarak bu çevreler tutuluyorsa böylesi bir çalışma olumlu sonuç vermez. Kitleler içindeki yerel bağlar, ilişki için araç olarak kullanılabilir, bunlar araç edilerek toplandırlar yapılabilir. Fakat hiçbir zaman yerel ayrımlar, ulusal kurtuluş örgütlenmesinin temeli yapılamaz. Tam aksine kitle eğitimi, en kısa sürede bu yerel ayrımları aşmayı hedeflenmelidir.

Sömürgeci güçlerin ve işbirlikçi-reformist güçlerin kitleler arasında mezhepsel ve aşiretsel-yerel ayrımları derinleştirmeleri ve ulusal kurtuluşu karşı çkmalarını önlenmesi esas olarak eğitim sorunudur. Mezhepçilik ve aşiretçilik, salt karşı olunmakla aşılamaz; toplumsal olarak aşılması yapılar olmasına rağmen, kitlelerin yaşam ve bilinçine yer etmişlerdir. Bu gerçek, eğitimin uzun süreli ve inatçılığı gerektirir.

Bazı özelliklerini sıraladığımız kitle eğitimi, örgütlenme ve mücadele sorunları üzerinde yoğunlaştırılmalıdır. İsrarla belirtiyoruz: Eğitim planlı bir işlem değildir. Ancak salt gazete ya da seminerlerle gerçekleştirilen bir işlem de değildir. Hele ülke zemininde tümüyle illegal koşullarda yürütülecek eğitim işleminde sözkonusu araçların rolü daha da azalır. O halde eğitimi davranıştan, örgütlemeye, eyleme kadar bütünlük içinde almalıyız.

Kitleler, örgütlenmeye çekilmelidir

Ulusal Kurtuluş Cephesi ve kitleler birlikleri kitle örgütlenmelidir. Bunun anlamı, devrimci öncülükle kitle örgütlenmekte ve savaşmaktadır. Her kitle-sel birliğin program ilkelelerinde kitlelerin örgütlenmesi hedef olarak alınmaktadır. Birliklerin, Ulusal Kurtuluş Cephesinin siyasi kadrosu, ulusal kurtuluş savaşının savaşçısı, milisi, teknik kadrosu, aktif destekçisi olma, birlik üyesi yurtseverlerin ölü-

"İddianamede öyle genel bir görünüm var ki, sanki biz halkı zorla bu harekete sokmuşuz. Gönüllü idiler. Biz kimseyi zorlamadık... Biz kimse den ne zorla para istedik, ne zorla şunu yap dedik ve ne de zorla bu hareketten olacaksınız dedik. Zorla bir insanı bizimle çalıştırmak mümkün değil; ama biz ikna ettik. 3 saatte ikna ediyorsak 3 saat, 300 saatte ikna edilmesi gerekiyor 300 saat uğraştırık..."

KEMAL PİR

ne görev olarak konmaktadır.

Pratikte buna nasıl varılacaktır. Çünkü çok defa şu soruyla karşılaşılıyor ya da kendi kendimize soruyoruz: "Parti çalışması ile Cephe çalışması" ya da "Parti örgütlenmesi ile Cephe örgütlenmesi arasındaki fark nedir?" En azından bu konuda önemli bir kesimimizin zorlandığı kesim. Hem de bizimle beraber hareket eden yığınlarla rağmen zorlanıyoruz.

Parti öncüdür. Yığın örgütünü de örgütleyicisidir. Halyle her Parti örgütü ve kadrosu müknaits gibi yurtseverleri etrafında toplayacaktır. İlegal koşullarda örgütlenen, örgütlenmesi birbirine yakın ve içice örgütlenen iki örgütlenmenin arasında ne disiplin ne de çalışma tarzı olarak Çin seddi bulunmayacaktır. Yine de ölçüler ve çalışma tarzı aynı değildir.

Sözkonusu karışıklık, kitleleri örgütleme gücünü yeterince gösterememektir kaynaklanmaktadır. Eğitim ve kitlelerle bağ, onlara görev veremeyi doğurmalıdır. Çoğu kez şöyle bir hareket içinde olunuyor: "İşimiz oluncu uğruyoruz, ağır görevle ürktünüz" ya da "kitleler, geridir" anlayışı ile rastgele, canımızın istediğini anlatıyor, planlı bir görevlendirme ve çalıştırma içinde oluyoruz. Kemal PİR'in, "Bir insan kazanmak için gerekirse 300 saat konuşurum" sözünü hepimiz biliriz. Kitleye bu ciddiyle yaklaşılmalıdır. Mutlaka bir görev vermeli, kolektif çalışmaya çekmeli, ürün vermesine yardım etmeli, ürününün ulusal kurtuluşu katkısını ona kavratmalıyız. İlgisizlik kitlenin en şikayetçi olduğu konudur. Görevlendirmek için ideal bilinç ve ölçüler arama peşinde olmamalıyız. Böylesi bir anlayış halk gerçeğini yuvarladığı gibi, bizleri yalnızlığa mahkum eder. Ağaştan ormanı görmemek buna denir. Özellikle iş yapamamışlığı kitleye bağlamak, hiçbir ülke ve devrim örgütünde geçerli olmayan gerektir.

Çünkü, devrimcinin görevi koşullar ne olursa olsun iş yapabileceği, ürün yaratabilmektir.

Bir devrimci ne kadar ilişki kurmuş? Kaç kişiye görev vermiş? Yarattığı ilişkileri ne ölçüde denetlemektir? Kitlelerin talebini ne ölçüde kar-

Türk Solculuğunun Çıkmazının Tarihsel Kökleri

Baştarafı 1. sayfada

Konuya neden Berxwedan'da değiniyoruz. İhanetin kaynağı sosyal-şovenizmdir. Kautsky, sömürge halklara karşı, proletaryaya karşı emperyalist burjuvazinin yanında yer aldı. TKP'de doruklaşan Türk reformist ve sosyal-şoven solculuğunun ihanetini de ele veren, onun Kürdistan halkının ulusal bağımsızlık ve Türkiye emekçi halkının sosyalist mücadelesi karşısında aldığı tavırdır. İsteseler de istemeseler de Kürdistan sorunu, Türkiye sol hareketini etkileyecek, bir yerde koşullandıracaktır. Ve Kürdistan halkının ulusal bağımsızlık sorunu konusunda tutarlı ve net politika izlemeyen bir solculuk, Türkiye emekçilerinin iktidar sorununda da tutarlı tutum içinde olamaz. Böylesi bir solculuk çıkmaza ve ihanetlere mahkumdur.

TKP, 60 yıldır bu tutarsız çizgiyi izlemektedir. İdeoloji ve politikası, tarihi boyunca ihanet üretmektedir. Tarih, öğretici ve koşullandırıcıdır. Doğuşundan günümüze dek solculuğa varan Türk aydınının ulusal sorun, devlet ve demokrasi sorunlarına nasıl baktığına bakmamız gerekmektedir.

Türk aydınının doğuş koşulları

1800'lerde Osmanlı İmparatorluğu dağılma durumuna gelir. XVIII. YY.'ın Osmanlı-Rum savaşlarında hep Osmanlı ordusu yenilmiştir. 1798'de Fransızlar, Mısır'a asker çıkarırlar. Benzer şekilde 1830'da Cezayir Fransızlar tarafından, 1828'de Yemen ve İskenderiye İngilizler tarafından işgal edilir. Ezilen halklar, ayaklanmaktadır. 1821-29 Yunan ayaklanması, ulusal kurtuluşu sonuçlanır. Benzer ayaklanmalar Bulgaristan, Romanya, Karadağ, Sırbistan, Arabistan ve yer yer Kürdistan'da yaşanmaktadır. İmparatorluğu asıl tehdit eden tehlike Mısır hidivi M. Ali Paşanın oğlu İbrahim Paşanın savaşlarıdır. İbrahim Paşa, Nizip ve Kütahya (1832) savaşlarında Osmanlı ordusunu bozguna uğratar. İstanbul tehdit altına girer. Osmanlı sultanları bu büyük tehlikeyi Rus, İngiliz ve Fransız ordularının yardımı ile aşar. Ruslar 1833 Hürkan İskeleyi Antlaşması ile İstanbul'a asker çıkarırlar. İngiliz ve Fransız donanmaları, Mısır donanmasını yenilgiye uğratar.

Kapitalizmin Osmanlı İmparatorluğuna girişini zorunlu kılan diğer etmenler de vardır. Rum, Ermeni vd. azınlık burjuvaları palazlanmak için Batı kapitalizmini talep etmektedirler. Palazlanan feodaller ve mütezimler (tefecî, yerel eşraf) topraklarını burjuva hukukuna göre tapulamak peşindedirler. Toprak sahiplerinin çoğu askeri paşalıktan tımar sahibi olup, toprakları gaspedenlerdir. Komisyoncu Osmanlı paşaları, kapitalist malların girişiyle daha çok komisyon alacaklardır. Gerçekte sadrazam dahil tüm Osmanlı bürokrasisi ve paşaları Batı'nın kapitalist şirketlerinden komisyon almaktadırlar.

Kapitalizmin imparatorluğa girişini acil kılan en önemli etmen, Osmanlı İmparatorluğu'nun, Batı desteği olmadan varlığını sürdürülemezdir. Ordu ve devlet kurumlarında restorasyon yapmak zorunlu duruma gelmiştir. Yeniçeri ordusu bunalmış ve darbe yuvası haline gelmiştir. Bektaşî tarikatlarında toplanan Yeniçeriler, halk ve esnafa ilişkiye geçiyor, rejimi tehdit ediyorlardı.

Bu ögeler, İngiltere ve Fransa'nın istekleri ile birleşince Osmanlı sultanları için restorasyon zorunlu oldu. 1807 Patrona Halil isyama, Nizam-ı Cedid ordusunun dağıtılması ve padişah III. Selim'in öldürülmesi ile sonuçlanır. 1808'de İngilizlerin istemi doğrultusunda değişim olur. "Sened-i İttifak" ile feodaller yönetime ortak olurlar. Toprak mülkiyeti buna göre düzenlenir. İngiltere, Fransa'nın sahip olduğu ayrıcalıklı alır. Yönetime ortak olan feodaller "Meşveret" meclisinde toplanırlar. İngiliz ve Fransız desteği ile Sultan II. Mahmut 1826'da "Vaka-i Hayriye" adı verilen olayla Yeniçeri ordusunu dağıtır. 1838'de Tanzimat Fermanı ile Batılı kapitalist devletler, ekonomik, mali, gümrük, yargı, siyasi ve askeri ayrıcalıklar elde ettiler. 1854'te ilk kredilerle imparatorluğa borçlandırdılar. İstemleri doğrultusunda 1856'da Islahat Fermanı ile değişimler yapıldı. 1876'da da Meşrutiyet ilan olunarak feodaller ve burjuvalar mecliste temsil olundular.

Tanzimat ve diğer değişimlerin ürünü, okullar ve bazı burjuva kurumlar oldu. Komprador burjuvazi yine azınlık burjuvalardı. Fakat Tanzimat Fermanı ile Yed-i Vahit Antlaşması iptal edilerek, azınlık burjuvaların Batılı şirketlerle rekabet olanağı ortadan kaldırıldı. Harbiye, Mulkiye ve Tıbbiye gibi askeri-siyasi okullar oluşturuldu. Vilayetler Yasası ile yerel otoritelere daha da siyasal haklar tanıdı. Osmanlı ordusu düzenlendi ve Batılı devletlerce eğitilip, donatıldı. Osmanlı bürokrasisi genişledi.

Osmanlı sultanları, Batılı devletlerden aldıkları bu destekle önce onların ve feodallerin ayrıcalığını yasallaştırdılar, sonra içten devlete yönelik halk, ezilen uluslar ve feodallerin muhalefeti edildiler. II. Mahmut, palazlanan feodalleri boyun eğdirdi, çoğunun kafasını keserek İstanbul'a getirtti. Bir yandan Vilayetler Yasası ile ezilen halkların egemenlerini yerel meclislerde işbirliğine almayı hedeflerken, diğer yandan ezilen halklara karşı katliamlara girişti. 1839'da 16 yaşında tahta geçen Abdülmecit ve daha sonra Abdülaziz döneminde bu katliamlar devam etti.

Batı ile temas, ezilen halklar ve köylüler için bir şey getirmemiştir. Tam aksine tepeden, gerici bir tarzda feodal-askeri sömürgecilğin yaşıtılması için, Batı kurumları alınmıştır. Tersî durumda sömürgecilik daha katılaştırılmış, köylülük hem devam eden savaşlarda katledilmiş, hem de palazlanan feodaller (toprak mülkiyet yasalalarının değişmesi ile) topraklarını kaptırmak serleşmişlerdir. Osmanlı paşaları ile elçiliklere bağlı komisyonculara dönüşmüşlerdir. Bu değişimlere örnek vermek gerekirse; Yeniçeri ordusunun kaldırılışı sırasında 3000 Yeniçeri öldürülür, yakalanan 7800'ü asılır, 200 000'ni İstanbul'dan sürülür. Bu katliamları gözlemleyen Moltke şunları yazar: "Karuk şimdiki kadar Müslümanların alameti tarıkasıydı ve paşayı, hekimî, ülemayı, tüccarı, hülâsa toplumun her sınıfını ayırdetti. Yeniçerilerin yok edilmesi sırasında sadece driterinin başları kesmekle yetinilmedi, ölümler de kavukları koparıldı. Bugün hala bu kafası koparılmış mezar taşlarından birçoğu görülebilir." (Türkiye Mektupları sayfa 83)

Kürdistan'a atanan Osmanlı valileri (Hafız Paşa) ve ardından gelen katliamlar (1830-70), vergilerin arttırılması ve askeri yükümlülüğün arttırılması, Osmanlı sultanlarının Batı kapitalizmi ile temasta yaptıkları yeniliklerdir.

Gerçekte ezilen halkların ayaklanması, savaşlarda Osmanlı ordusunun yenilgisi ve İmparatorluğun küçülmesi devam etti. İmparatorluğu yaşatmak en önemli sorun olarak durdu.

Türk aydını, sömürgeci feodal-askeri imparatorluğu yaşatma talebinden doğdu

İlk Türk aydınları Batı kapitalizminin askeri-feodal Osmanlı toplumuyla üstten, gerici bir tarzda ve gerici bir amaç için temas ile doğdular. Nasil ki Türk burjuvazisi, ideolojik, kültürel birikimle halka dayanarak demokratik bir programla, feodalizme karşı siyasal bir mücadele içinde doğmadıysa, bu özellikler Türk aydınının da doğuş özellikleri oldu.

Türk aydını, Osmanlı devlet bürokrasisinden, egemen sınıfın bir parçası olarak doğdu. Haliyle onlara bağımlı oldu, özelliklerini taşıdı, amaçta bir oldu.

Türk aydınının babası kabul edilen Namık Kemal, paşa torunudur. Saraylarda büyür. Egemen sınıfın geleneğine uyar, mevlevîdir. Hariciye'ye giriyor. Tekirdağ mutasarrıfı (kaymakamı) oluyor. Sultanların çevresinden ayrılmıyor. Sultan Abdülaziz'in velihadı Deli Murat'ın yakın arkadaş. Kıbrıs dahil bütün sürgünlerinde velihat Murat bir paşa gibi kendisine ve aynı

zamanda ailesine bakıyor, oğlu Ali Ekrem, 18 yıl Abdülhamit tarafından sarayda yaşatılıyor.

Ziya paşa, validir. Şura-i Devlet üyesidir, Suavi, Galatasaray Lisesi müdürü; Mehmet, Necip Paşanın torunu; Nuri, Abdülhamid'in süit kardeşidir.

Bu kusurlu doğuş onların siyasal eylemini koşullandıracaktır.

İlk Türk aydınının örgütü ya da hareketi Jön Türkler, paşalar tarafından örgütlendirildi

Yeni Osmanlılar denilen örgüt, 1865'te "Yurt Sevgisi Birliği" adı ile Namık Kemal (Mehmet Kemal), Ayetullah, Nuri, Refik, Reşad ve Mehmet adlı kişiler tarafından kurulur. Sonradan bunlara Ziya ve Şinasi katılır. Jön Türk adını Avrupalılar verir. Bu ad, "Avrupalılar tarafından çok yaygın ve eski kullanımı; eğitim ya da gezi için Avrupa'da bulunmuş, eğilim ve davranışları ile bir maymun gibi Batıyı taklit etmeye çalışan Fransızca bilen Türk alimlerinin gelirdi." (Roderic David-son, Osmanlı İmparatorluğunda reformlar sayfa 173)

Örgüt daha kurulduğunda paşazade Ayetullah, durumu saraya bildiriyor. Böylece Türk aydını, yaptığını mutlak saraya bildirme zaafı ile doğuyor. Hafif cezalar alırlar.

İmdada Mısır Hidivi Mustafa Fazıl Paşa yetişiyor. Mali ve siyasi hamileri oluyor. Onları Avrupa'ya çıkarıyor. Avrupa'da tanıtıyor. Fazıl Paşanın gerekçesi de var. Miras nedeniyle sultan Abdülaziz'le arası açık. 1867'de Sultan Paris'e gider. Fazıl Paşa ile görüşür, anlaşılır. Fazıl Paşa, Jön Türkleri yardımı keser. Parasıyla çıkardıkları gazeteyi de kapatmalarını emreder. İki gazete çıkarılmaktadır. Bir "Hürriyet" diğeri "İbret" ilki saraya yaranmakta, diğeri muhalefet etmekte. Paşaya ihanet olmaz diyen Namık Kemal, bir tek sözlü gazeteyi kapatır.

Paşalara bağımlılık burada bitmez. Mustafa Fazıl, Jön Türklerle İstanbul'a dönüşlerinde de devam eder. "İbret" gazetesi, onun sağladığı matbaada basılır. Mustafa Fazıl'dan başka velihat Deli Murat da hamileridir. En büyük hamileri de Mithat paşadır. Mithat Paşa, Kanunî Esasîye'yi (1876) bunlara hazırlar. Bunları meclis üyesi yapar. Abdülhamid, Jön Türkleri ikinci defa sürgün ettiğinde, Jön Türklerin önderleri Mithat Paşanın evindeydi ve sürgün kağıtlarını ondan alırlar.

Paşasız edememek Türk aydınının diğer bir özelliği

Türk aydını, doğuşundan mülteci ile kendiliğinden sürgünü meslek ediniyor. Tas-

fiyecilik, Türk aydınının doğuş hastalığıdır.

Daha kuruluşunda, ilk tehlike karşısında Jön Türkler kapığı Avrupa'ya atarlar. Hem de kapitalist ülkelerin elçiliklerinin kanalıyla. 1876'da mülteciye başlarlar. Bu bir nevi balayıdır. Örneğin Namık Kemal, Fransız elçiliğinin arka kapısından vapura bindirilecektir.

Jön Türkler, Batı hayranıdır. Fakat bu hayranlığın Fransız ya da diğer Avrupa burjuvalarının geçirdiği demokrathlıkla, demokratik taleplerle, siyasal-devrimci mücadelelerine ilişkin değildir. Jön Türkler, Avrupa'da Avrupa burjuvazisinden daha lüks yaşıyorlar. Halbuki mülteci ile yerinde yoksulluk demektir. O dönemde Avrupa, burjuva devrimci mülteciler ve ilticacılar doludur, fakat Türk mülteci aydınının hali başkadır: "Kemal ile Ziya tam şarklı idiler. Evvela, Mustafa Fazıl Paşanın kileri beyler için mücazemeyle doluydu. Hatta İstanbul'dan her hafta karakulak suyu bile geliyordu... Ziya Beyin Paris civarında dört taraflı bahçeli bir büyük koşanesi vardı... İki aşçı (alaturka ve alafranga olmak üzere) kullanıyordu... Bulgar, Ermeni, althulus, Ru ihtilallerinden farklı olan bir tarafları da budur..." (Ebuziya Teyfik)

M. Fuad Paşa, Jön Türklerle 250.000 frank (12.500 altın) ayırmıştır. N. Kemal'in aylığı 100 altın (2000 frank), Rifat'ın 2000 frank, Nuri'nin 1000, Ziya'nın 3000 franktır.

Jön Türklerin oldukça pahalı yaşamı ve lüks mülteciği yine gurbete dayanamaz. Paşaların bunlara bile tahammülsüz olur. 1871'le geri dönerler. Geri dönüşleri mücadelesi için değildi. Rejimin bir parçasıydılar. Rejime tam bütünleşmeye döndüler. Her biri devlette önemli bir görevi getirildi.

Gerî dönüşlerde parçalanıp varlık olamamaları bir etkindir, sürekli parçalanma Türk aydınının özelliği oluyor. Namık Kemal en tutucuları, Fransa'nın Sedan'da Almanlar'a yönelişi ve Almanya'nın Avrupa'da ikinci bir umut olarak yükselişi bir başka neden oluyor. En önemli neden de Türk aydınının egemeninden kendini ayrı düşünemediği iç tutarsızlığından kaynaklanıyor.

Jön Türkler, halka, demokrasiye ve sosyalizme düşmanlık içinde doğdular.

Jön Türk hareketi ideolojik bir hareket değildi. Siyasal bir hareket olarak doğdu. Siyasal hedefi de sömürgeci imparatorluğun yaşıtılmasıydı. Yani "Türk devleti (Türk sömürgeciliği) nasıl yaşatılacaktır" Türk aydınının doğuş gerekçesi oldu. Halk, savaş ve pahalılıktan nefret ediyordu. Savaş, açlık ve hastalık halkı kırıyordu. Jön Türkler, halkı görmediler.

Devamı 18. sayfada

PKK Genel Sekreteri Abdullah ÖCALAN:

PARTİ YAŞAMINDA ŞEHİTLERİN ANISINA BAĞLILIĞI SÜREKLİ KILALIM

Baştarafı 1. sayfada
anlamına geliyor.

Evet: doğru devrimci düşünce, siyaset, taktik ve örgütlenme önemlidir. Ama bunları kendi yaşamlarında sembolize eden değerler olmasaydı, bu değerler en kıymetli varlıklarını bunlara adanmamış olsalardı, bütün bunlar fazla bir anlam ifade edemeyecekti. Dolayısıyla Parti tarihimizde şehadetin tarihini yerli yerine oturtmak, şehitleri sadece anlarda yaşatmak ve kutsal bir saygı ifadesi olarak belirlemekle değil, Onların bir bileşkesini bizde somutlaşan yaşamın ta kendisinde görmek. Onları böyle yaşatmak ve kendi kişiliğimizde sürdürmek, böylelikle ölümsüzlük halkasını yakalamak büyük önem taşımaktadır. Bugün Parti tarihimiz eğer onurlu bir tarih olarak hepimiz tarafından gururla benimseniyorsa, bu her yıla, hatta her ayına ve her gününe bir şehidi verecek kadar paha biçilmez bir yükü omuzlamış olmanızla yakından bağlantılıdır. Her türlü değere su ya da bu biçimde bir hüküm biçilebilir. Ama şehadet değerine hüküm biçmek son derece zordur. Eğer ona bir değer biçilecekse, o da sonsuzlukta ifadesini bulur. Bu şehitler hangi ortamda, hangi yüce ereklerle ve hangi olanaklarla bu büyük ödevi gerçekleştirmişlerse, Onların sonsuzlukları da o denli özgün bir anlam ifade eder.

Biz hiçbir gerekçeyle şehitlerimize yeteriz yaklaşımı kabul edemeyiz. Hele hele Onların anıları ve mirası üzerinde soysuzca tepinmelere, Onların yozlaştırılmasına, bireysel düşkünlüklere ve kariyer hastalıklarına malzeme yapılmasına kesinlikle fırsat tanımayacağımız gibi, bu tür gaflet içinde yaşayanlara da asla acımayacağız. Sürekli yüreğimizde yaşayacak ve yaşatacağımız değerler varsa, bunların baş köşesine şehitleri oturtacağız. Bunların yerine başkalarını oturtanları da affetmeyeceğiz. Devrim şehitlerinin Partimiz içindeki yeri kutsaldır, Onların halkımızın bağrındaki yeri kutsaldır, Onların tarihimizdeki yeri son derece yücedir. Şehadet tarihi bizde tarihlerin en değerlisidir. Eğer şehitlerle doğru yoldaşlık yapılacaksa, bu tarihin doğru kavranmasının ve ölümsüzlük döneminde bunu sadakatle bağlı kalınmasının bir gereği olarak, mutlaka şehitlere layık bir biçimde yaşanmasını dayatacağız. Hiç kimse bununla çelişki ve çatışma halinde bulunan yaşam biçimlerine göz yummamızı istememelidir. Kendimizi bu konuda ne kadar yoğunlaştırırsak yoğunlaştırılalım, yine de kendimizi rahatlatamayacağımızı bilmek zorundayız.

Kısacası şehitlerin anısına bağlılık kişiyi sürekli çeken, çalıştıran ve yürüten gerçek bir kuvvettir. Bunun dışındaki bir tanının yaşanmaması bü-

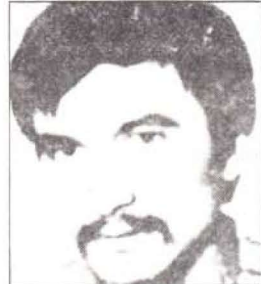
yük önem taşımaktadır. Partimizin bir de bu yönüyle yaşanması gerekmektedir. Bunun için üzerimize düşeni yerine getirmesek, bizden daha düşkünülümüz. Şehitlerine sıradan bir tutumla yaklaşarak, hele hele Onları unutarak. Onların çok uzığında yaşayarak ve şehitlerle arasındaki mesafeyi sürekli uzatarak yaşana-bileceğini sanan kişiden daha alçağına ender rastlanır.

Daha da somutlaştırarak olursak, Partimizin ideolojik, politik ve askeri gelişiminde şehitlerimizin yerlerinin öz bir biçimde de olsa konulmasında yarar vardır. Şehitlerimizin başına Parti hareketimizin bütün yönleriyle oluşmaya başladığı dönemin büyük şehidi Haki KARER yoldaşı oturtmak yer-siz olmayacaktır. Şüphesiz On-dan önce de şehitlerimiz vardır. Çok az tanıdığımız A. Doğan YILDIRIM ve Aydın GÜL yoldaşlar gelecek, fakat ruhları Partimizin rüşeym halindeki duyguları ve düşünceleriyle dolu ve gerçekten de son nefeslerinde esas olarak Partimizin oluşumunu yaşayan değerlerlerimizi. Ancak Haki yoldaş, bunlar içerisinde daha yoğun bir ideolojik ve giderek pratik militanlığı bir profesyonel savaşçı olarak benimsemiş, tarihin günemine butarza giriş yapmış ve bunu büyük bir mücadeleci kişilik olarak yaratma gücünü göstermiş, bunları hem bir yurtsever hem de bir enternasyonalist olarak gerçekleştiren Partimizin temel harcı olmuş ve daha sonraki bütün gelişmelere damgasını vurmuş bir kişilik olarak her zaman anılmayı ve anısının gereklerinin yerine getirilmesini hak etmiş bir şehidimizdir. Eğer bugün Partimizin kararlılığı ve bu temeldeki eylemliliği bu kadar kesinleşmişse hiç kuşkusuz burada Haki yoldaşın ruhu belirgin bir rol oynamıştır.

Haki yoldaşı şehit verdiğimiz dönem, hareketimizin grup aşamasının gelişmiş bir evresinden daha ileri bir adım olarak partileşmeye doğru yürüdüğümüz, sosyal-sovenimin Kürdistan'a yönelik tezlerinin paramparça edildiği ve ilkel-milliyetçiliğin devrimci düşüncelerin yayılmasına karşı ördüğü o kalın gericilik duvarlarının yıkılmaya yüz tuttuğu, bizzat Haki yoldaşın kişiliğinde bu akımların üzerine yürüdüğü bir dönemdir. Haki yoldaş, bu akımların çirkin ve artınyetli bir ittifakın kendileri için kılıf olarak seçen sömürgeciğin emrindeki provokatörler tarafından katledilirken, bununla aynı zamanda gelişmemizin en kritik bir anının katledilmek istendiği çok iyi bilinmekteydi. Bir tohum toprağa düşmek istiyordu ve bu tohum topraklarımızı saçılarak bereketli tahl taneleri haline gelecekti. En az Mezopotamya'nın o bitmemiş tükenmez tahıl ambarları kadar bereketli olan bu özgürlük tohumları filizlenecek ve

ürün verecekti. İşte Haki yoldaşın şahsında temsil edilen şey buydu. Onlar Haki yoldaşı erkenden vurarak bu tohumun toprağa saçılmasını önlemek istiyorlardı.

Gerçekten de 1977 baharında Kürdistan toprakları buram buram özgürlük kokuyor, filizler büyüyüp başak oluyor ve ürün vermeye yatıyordu. Haki yoldaşın şahsında buram buram kokan özgürlüğe yönelen ve Kürdistan topraklarında filizlenip saçılmasını hasretle bekleyen halkımızın özgürlük saçılımı gün yüzüne çıkmak ve çoğalmak istiyordu.

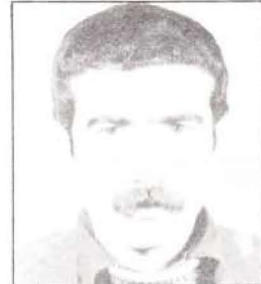
Karanlığı çatlatırcasına, inkarı, ihaneti ve geriligi parçalayarak oluşmaya çalışıyordu. Düşmanın biçmeye çalıştığı şey buydu. Vurulan darbe gerçekten de son derece acıydı. Çünkü biçilen ilk filizlerdi. Bunların yerine yenisini oluşturmak çok zordu. Burada büyük yürek gücü gerektiren o yılları hatırlatmak istiyoruz. Kan dökülmüştü ve kanın yerde kalmaması gerekmektedir. Ancak karşımızda bir kişi, bir kabile, bir aşiret ya da bir sınıf değil, tarihin tanıdığı en gerici ve bu gericiliğin de en tehlikeli biçimi olan faşizme yönelmiş, faşizmi daha da kurumlaştır-maya çalışan azgın bir sömürgeci gücü vardı. Ona karşı çıkmak için cesaret, büyüklük ve üstalık gerekiyordu. Bu da kolay bir iş değildi. Anya bağlı-

lık bunun başarılmasına yakından bağlıydı. Buna verilecek en anlamlı karşılık, bu tohumun içeriğinin kendisi olan Partinin ilanına doğru gitmekti. Dolayısıyla bu şehadete bağlılık bizi kesinlikle Parti Programının hazırlanmasına ve giderek Partinin ilanına kadar götürdü.

Haki yoldaşın şehadetinin daha birinci yıldönümünde, halkımızın en yurtsever kesimlerinin birinin yaşadığı Hilvan'da, Halil ÇAVGUN yoldaşın Haki yoldaşı anmak için

büyük bir direniş ruhu sergilerken katledilmesi, ne denli kararlı olduğumuzu gösteriyordu. Kökünden koparılan bir filizimizin yerine yeni bir filiz boy vermiş, o da koparılmak istenmişti. Ama daha bir yıl bile geçmeden, bu anılara bağlılık Partimizin ilanında çiçeklenişini bulacaktı. Halil ÇAVGUN yoldaşın şehadetinin ilanına daha hızlı bir biçimde gitmemizi ve bu konuda daha cesur davranmamızı zorunlu kılan bir olaydı. Bu da bizi azgın bir gerici ve faşist teröre karşı devrimci şiddetin uygulanması teme-

linde varlığını korumaya ve geliştirmeye götürdü. Partimizin daha sonraki gelişimini belirleyecek olan faşist teröre karşı devrimci şiddete bağvurmamız ve bunun için hazırlıklı olmamız gerektiği, tersi durumda doğru ideoloji ve politikamızdan eser bile kalmayacağı çok açık bir gerçektir. Daha sonraki gelişmeler de açıkça gösterdi ki Kürdistan'da nefes bile alınmak isteniyorsa, halkımızın da çok iyi kavradığı eğer bir aile bile korunmaya çalışılıyorsa, kendisi ve bu gericiliğin de en tehlikeli biçimi olan faşizme yönelmiş, faşizmi daha da kurumlaştır-maya çalışan azgın bir sömürgeci gücü vardı. Ona karşı çıkmak için cesaret, büyüklük ve üstalık gerekiyordu. Bu da kolay bir iş değildi. Anya bağlı-

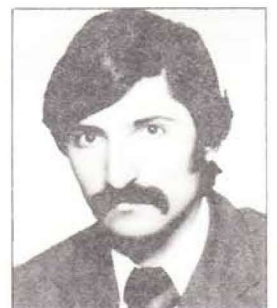
Düşman açısından şehitlerimizin bu ilk halkaları bizi ürktürerek geriye çark ettirmek gibi bir amaca sahipken, bizim açımızdan Onların anılarına bağlılık, daha ileri hamleler yapmanın, kan dökmüş dava arkadaşlarına sahip olan bir hareketin alçalmaması için, mücadele bayrağını yükseltmek daha çok savaşmanın ve devrimci şiddeti daha çok geliştirmenin zorunlu bir gereği idi. Onların anılarına bağlılık ancak devrimci şiddetin geliştirilmesi temelinde

kanıtlanabilirdi. Bu görev geleceksiniz ve ertelemeksizin yerine getirilmeliydi. Bu dönemde tereddüt içerisine girerler daha sonraları kaçışa yöneldiklerini biliyoruz. Buna karşılık kararlı davranışların ve anıya bağlı kalmaların daha çok büyüdüğü, direniş sürekli ve gelişkin kıldıkları da biliniyor.

Hilvan direnişinin ardından gelişen Siverek direnişi, bu temelde Partimizin resmen ilanı ve bunun bütün sistemi allak bullak ederek halkımızı gerçek kimliğine ve özgürlüğüne kavuşturacak bir doğ-

rultuya sokması, TC'nin tam başarıya ulaştığına inandığı bir anda kudurganca bir askeri faşizme sarılmasına yol açtı. 12 Eylül askeri-faşist darbesinin şehitlerimizin anısına bağlı kalmanın bir gereği olarak geliştirilen direniş mücadelemizle çok sıkı bir bağlantısı vardır. Siverek direnişi döneminde sayıca daha da artan oranda bir şehitler halkası ortaya çıktı. Özellikle Cuma TAK ve dört dava arkadaşının kahramanca direnişi, yerli gericiğe karşı duyulan sonsuzkin ve öfkenin ileri bir direnişle sonuçlanması, ardı arkası kesilmeyen silahlı savaşım ve pespeşe toprağa düşen şehitlerimiz, o çokça sözü edilen sınırlı burjuva yasallığı çerçevesinin bile ayakta kalmasına olanak tanıyordu.

TC terör uygulamakta sınır tanımayan azgın bir faşist diktatörlüğe yöneliyordu. Türk devletinin karakterindeki despotizm ve faşizme özgü öğeler, onu 12 Eylül askeri darbesi ile en yetkin bir faşist kurumlaşmaya götürüyordu. Buna rağmen Partimizin direnişi yine de tam bir süreklilik arz etmekten geri durmadı.

Kuşkusuz bu direnişler içinde ilk defa sömürgeci orduya karşı koyma ve ona büyük darbe indirme anlamında Şkestun'da Ahmet KURT, Mehmet

KURT ve Selman DOĞRU yoldaşların sergiledikleri kahramanca direnişin yeri büyüktür. Onların faşist ordu birliklerine karşı boyun eğmeyen başkaldırısı, tarihimizde ilk defa sömürgeci ordu güçlerine büyük bir darbe indirmeleri ve şehadetleri derin bir anlama sahiptir. Bu şehitlerimiz de Partimizin direnişinin köşe taşlarıdır. Büyük kişilikleri, eylemlerin ortaya çıktığı zaman, boyun eğmezlikleri ve sonuna kadar direnişçi ruhları ile bu üç direniş şehidimiz, faşist-sömürgeci Türk ordusuna karşı bugünkü kararlılıkta bir direniş cesaret etmemizin temel tohumları olmuşlardır. Onların anısına bağliık bizi bugünkü kahramanca savaşıma kadar götürmüştür. Cuma TAK yoldaşın anısına bağliık nasıl yerel işbirlikçi güçleri iliklerine kadar korkutan ve bugün onların daha da örgütlü bir biçimi olarak ortaya çıkan "köy korucuları"na dehşet vermemize ve bunu başarmamıza yolaçmışsa, Şikestun kahramanlarının direniş de Türk ordu birliklerine karşı savaşımızda bizim için muazzam bir güç kaynağı olmuştur.

Bunların dışından başka direniş şehitlerimiz de vardır. Ancak onların şehadetlerinin anlamı da tamı tamamına bu geleneğimizin iyi pekişmesinden ve artık bir ulu olarak kabul görmesinden başka bir şey değildir. 12 Eylül faşist darbesi ile birçok sol geçinen güç faşizm karşısında birkaç ay bile dayanmadan dökülüp tasfiye sürecine girdiğinde ve büyük bir umutsuzluğa kapıldığında, Kürdistan'da ve Parti hareketimiz üzerinde faşist sömürgeci terör en dehşetli bir tarzda estirildiğinde, Çağdaş Kawa Mazlum DOĞAN yoldaşın büyük direnişini görüyoruz. Mazlum yoldaş, zindan direnişinin bu büyük önderi ve halkımızın çağdaş direnişinin bu en seçkin siması, direniş için 21 Mart'ı yani NEWROZ'u seçiyor. Zindanlarda dehşetengiz faşist bir karanlık hüküm sürüyor. Yapılması gereken şey, son derece büyük bir direnişin sergilenmesidir. Şehadete ulaşmayı göze alacak ve bunu başaracak bir eylem gerçekleştirilmesidir. Gerçekten de 12 Eylül faşizmine en büyük darbeyi vuran Mazlum yoldaşın direnişidir. Bu eylem zindanlardaki bütün savaş esirlerine dayatılan teslimiyeti ve ihaneti yitirdiği gibi, Parti hareketimizin direnmesi gerektiğini ifade etmesi ve kendisini bu direniş bir köprü ve bir kalkın yapması açısından tarihi bir öneme sahiptir. Biz Mazlum yoldaşa boşuna çağdaş Kawa demiyoruz. Kawa'nın tarihimizdeki yeri zulum ve karanlığın alabildiğince geliştiği, haksızlığın sınır tanımayan boyutlara ulaştığı bir ortamda ve aşamada zor da olsa ve yalnız da kalsa demirini bileyip zalim Dehak'ın üzerine yürüme gücünü göstermesidir. Benzer bir zulum, karanlık ve haksızlık ortamında direnen Mazlum yoldaşın oynadığı rol de tamı tamına böyledir. O'nun direniş hepimiz cesaretlendiren ve faşizmin

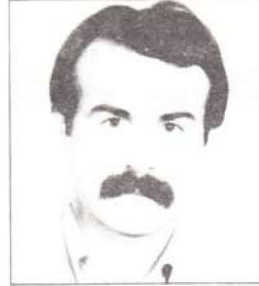
üzerine yürümeye sevk eden, bunu dalga dalga zindanlardan ülkemizin doruklarına kadar yayan bir çağrıdır.

M. Hayri DURMUŞ, Kemal PİR ve öteki yoldaşlarımız, bu anıya bağliı kalmakta gecikmiş olduklarını belirtirler, son derece mütevazı bir özeleştiriye bulunmuşlar ve hayatlarını ortaya koyarak direniş sürdürüp egemen duruma yükseltmişlerdir. Kemal ve Hayri yoldaşların direniş, Mazlum yoldaşın direnişine bağliık, bunun sürekli ve kesin kılınması. Partinin kesin bir direniş ortamına alınması, kimenin geriye dönüş yapmaya çağının ve geriye dönenlerin hainler ve alçaklar olarak damgalanacaklarının ilan edilmesidir. Onlar sadece Parti tarihimiz ve Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi açısından değil, Türk faşist sömürgeci egemenliğine karşı ayakta kalmak isteyen güçler içinde büyük bir güç kaynağı olmuşlar; elde tutulmak istenen ne kadar değer varsa hepsini kendi direnişlerinde temsil etmişlerdir. Kemal PİR yoldaşın büyük bir enternasyonalist değer ve halkımızın ulusal kimliğini ve özgürlüğünü savunmanın soylu bir kahramanı, Hayri yoldaşın da halkımızın borçlu bir evladı olduğunu belirtmeleri anlamında, bu iki devrim şehidinin Parti ve halk tarihimizdeki yerleri doldurulamaz niteliktedir. Onlar Partimizin doruk noktalarıdır. Onlar sadece Parti tarihimizin değil, ulusal direnişimizin de temel taşlarındandır. Ve Onlar, sergiledikleri direnişle faşizme en büyük yenilgiyi tattırarak daha sonraki engin gelişmelerin yolunu açmışlardır.

Bu direnişten daha 3 ay bile geçmeden, Ferhat KURTAY ve üç daha arkadaşının karşılık vermesi, onların anılarına bağliıktan dönülmeyeceğinin kanıtı olmuştur. Daha sonra zindan direnişçiliğinde Cemal ARAT ve öteki yoldaşlarımızın 1984 direniş eyleminde şehit düşmeleriyle verdikleri karşılık, tarihi zindan direnişçiliğimizin kesinleşen ve zaferle kapatılan başka bir direniş atılımı niteliğindedir. Burada da başarı kazanılmış, bu başarı dalga dalga bütün cezaevlerini harekete geçirmiştir. Çok tehlikeli bir konumda bulunan ve gırtlığına kadar tasfiyeciliğe batmış olan Türkiye devrimci demokratik muhalefeti de harekete geçirilmiş; o da aynı yolda ilk şehitlerini verme büyüklüğünü göstermiştir. Haydar BAŞBAĞ, Abdullah MERAL ve Mehmet Fatih ÖKTÜLMÜŞ'ü kahramanlar Mazlum DOĞAN yoldaşın direnişçiliğinin müttelikleri olarak ortaya çıkmışlardır. Onlar her iki halkın gelecekteki sarsılmaz ittifakının esaslarının şimdiden esaslı bir biçimde döşemişlerdir. Tarih bir gün mutlaka bu direnişçilerin ortak kaderini halklarımızın özgürlüğünün ortak kaderi olacağını kanıtlayacaktır.

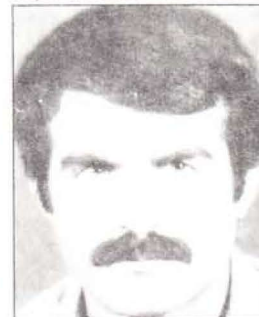
Zindanlarda bu şehadetler yaşanırken, hiçbir zaman mücadeleyi elden bırakmayan ve daha ilk günlerinde 12 Eylül

faşizmine GAP'da cevap veren Mahmut GÜDEN, Mehmet SİNCAR, Mehmet ESEN ve Davut TAŞKIN; Bloka kahramanları Zeki PALABIYIK, İsmail DAMAR, Davut ULUÇ, İdris AKTAŞ, Hasan ERTAŞ ve Bozan ALAN yoldaşlar; Dersim'de Delil DOĞAN ve Karakoçan'da Zeki YILDIZ yoldaşlar, faşist sömürgeciliğe karşı direnerek şehit düşen PKK'nin ölümsüz önder, kadro ve savaşçılarında sadece bazılarıdır. Daha bir yıl bile geçmeden 12 Eylül faşist rejimine karşı sergilenen direnişçilik, kararlılığımızdan hiçbir şey eksilmediğini açıkça ortaya koymaktadır. Bu direniş şehitlerimiz PKK'nin tarihinin bu biçimde geçeceğinin önemli dönüm noktaları olmuş, onun köşetaşları haline

gelmişlerdir.

Daha sonraki dönemde Kürdistan'dan ülke dışına çıkış gündeme gelmiştir. Bu dönemde anti-empyrist sahada ortak savaşım ve enternasyonalizmin yaşanması söz konusudur. İsrail siyonizminin 1982 yılı Haziran'ında Lübnan'a saldırısı sırasında, bu saldırıya karşı direnen Partimizin on yiğit savaşçısı şehit düşmüştür. Bunlar bizim enternasyonalizm temelinde gerekirse ne denli direnebileceğimizi ortaya koyan, Partimizin büyüklüğünü bu zeminde dost ve düşmana tanıtan değerlerimizdir. Onlar kendi özgücümüne dayanarak yaşayacaklarını saygın örnekleridir. Biz dışardaki yaşam koşullarını kokuşmuş mültecilik koşulları düzeyinde tutan de-

ğil, bunların militan savaşımın koşullarına dönüştürmesini bilen bir hareketiz. Bu gerçek bu direnişçilerimizin şahsında çok daha net bir biçimde kanıtlanmıştır. Bu şehitlerimiz Partimizin sürekli direnen ruhunun en seçkin değerleridir. Onların direnişleri sonucunda Partimiz, Ortadoğu halkları ve mazlum Filistin halkının kalbinde yer tutmuş, saygınlık kazanmış ve mülteciliğin ağır tasfiyeci ve yoz yaşam dayatmalarını boşa çıkarmıştır. Bu temelde ül-

keye yönelmenin kesinliği ortaya konmuş ve böylelikle yeniden Kürdistan'a yürünmüştür.

1982'den başlayarak soğuk demeden, açık dinlemeden ülkeye yönelişimiz sözkonusudur. İşte böylesi bir dönemde Şahin KILAVUZ, Cahit DAYAN, Musa İLK, Fuat ERTÜRK, Hasan ÖZÇELİK, Veyisi ŞİMŞEK ve M. Beşir AKSOY yoldaşların şehadetleri gündeme gelmiştir. Onlar ülkeye yönelişimizin kararlılığının sembolleri olmuşlardır. Onlar, koşullar ne kadar zor ve ölümsüz ne denli karanlık olursa olsun kesinlikle yürüyeceğimizi, yeni dönemi büyük bir onurla hazırlayacağımızı, kokuşmuş bir mülteci hareket olarak dışarda kalamayacağımızı ve ülke topraklarında direniş ısıcağı sı-

cağına yükselterek yoldaşlarımızın anısına kesinlikle bağliı kalacağımızı kanıtlayan yüce değerlerimizdir. Onların direnişleri direniş tarihimizin sayfalarında son derece onurlu bir yer tutan bir direniş kesitidir. Bu şehitlerimiz daha sonraki direnişe kararlı bir biçimde yürümemizin sağlam köprüsü ve temel zeminlerdir. Düşmanın önümüzde kurduğu pusular sonucunda bize verdiği bu acı kayıplarla ülkeye yönelme ve daha güçlü bir biçimde savaşma sonucunu götürdü. Bu konuda düşman vurduğu her darbenin ölümlü bir etki yaratacağını sanmaktaydı. Ama biz her direniş değerimizin daha büyük direnişler ve şehitlerin zemini olmaktan başka bir sonuç vermeyeceğini bu örneklerle ka-

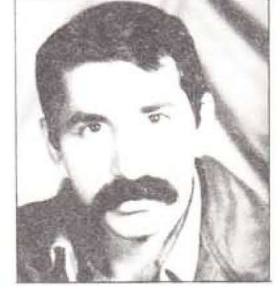

nitladığımız gibi, ülkeye yönelişimizin daha sonraki dönemlerinde 15 Ağustos Atılımına doğru geldiğimizde, bütün şehitlerimizimizin yerini dolduracak kadar yoğun sayıda bir militan yapıyı Kürdistan'da kurmuşlardık; daha güçlü eylemleri ortaya koyacak ve gerekirse daha fazla şehit verecek kadar bir cesaret ve fedakarlığa ulaştık.

15 Ağustos Atılımının ilk şehitlerinden Çetin AKKURT yoldaş başta olmak üzere, Kerim BAYTAR ve ardından pes-

peşe toprağa düşen öteki devrim şehitleri tarihimizin en büyük ve en cesareti adlımırdan birisi olan bir dönemin şehitleridir. Onlar bu dönemde bu tarzda açarken, şehadetin anlamını silahlı savaşımız kadar değerli olduğunu ve onunla iç içe bezendiğini ortaya koymuşlar; savaşı kesintisiz kılmak ve direniş her alana yaymak için birer emir ve talimat olmuşlardır.

Biz henüz 1984 yılı şehitlerinin anılarına bağliığin nasıl geliştirilmesi gerektiğini düşünürken, Büyük Sason Direniş Şehitleri gündeme gelmiştir. Kızılca kıyametin koptuğu bir karakişta Ahmet İBİN, M. Şah GÜNDÜZ, Ahmet Ali DEMİR, Hüseyin YILMAZ, Murat ZEYREK, Enver DUVARCI, Adife SAKAK ve Ad-

nan yoldaşlar şehit verilmiştir. Bu ölümsüz halk kahramanları da ülkemizin iç kesimlerinde çetin doğa koşullarına rağmen, bembeyaz karların üzerinde açan kızıl güller kadar derin bir anlam ifade eden bir direniş sergilediler. Bu direniş Partimizi daha büyük bir yüreklilikle ve daha güçlü duygularla direnişe çok daha köklü bir biçimde sarılmaya, bu direniş daha güçlü kılmanın gereklerini yerine getirmeye ve amalların karşılığını mutlaka vermeye yöneltmekteydi. 1985 baharında ulusal kurtuluş mücadelemize dayatılan ihanetin ardından gündeme getirilen "pişmanlık yasası"na, bizzat TC'nin başbakanı Turgut Özal'ın bizim son çırpınlarımızı yaşadığımızı ve intihar eylemlerine

girişmekten öteye gidemeyeceğimizi ilan edişine ve televizyonda yayınlanan filmlere, kısıcası karşı-devrimin her alanda tarandıran saldırılarına karşılık vermemiz gereken bir dönem başlamaktaydı. Sason şehitleri, aynı zamanda Kürdistan'da tanık olunan en büyük ihanetlerden biri olan Nebil alçağının ihanetine karşı —ki o bununla Partiyi bitireceğini ve Partinin bir daha dirilemeyeceğini sanıyordu; düşman da bunu böyle ilan etmişti—Par-

tiyi savunmanın yüce örnekleriydi. Faşist sömürgecilerin dayattıkları bu ihaneti parçalamak için Şehitler Ayı olan Mayıs'ın üzerine atılmak gerekmektedir.

Aradan gelişen Hasan CA-BADEK yoldaşın büyük direnişi ve dört yoldaşımızın 13 Mayıs'ta şehadet mertebesine ulaşması; yine Sabri GÖZÜ-BÜYÜK yoldaş ve dört silah arkadaşının Mayıs'ı fethetmek için yürüyüşe geçmesi ve 21 Mayıs'ta şehit düşmeleri, neye mal olursa olsun, Partimizin attığı ileriyi yönelik adımlardan asla geri dönmeyeceğini ve bu konuda her şeyimizi ortaya koyacağımızı kanıtlamaktaydı. İhanete ve Parti taktikğine yetersiz yaklaşımlara rağmen, ayağa kalkarak Partimizin mutlaka layık olduğu direniş hattında tutacak ve ona bir adım bile geri atılmayacaktır. O uğursuz gelişmeler içinde —ki bunda Parti taktikliğimize gönülsüz yaklaşımın payı büyüktür, kendini tamamen Parti taktikliğimizin yönetimine vermemenin ve işi lafazanlığa boğmanın bundaki rolü fazladır— yine de şurada burada saçılan direniş tohumları vardır. Üç, dört, beş, on... peşpeşe vurularak toprağa düşen yoldaşlarımız oldu. Ama 1985 yılı ve özellikle bu yılın Mayıs ayı şehitlerin kanlarıyla bezirken, Partimiz de daha geniş çaplı bir direniş yükseltmenin yoğun uğraşısı içinde bulunmaktaydı.

Kuşkusuz 1985 yılı tarihimize kahramanca ve son nefeslerine kadar savaşan büyük direnme örnekleriyle dolu olduğu kadar, düşmanda da bizim sonuna kadar direneceğimizi anlayışının keskinleştiği, halkımız için sonuna kadar direnmekten kaçınmadığımız ve bunun için feda edemeyeceğimiz hiçbir şeyimizin kalmadığını kanıtladığı, uğradığı kayıplar karşısında Partimizin gücünü yenilemesi için yoğun bir çaba harcamasının kendisini dayattığı bir yıl oldu. 1985 Direniş Şehitleri her ne kadar şanlı direniş tarihimizin en parlak sayfalarından birini işgal etmişlerse uğradığımız kayıpların büyüklüğü karşısında, bu yılın Ağustos'undan 1985 yılının sonlarına doğru geldiğimizde, düşman bir daha dirilemeyeceğini bir biçimde bizi darbelediğini sanmaktaydı. Ama bir kez daha şehitlerimizin anılarına bağlılık ve bu bağlılığın gereklerinin kesinlikle yerine getirilmesine ilişkin kararlılığımız, bizi yeniden toparlanmaya ve eğitim gerekiyorsa eğitimi, eylem gerekiyorsa eylemi geliştirmeye götürdü.

Evet! 1985 yılında ülke topraklarımız boydan boya şehitlerin kanlarıyla sulanmıştır. Erzurum'da Kazım DEMİR-TAŞ'ların, Mutki'de Ali UĞUR'ların ve Ramazan KAPLAN'ların, Ağrı dağında Mehmet ERTÜRK'lerin—her biri paha biçilmez birer direniş abidesi olan bu değerlerimiz büyük temsilciliğine ve önderliğine ulaşmış olan AGİT yoldaş, 1985-86 yılının acımasız kısmını büyük bir direnişle

geçirmiştir. Büyük bir ihanet örgütü olarak geliştirilen "köy korculuğu"na darbe vurulmaya, çetin kar-kış koşullarında bunu gerçekleştirmeye çalışılmıştır. 1985 yılının başlarıyla kapatılmasında ve bu yılın kazanımlarının 1986 yılına aktarılmasında temel köprü rolünü oynayan AGİT yoldaş, NEWROZ'u direnişle karşılamaya onurunu yaşarken, bundan tam bir hafta sonra bildiğimiz o büyük şehadeti gerçekleştirmiştir. O bu şehadetiyle 1985'in uğursuzluğundan 1986'nın umutlu gelişimine geçişte temel köprü rolünü oynadığı gibi, Partimizin militan özelliğinin büyük temsilini ve özelliklerini de ortaya çıkarmış ve somutlaştırmış bulunmaktaydı. O her ne kadar fiziksel olarak aramızdan ayrılmış olsa da O'nun kişiliği, direnişçiliği ve bu direnişçiliğin başarıları esas alındığında katedilecek uzun mesafelerin bulunduğu, içerden ve dışardan Partimize dayatılan yetersizliklerin, taktiksizliğin ve gerçekten yoldaşlığı son derece aşındıran olumsuz tutum ve davranışlara karşı büyük bir direniş sergilediği ve Partiyeye gerçekten bağlı kalmak isteyenlerin hangi militan ölçüleri temel almaları gerektiği giderek netleşmektedir. Biz böylece büyük bir değere sahip olmakla yolumuzun çok daha berrak hale geldiğini görüyor ve bu yolda yürümeye cesaretini gösteriyoruz. MAZLUM yoldaşın direnişçiliğinden MAHSUM yoldaşın direnişçiliğine ulaşmak ve bu iki halkayı birleştirmekle Partimizin yenilmezliğinin keskinleştiğini gösterdiğimiz gibi yetkince ve giderek zafere yaklaşan adımların nasıl atılması gerektiğini de ortaya koyuyoruz.

Daha sonraki direnişler hem savaşımızın daha profesyonel gelişimini mümkün kılacak, hem de bizi kendi durumumuzu yeniden gözden geçirmeye, zayıflıklarımızı gidermeye ve önümüzdeki dönemi daha güçlü bir biçimde yakalamaya götürür PKK III. Kongre gerçeğine götürmüştür. III Kongrenin güçlü özellikleri Kürdistan zemininde küçümsenmeyecek başarıların ortaya çıkışına temel teşkil ederken ve Kongrenin başarıyla tamamlanması bu sonuçları doğururken bizzat Kongre çözümlerini temelinde taktiğe daha yetkince sahip çıkmamız ve bu taktiği hayata geçirmenin zorunluluğu, 1987 yılının başlangıcında Ocak-Şubat direnişlerinde bu kez Uludere'yi öne çıkarmıştır.

Düşmanın amansız kaç koşullarında adım bile atamazlar dediği yer yerde patlak veren eylemlerimiz ve daha sonra bu eylemlerimizin süreklilik kazanması ve '87 Newroz'unun yakalanması sözkonusudur. En görkemli direniş değerlerimizden Hüseyin SARIÇİÇEK ve Zeki KARABAŞ yoldaşların direnişleri ve öteki üç silah arkadaşları ile birlikte 18 Mart tarihinde şehit düşmeleri gerçeği vardır. İ sürüşünü andıran onbinlerce kişilik ordu gücü ve usaklarının kuşatması altında Türk

egemen sınıflarının o çok övündükleri ve biraz da aynı tarihe denk düşürdükleri Çanakkale savaşına bedel bir Kürdistan direniş sergilenmiştir. Yine aynı günlere denk düşen Dicle zeminindeki direnişte Mehmet AKGÜL ve Mehmet İNAN ile iki yoldaşlarının şehadeti, bu iki yiğit devrimcinin alacakaranlıkta ve dondurucu kış koşullarındaki direnişlerini görüyoruz.

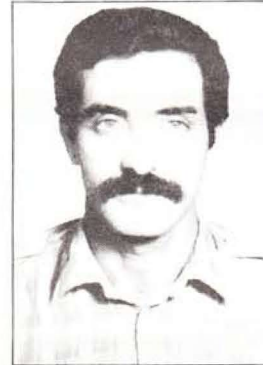
Kısacası 1987 Mart direnişçiliği de kendi başına büyük bir anlama sahiptir. Gerçekten de bu direniş, kar-kış temeden her koşul altında direnebileceğimizi, bu konuda hiç bir engel tanımayacağımızı ve kahramanlardan ibaret bir güç olduğumuzu ortaya koymuştur.

Bunun hemen ardından Kongre sonuçlarını doğrudan ülkeye aktarmamız yoğun çabaları içinde şehit düşen yoldaşlarımızı vardır. Ülkemizin doğusunda Mehmet SEVGAT yoldaşın şehadetine ifadesini bulan ve faşist-sömürgeci Türk ordusunun en büyük darbelerden birini yemesiyle sonuçlanan bir direniş sergilenmiştir. Daha sonra boydan boya bütün Kürdistan'ı saran ve ordu kuruluşumuzun resmi ilanını ülkemizin her tarafına yaygın bir direniş atılımı ve bu atılımın şehitleri ortaya çıkarmıştır. İşte Adıyaman'da Rahman KORKMAZ, Mustafa ÖMÜRÇAN, Mithat DEMİR (Kazım), İbrahim DEMİR (Orhan) ve Firaz yoldaşların direnişleri, Mardin'de M. Ata ASLAN, Ramazan KARATAY, Resul ve öteki yoldaşlarımızın şehadetleri, 1987 yılının ortalarına geldiğimizde birara AGİT yoldaşın yardımçılığı yapan ve askerlik yasasının uygulanmasını seçkin bir örneğini sunan Mustafa YÖNDEM yoldaşın şehit düşmesi—bütün bunlar, yılların büyük direniş değerleri olarak her koşul altında direnişçiliğinin sonuna kadar sergileneneğini, birara zor duruma düşen Partimizin atılımı karakterinin en üst boyutlarda nasıl tekrarlanacağını ve eylemlerin sürekliliğinin nasıl sağlanacağını ortaya koyuyorlardı.

1987 yılının sonlarına doğru geldiğimizde, devrimci direniş ülkemizin doğusundan batısına, kuzeyinden güneyine kadar bütün bölgelere yayılmış, her tarafta sayısız eylemler ortaya konulmuştur. Düşman da özel-bölgesel yönetimlere, özel kolordulara ve özel timlere başvurmakla bu direniş durduramayacağını kesinlik kazanmıştır. Kısacası, 1987 Atılımı Şehitleri arasında III. Kongre çizimimizin şehitleridir. Bunlar kesinleşen, yoğunlaşan ve giderek zaferi bir umut olmaktan çıkarılıp ulaşılabir bir konuma dönüştüren manevi önderlerimizdir.

III. Kongremizin üzerinden tam bir yıl geçtiğinde ve ülkeye müdahaleminin birinci yıldönümünde, Cudi dağında faşist-sömürgeci düşmanla çarpışarak şehit düşen yedi militanımızın direnişçiliği vardır. Bu da büyük direniş, son nefese kadar sürdürülen bir dire-

niştir. Bu direniş de Partimizin her alana nasıl cesaretle girebileceğini, Parti çizimimizin daha derin ve kesintisiz bir biçimde uygulanması için, bunun önünde engel olarak dikilen her şeyin üzerine nasıl büyük bir cesaretle yürüneceğini ortaya koymaktadır. Bu direnişin içinde yer alan soylu değerlerimiz vardır. DİJWAR, Aydın BULUT (İbrahim), Seyyit Şenpınar (Doğan), Mustafa Muhammed ALİ HASAN (Hayri), Ramazan GEZGİN-Cİ (Celal Hoca), Süleyman BOZKURT (Sait) yoldaşların her biri mücadelemizde kut-sallık derecesinde bir yer tutan şehitlerimizdir. 1987 yılının bu son şehitler halkasının şehadet tarihimize eklerken, hiç kuşkusuz bunların bir başlangıcı olduğunu biliyoruz. Bunlar, halkımızın gerekirse kanını oluk oluk akıtarak özgürlüğünü mutlaka yakalaması-

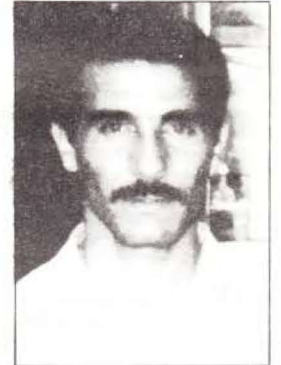
nın gerekçeleridir. Bu şehitlerimiz kesinleşen davamızın gerekçeleridir, bu davanın kanıtlarıdır.

On yıllık direniş mücadelemiz ve onun şehitleri her türlü değerlendirmenin üstündedir. Bunların bayrağı altında savaşta ideoloji ve politika ile en zor koşullarda özgüce bağlı olarak ürettikleri cesaret ve fedakarlık için tanım bulunamaz. Onlar için söylenebilecek tek şey, bu şehitlerimizin Ağrı Dağı kadar kut-sal ve yüce, dorukları görülemez ve farkedilemez kadar göklere gömülmüş değerler olduklarıdır. Biz onlardan gelecek gıdayı alıyoruz ve alacağız. Onlardan cesareti ve fedakarlığı alacağız. Ama Onlar asla bitmezler. Eğer kendimize olan saygınlığımızı yitirmemişsek, Onların böylece değerler olduklarını unutmak şurda kalsın bu değerlerin yoğunluğunu asla duymamızla edemeyiz. Bunların etkisi altında gelişmeye Partiyeye ve kişiliğe, Parti yaşamı olarak değerlendiremeyiz. Bunları esas almayan bir halk yaşamını devrimci halk yaşamı olarak adlandıramayız.

Onları böylesine kesinleşen soylu direniş halkaları olarak anarken ve bu biçimde bağlılığımızı belirtirken, hiç kimşenin bu anıları yetersiz ve saptırmalı bir biçimde yaşamı gaffetine düşmeyeceğini ve düşmemesi gerektiğini yeniden vurguluyoruz. Herkes Partimizin büyüklüğünün göstergesi olan bu değerlere gere-

ken bağlılığı mutlaka göstermek zorundadır. Bu bir emirdir, bir namus borcudur. Gerçekten de Onların geride kalan bir yoldaşlarından başka davalarını teslim edecekleri başka insanların bulunmadığını, bizim de Onların yaşayan militan yoldaşları olduğumuzu bilerek, Onları kendimizde yaşatmalı, benimize ve yüreğimize naksetmeliyiz. Onlara ancak böylelikle yoldaş olunabilir. Onlarla yoldaşça olmayan bir bağlılığı bağlılık olarak kabul etmeyeceğiz. Şehitlerimizin yoldaşları olacağız ve yoldaşlığımızı tam yapacağız.

Biz Parti hareketimizin her dönemini şehitlerimizin anısına bağlı olarak geliştirmenin büyük önemini her zaman vurguladık. Bütün Partili güçlerimizin şehitlerimizle doğru ana-caklarını bir kez daha vurguluyoruz. Bütün Partililer ve

Partimize taraftar olan halkımız bu şehitlerimizi yüreğinin derinliklerine gömecek ve Onları her an yaşertecektir. Onlara öldüler demeyeceğiz. Gerçekten Onlar bizde yaşayan, yeşeren ve çoğalan değerlerdir. Biz tarihimizi Onlarla kazanacağız. Biz Onlarla tarihimizi özgür sayfalar haline getirdik. Bu sayfaların artışı Onların artışı ile bağlantılı hale getireceğiz. Bunun dışında başka bir yol yoktur. Bunun dışında bu yolun doğru bir tanımı yoktur.

Mücadelemizin on yılının şehitlerini Partimizin kuruluşunun 10'uncu yılına girişinde böyle anarken, Onların büyük bir kuvvet olduklarını ve bu kuvvetin her şeyi yaratmaya kadar olduğunu belirtiyoruz. Yeterki biz Onlara bağlılığımızı ve yeterli insiyatifi ve yaratıcılığı tam sergilemesini bilelim. Bunun bilincinde olduğumuz ve yetkince yürüdüğümüz zaman göreceğiz ki, başarmayacağımız hiçbir görev ve altemedemeyeceğimiz hiçbir engel yoktur.

Partimizin 10'uncu yıla girişini bu temelde şehitlerimizin on yıllık tarihleri açısından ele alırken, bütün Partili militanlarımızı şehitlerin anısına bağlılığı, görevlerini soyluca kavramada ve gereklerini yerine getirmede göstermeye davet ediyoruz. Onların ezici anıları karşısında zor duruma düşmemek için, kendilerini, devrimci görevleri fethetmeye çağırıyoruz.

— Partimizin Direniş Şehitleri Ölümsüzdür!

— Direniş Şehitlerimiz Yaşayan Gerçek Değerlerimizdir!

Gazetemizin, Hunerkom temsilcileri ile yaptığı röportajı yayımlıyoruz

“Biz Halkımızın Bağımsızlığını Temel Aldık”

HUNERKOM

Hunerkom; 1983 yılında kuruldu. Köln, Düsseldorf ve şimdi de Neuss'ta çalışmalarını sürdürüyor. Ayrıca Hannover ve Den Haag gibi şehirlerde de kurduğu şubeleriyle kültür, sanat çalışmalarını geniş alanlara yayıyor.

Yurtsever Kürdistanlı Sanatçılar Derneği olan Hunerkom, birçok gece, festival, gösteri, tiyatro çalışması yapıyor. Türkülerini ise müzik kaseti haline getirerek kamuoyuna sunuyor.

Hunerkom'un faaliyetleri 1983 yılına dayanıyor. Dernek, bu yıl da bir gece ile kuruluşunu kamuoyuna duyurdu. Sizi bu dernek kuruluşuna götür-en nedenleri ve bugüne kadar yaptığınız çalışmalar, bize anlatırmısınız?

Bizim kültürel çalışmalarımız 1983'ten de öncesine dayanır. Kültürel çalışmalara başlangıçta bir dernek çatısı altında biraraya gelerek başlandı. Kürdistan'da gelişen ulusal kurtuluş mücadelesinden etkilenen bir grup arkadaş olarak biraraya gelmiştik. Amaçımız, Kürdistan'da gelişen ulusal kurtuluş mücadelesinin propagandasını yapmak, maddi ve manevi destek sağlamaktır.

1983 yılına gelindiğinde çalışmalarını örgütlü bir yapıya kavuşturmak zorunlu bir hale gelmişti. Biz, bu dönemde Sefkan (Celal ERCAN) yoldaşın önderliğinde, bu ihtiyaçta cevap vermek için derneğin kuruluşuna yönelidik Hunermendên Welatparêzên Kurdistan'ı kısa adıyla Hunerkom'u kurduk. Bu kuruluşun ardından çalışmalarımız bir isme kavuştu ve daha örgütlü bir faaliyet yürütmeye başladık.

Bu zamana kadar yaptığımız çalışmalarını birkaç dalda ele almak gerekir. Çeşitli festival, toplantı ve gece çalışmalarının yanı sıra, müzik, folklor ve tiyatro çalışmalarımız var. Bu konularda henüz istenilen bir seviyeyi tutturmuş değiliz. Ülkemizde uzak olumuzun da bunda etkisi var. Şu biliniyor ki bir sanatçı en iyi ürünlerini halkının arasına girdiğinde, kendi öz toprağında verebilir. Burada bazı şeylerin yapılamayacağı söylemiyoruz. Ülkemizde uzak da olsak, birçok

bağla yine mücadele ve halkla ilişki içindeyiz. Biz, var olan imkanları daha iyi kullanamadığımızı belirtmek istiyoruz.

İlk başladığınız gündən bu güne kadar yürüttüğünüz faaliyetlerin sonuçlarını ve verdığınız ürünleri nasıl değerlendirilmek gerekir?

Yapmamız gereken daha çok şey olmakla birlikte, bu sürede yürüttüğümüz faaliyetlerin etkisi az olmadı. Ulusal kurtuluş kültür değerlerimizin kitlelere ulaştırılması için yürüttüğümüz çeşitli çalışmalar mevcuttur. Her yıl çok sayıda geceye katılıyoruz. Sayıları 40'a yakındır. 20'nin üzerinde çıkardığımız türkü kasetleri var. Bütün bu çalışmalarımız, bildiğimi gibi ulusal kurtuluş mücadelemizin sesini kitlelere götürmeye yöneliktir. Ayrıca, kahramanca direniş gösterip şehit düşen devrimci yoldaşlarımızın anılarını dile getiren türkülerimizle de halka bunların sesini götürmeye çalışıyoruz. Faaliyetlerimiz sadece Kürdistan halkına yönelik değil, Türkiye ve Avrupa halklarına yönelik çalışmalarımız da var.

Kürt kültürünün geliştirilmesine yönelik olarak yürütülen çalışmalar içerisinde, her ne kadar ülkemizden uzak da olsa, Avrupa pine de önemli bir peritutuvar. Burada olanakların varlığı ve Kürt kültürü üzerine çeşitli çalışmalarını yürütmeyle ebeveşli olmasından, bu önemli ortaya çıkıyor. Bazıları buraya çok farklı bir temelde yaklaşılıyor. Bu konuda görüşlerinizi neledir?

Birçok güç, bu alanda, bu konuda çeşitli çalışmalar yürütüyor. Hatta bazı örgütler kendilerini bir kültür hareketi düzeyine indirgenmiş durumdadır. Tabii bunlar tam bir sahtekarlıkla meseleye yaklaşıyorlar. Kürt kültürü adına, küçük-burjuva yozluğunu, teslimiyeti ve reformizmi yaymak istiyorlar. Bunların diğer bir çabası da Kürt halkının sorununu sadece kültürel bazı taleplerle sınırlı tutmaktır. Bunun için de seslerini, Kürdistan'da yükselen silahlı direniş savaşına karşı yükseltiyorlar. Biz, kültür alanında bir çalışma yürütülecekse, bunun ancak ulusal kurtuluş savaşının bir sesi haline gelmekle mümkün olduğuna inanıyoruz. Bunlar ise tam ters bir konum içerisinde bulunuyorlar. Halbuki, Kürt kültürünün sanatçısı kendisini bu mücadeleden ayırmaz. Bir de “bağımsız sanatçı” adı altında ortaya çıkanlar var. “Bağımsız sanatçı” teriminin kendisi bile kabul edilmeyecek bir şey. Kürt halkının ve ulusunun kurtuluş savaşının dili olmak varken, bağımsız olmak neye hizmet eder.

Burada sözü önemli bir noktaya daha getirmek istiyoruz. Önemli olan yürütülen kültür çalışmalarının hangi kaynağa dayandığı ve neye hizmet ettiğidir. Bu çalışmalar mutlaka bir yere dayanmak zorundadır. Bizim için bu, Kürdistan'ın bağımsızlığı ve özgürlüğü mücadelesidir. Bazıları bu gerçeği tersine çevirmek istiyorlar. Tabii bunun kabul edilmesi mümkün değildir. Biz, inanıyoruz ki, eğer bir sanatçı gerçekten halka hizmet etmek için bir faaliyet yürütüyorsa, bunun kaynağı sağlam olmalıdır. Bu ise, halk ve halkın mücadelesidir. Bu kaynağa dayanan bir sanatçının ise, üretkenliği sürekli olur. Bazılarının durumunda bunun tersi örnekleri görüyoruz. Bunlar gerçek kaynaktan, halktan uzaklaştıkça eriyor ve yoz kültürün esiri oluyor, adeta bunun içinde kayboluyorlar.

Bunların dışında bulunan, en azından Kürdistan halkına hizmet etmek isteyen sanatçılar var. Bunlarla ilişkiniz ne düzeyde bulunuyor?

Hunerkom, ulusal kurtuluş mücadelesine saygı duyan ve hizmet etmek isteyen sanatçılara, kültür emekçilerine sürekli olarak yardım elini uzatmıştır. Bundan sonra da uzatmaya devam edecektir. Bu temelde birçok sanatçı ile da-

Yunanistan'da sonbahar aylarına özgü olarak yapılan kültür gösterileri var. Biz buradaki gösterilere müzik ve folklor grupları ile katıldık. 20 gün boyunca devam eden programımıza epey ilgi gördük. Her gösterimizi onbinlerce insan izledi. Programımızın bitimi ardından, birçok milletvekili, parti temsilcisi, din adamı ve halktan kişi yeni yılda da programımıza izlemek istediklerini belirterek, bizi yeniden davet ettiler. Halkımızın bağımsızlık mücadelesinin folklor, müzikle dile getirildiği ve Yunan halkına mücadelemizin tanıtıldığı önemli bir platform oldu.

Kültür-sanat çalışmalarında yapılacak birçok şey daha var kuşkusuz. Siz de bugünü yaptıklarınızın daha fazlasını yapmak istiyorsunuz. Bu konuda ne gibi hazırlıklarınız var?

Aslında bize düşen görevler, yaptıklarımızdan çok daha fazla. Bu anlamda önümüzde yapacağımız daha birçok şey var. Bunun için çalışmalarımız var. Burada önemli bir ulusal kurtuluşçu kitle potansiyeli var. Bunlar her türlü desteği bize sunuyor. Yine, bunlar arasında birçok genç var, yeni sanatçı yetişiyor. Tabii bütün bunlar önemli bir imkan sunuyor bizlere. Ancak biz yine de ulusal önderimiz de-

yanışmamız mevcuttur. Biz, her kültür emekçisinin ERNK'nin çatısı altında biraraya gelerek, bağımsızlık ve özgürlük mücadelesine katılmalarından yanayız. Ancak bu şekilde, Kürt kültürüne gerçek katkıları yapabilirler.

Şu günlerde geride bıraktığınız 1987 yılı içinde ne gibi çalışmalarınız oldu?

Bu yıl içerisinde 30 gece yaptık. Ayrıca 2 türkü kasetimiz çıktı. Bunların yanı sıra birçok festivale katıldık. Bunlar genellikle Avrupa kamuoyuna yönelik çalışmalardı. Mesela bunlardan birinde 20 gün süre ile Yunan kamuoyuna seslenme olanağımız oldu.

Yunanistan'da katıldığınız festivalin etkisi nasıl oldu, kültürümüzü yeterince tanıtmaya fırsatı buldunuz mu?

belirttiği gibi adeta “saksıda yetişen bir çiçeğe benziyoruz” yeterince boy vermiyoruz. Bu da esas olarak ülkemizden uzak oluşumuzdan kaynaklanıyor. Ama biz yine de bu zorluğumuzu aşarak bir şeyler yapmamız gerekiyor. Çiçek toprağa kavuştuğunda daha da boy verecektir. Ancak saksıda da en iyi bir şekilde yetiştirmeye çalışacağız. Bundan dolayı biz sürekli olarak ülkeye dönüşü ve ulusal kurtuluş savaşına destek olmayı kaçınılmaz görüyoruz bir sanatçı için.

Belirttikleriniz dışında da karşınıza çeşitli engeller çıkarılıyor, faaliyetlerinizi yürütmenizi engellenmek isteniyor.

Evet bu tür engeller de var. Başta derneğimize yönelik saldırılar oldu. Geride bıraktığımız bu yıl, bir önceki yıl çeşitli saldırılara maruz kaldık.

Derneğimize üye olan çeşitli sanatçı arkadaşlarımıza baskı uygulandı. Yine, çok yakından bilindiği gibi bu yıl gecelerimize yönelik engellemeler oldu. Bazı sınır geçişlerinde bize zorluk çıkarıldı. Fransa polisi, Paris gecemizi hiçbir neden göstermeden iptal etti. Geceye katılan yurtseverleri zor kullanarak geri dönderdi. Almanya'da Giessen, Wesel ve Bocholt geceleri yine benzer biçimde iptal edildi. Tabii bu saldırılar bizi, en başta da halkımızı yıldırmadı ve yıldırmazda. Biz bu saldırılara en iyi cevabı, yine Kürdistan halkı ile birlikte verdik. Salon verilmemesine rağmen, Giessen'de açık havada 15 Ağustos'un yıldönümünü kutladık. Bu saldırıların bu şekilde artmasında, işbirlikçi-reformist güçlerle, TC'nin payını da belirtmek gerekir.

Bir yıl geride bırakıp, yeni yıla giriyorsunuz. Yeni yılda da çalışmalarınız devam edecek. 1988 yılına ilişkin çalışmalarınız hakkında vereceğiniz bilgiler varmı? Varsa, bunları da okuyucularımıza duyurmak istiyorsunuz.

Belirttiğimiz gibi, yeni yılda da çalışmalarımız devam edecektir. Bu yılda programımızın ağırlıklı bölümünü geceler oluşturuyor. Şubat-Nisan arası dönemde Newroz kutlama gecelerimiz var. Ayrıca programımıza aldığımız kaset ve plak çalışmalarımız var. Kitap, broşür vb. gibi yazılı materyallerle halkımıza seslenmek istiyoruz. Çeşitli festival ve gösterilere katılacağız, yine. Tabii, folklor yarışmasını bu yıl da tekrarlayacağız.

Ayrıca bu yıl çalışmalarımız daha geniş bir çevreye yayılmak istiyoruz. Bu konuda bir hayli istek var. Katılmak isteyenler bir hayli fazla. Özellikle de çocukların ulusal kültürle yetişmelerine önem vereceğiz. Bu konuda da çalışmalarımız var. Bütün bu çalışmalarda ERNK ve halkımızın yakın desteğini göreceğimizi biliyoruz. Bu, bizi daha da güçlü kılıyor.

Son olarak gazetemizi aracılıqla söylemek istedikleriniz var mı?

Yeni bir yıla giriyoruz. Yeni yılın halkımıza başarılarla dolu olmasını dilerken, 1988 yılının ulusal kurtuluş mücadelesinde zaferlerle dolu bir yıl olarak geçmesi en büyük dileğimiz. Kendi payımıza ERNK'ye ve halkımıza karşı daha fazla görevimizi yapmaktır için, daha sıkı çalışacağımızı belirtiyoruz. Bütün kültür emekçilerinin de aynı duygularla daha fazla çalışmaya ve ulusal kurtuluş mücadelesine katkıda bulunmaya çağırıyoruz.

Son olarak, bize bu olanağı sunan Berxwedan'a çalışmalarından dolayı başarılar dilerken, Berxwedan aracılığı ile dağlarda halkımızın ve ülkemizin bağımsızlığı için savaşan partizanlara sonsuz selamlarımızı sunuyor ve 1988 yılında daha büyük zaferler diliyoruz.

KISA...KISA...KISA...KISA...

ÇKP Genel Sekreterliğine Milos Jakes Getirildi

65 yaşında olan Milos Jakes, 75 yaşındaki Husak'ın yerine seçildi. Husak, 1968'den beri parti sekreteriydi. 1968'de sosyalist yönetime karşı gelişen karşı-devrim hareketi, SSCB Kızılduru'nun yardımı ile bastırılmıştı.

Çekoslovakya Komünist Partisi'nin yeni genel sekreteri Milos Jakes, 1937-50 yıllarında elektrik işçisi olarak çalışır. 1945'te ÇKP bölge örgütlerinden birine yönetici olur. 1947-55 yıllarında ÇKP gençlik örgütü MK üyeliğini yapar. 1958'e kadar Sovyetler Birliği'nde SBKP Parti Yüksek Okulu'na devam eder. 1966-68'de içişleri bakan yardımcılığını yapar. 1977 Aralık ayına kadar parti merkez denetleme kurulu üyesi ve bu tarihten itibaren ÇKP-MK üyesi, 1981'de başkanlık divanı üyeliğini de alır.

Laos-Tayland Sınırında Çatışma

Laos ve Tayland arasında öteden beri, sınır üzerinde çeşitli anlaşmazlıklar sürüp gelmektedir. Vietnam, Laos ve Kamboçya'nın ortak bir şekilde emperyalizmin bölgedeki yayılma emellerine karşı koymaları, başta Tayland olmak üzere işbirlikçi güçleri rahatsız etmektedir.

Laos'un, emperyalizmin egemenliğine son vermesi karşısında, Tayland sınır üzerinden Laos'a karşı saldırılar geliştirmeye başladı. Tayland yaptığı son bir saldırı ile, Laos topraklarına karşı askeri bir harekette bulundu. Laos askeri birliklerinin de bu saldırıya karşı koyduğu, Tayland birliklerinin püskürtüldüğü bildirilmektedir. Ayrıca Laos, Birleşmiş Milletler'e başvurarak, aralarında bulunduğu soruna bir çözüm bulmalarını istedi.

Basra Körfezi Arap Ülkeleri Toplandı

Suudi Arabistan'ın başkenti Riyad'ta bir araya gelen Basra Körfezi ülkeleri İran-İrak savaşını ve Basra Körfezi'nde ortaya çıkan durumu görüştiler.

Suudi Kralı Fahd'ın açış konuşması ile başlayan toplantıda, savaşın daha fazla sürdürülmemesi çağrısının da bulunduğu, Körfez ülkelerinin benzer girişimleri daha önce de yapılmıştı. Bu gerici ülkeler, savaşın ortaya çıkardığı petrol ihracatını önemli oranda etkileyen durumları ortadan kaldırmak istiyorlar.

Toplantının sonuç bildirisinde İran'ın Saddam'ın iktidardan ayrılması şartından vazgeçmesi ve barış görüşmesine başlaması istendi.

İşgal Altındaki Topraklarda Filistin Halkı Ayaklandı Filistin Halkı İstemlerini Net Haykırdı "İşgal İstemiyoruz"

Omuzlarda kardeş tabutu ellerde Filistin bayrağı — işgalcilere karşı protesto

10 Aralık'ta Gazza'da bir İsrail TIR'nın dört Filistinliyi ezerek öldürmesi bardağı taşıran son damla oldu. Olay ardından gelişen protesto da 11 yaşındaki bir çocuk daha İsrail askerlerinin açtığı ateşle öldü. Filistin halkının protestosu ayaklanmaya dönüştü.

Filistin halkı çocuk, kadın, yaşlısı ile taş, sopa, molotof kokteyli vb. ellerine geçen her silaha, yumrukle ayaklandı. Ellerinde Filistin bayrağı, işgale karşı sloganlarla direnen Filistin halkı bir daha bütün dünyaya sesini duyurdu.

Sadece Gazza değil, Batı Şeria ve Doğu Kudüs de ayaklanmaya katıldı. Genel direniş Filistinli işçiler (bunların sayısı 70.000 kadar) ve esnaf da katıldı. Bütün iş yerleri kapatıldı.

İsrail devleti, bölgeye büyük güçler yığıdı. Gazza ve Batı Şeria'daki 800 okulu 8 gün süreyle kapattı. Batı Şeria'daki Yüksek Teknik Okulu bir ay kapatıldı. İsrail askerlerinin açtığı ateşle en az 60 Filistinli öldü, 100'e yakın yaralı var. Sınır dışı edilmek üzere, 1000 civarında kişi de tutuklandı. Tutuklanarlardan 800'ü devlete isyan suçuyla mahkemelere sevk edildi.

İsraililer provokasyonlarda bulundular. Yaralıların kaldırıldığı hastaneyi ve Sab-bath Camiini bastılar. Şaron ve aşırı Yahudi dinci partisinin 300 üyesi Doğu Kudüs'e yerleşerek Filistin halkını daha tahrik ettiler.

İsrail gözlemciler dahil çoğu gözlemci direnişi 1948'den beri en geniş boyutlu olarak değerlendirdiler. İsrail, içerdeki Filistin halkı karşısında ilk defa bu denli zorlandı. İsrail devlet başkanı, olaylardan FKÖ ve Suriye'yi sorumlu tuttu. Ayrıca direnmenin durmaması halinde İsrail'in "eldivenleri çıkaracağını" söyleyerek, Filistin halkını tehdit etti. İsrail tank ve helikopterleri de 18 Aralık'ta Güney Lübnan'daki Filistin ve Şii milislerin kamplarını bombaladılar.

Filistin halkının direnişi dünyanın her tarafından dayanışma görünürken, İsrail'in şiddetle de geniş çaplı olarak kinandı.

Lübnan'da Şii ve Dürzi milisler, Filistin halkıyla daya-

nışma ilan ettiler. Sayda, Sur, Beyrut, Baelbek'te kadın ve çocukların da katıldığı protesto mitingleri ve kepenk kapatma eylemleri düzenlendi. Tahran ve Baelbek'teki mitinglerde Balfour Deklarasyonu 70. yıldönümü nedeniyle kinandı. Şam-Yarmuk'ta 50.000 Filistinli yürüyüş yaptı. Yürüyüş Suriye halkı da katıldı.

İsrail'i kınama gösterilerinin en önemlisi de İsrail halkından geldi. Tel Aviv'de gösteriler oldu. "İşte barış" adlı örgütün düzenlediği gösteriye 3000 İsraili katıldı. Örgüt olaylardan İsrail hükümetinin so-

rumlu olduğunu ileri sürdü. Gösteriye katılan milletvekili Şulamit Aloni "Filistinlilerin işgali kınamaya hakları olduğunu" belirtti. Bir diğer milletvekili Eliezer Grandot, "yerkilileri ölü sayısını az göstermekle suçladı."

Eski İsrail Dışişleri Bakanı Abba Eban "sorunun siyasal çözüm gerektirdiğini, aksi durumda İsrail'in kimliğinin tehlikeye düşeceğini" söyledi.

Sıradan İsraililer de dünyanın tepkisi, Filistinlilerin hızla artan nüfusu ve İsrail devletinin tepki gören şiddeti karşısında gelecek konusunda

karamsarlık gösteriyorlar. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, ABD'nin çekimser ayuna karşılık 14 oyla İsrail'i işgalci güç olarak değerlendirdi.

Bloksuz ülkeler, İsrail'in şiddetini protesto ettiler. Hindistan ve Avusturya, İsrail'in şiddetini durdurmasını istediler. Doğu Almanya ve Fransa Uluslararası Ortadoğu Konferansının acil olarak toplanmasını istediler. Avrupa emperyalist ülkelerinin çoğu da İsrail'in şiddetini kınamak zorunda kaldılar. ABD'nin Chicago, New York kentlerinden başka dünyanın birçok yerinde İsrail'in şiddetini kinayan protestolar oldu.

İşgal altındaki Filistin topraklarında halkın direnişi ilk defa böyle boyutlanıyor, hem de her şeyi göze alarak. Filistin halkının diğer bir başarısı son 20 yıldır kararlı bir şekilde toprağını terketmiyor. Baskı ve katliamlardan yılmayan Filistin halkı silahlı ve örgütsüz olarak ayaklandı ve istemini net koydu: "İşgal istemiyoruz, bağımsızlık istiyoruz."

Halkın ölümü pahasına haykırıldığı bu istem, sadece İsrail ve ardındaki güçlere şamar değil, Filistin halkının haklarını otonomiye satmak isteyen Filistin politik gericiğine de keskin bir şamardır.

Filistin Sorununun Kısa Tarihçesi

● 1897 - İlk siyonist kongresi 1897'de Basel (İsviçre)'de toplandı. Kongre, Filistin toprakları üzerinde bir Yahudi devleti kurmayı karar altına aldı. Yahudi burjuvazisi, 1880'de Osmanlı hükümeti ile görüşmeye, diğer yandan da Avrupa'da "Filistin'in halksız olduğunu ve asil sahibinin Yahudiler olduğunu" temel propaganda konusu yapmaya başladı. Hal-buki aynı tarihlerde Filistin'de 500.000 insan yaşıyordu. Bunlardan 400.000'i Müslüman, 53.000'i Hristiyan ve 47.000'i de Filistinli Yahudiydi. Siyonizm tamamen Avrupa kaynaklıydı.

● 1914 - İngiltere birinci emperyalist paylaşım savaşında Araplara bağımsızlık tanıyacağına söz verdi. Tersini yaptı. 1916 İngiltere ile Fransa arasında gizli Sykes-Picot Antlaşması imzalandı. Fransa, Suriye ile Lübnan'ı; İngiltere Ürdün, Irak ve Filistin'i işgal etti. ● 1917 - İngiltere ordusu, Arap Lejyonu ile Filistin'e girdi. Filistinliler, Osmanlılara karşı

İngilizlere yardım ettiler. İngilizler siyonistlerle anlaşta. İngiliz Dışişleri Sekreteri Lord Balfour ve siyonist lider Lort Rothschild anlaşdılar. ● 1919 - Filistinliler, Balfour antlaşmasına karşı ilk ulusal kongrelerini topladı. İzleyen yıllarda yapılan San Remo Konferansı'nda, Filistin'in İngiliz mandası altında bir Yahudi yurdu haline getirilmesi kararlaştırıldı.

● 1922 - Toplanan Filistin 5. Ulusal Kongresi, Filistinlilerin bağımsızlık hakkını yadsıyan İngiliz yerel meclisi planını reddetti.

İngilizlerin onayı ile Yahudi Ulusal Fonu (teşkilatı) Kuzey Filistin'e 2546 Arap ailenin yerine Yahudi yerleşirdi. Filistin halkı Yahudi yerleşimine direndi. Çatışmalar büyüdü. 1936'da direniş genel greve dönüştü. İngilizler ordu gücü ile direnişi durdurdular.

● 1939-40 - İngilizler, savaşta Arapların desteğini almak için 10 yıl süre ile Yahudi yerleşimini durdurdularını ve Fi-

listinlilerin haklarını tanıyacaklarını söylediler. Siyonistler kararı tanımadılar.

ABD Başkanı Truman'ın istemiyle İngiltere, 100.000 Yahudinin Filistin'e yerleşmesine izin verdi. Siyonist terör grupları, Filistinlileri toplu halde katlederek göçe zorladılar.

● 1947 - İngiltere, Filistin'den çekilme kararı aldı. 1948'de çekildi. Aynı yıl BM, ABD'nin baskısıyla Filistin'in taksim planını kabul etti. Planda siyonist devletin kurulması da yer alıyordu. Emperyalist-kapitalist sistemin yeni lideri ABD'nin Ortadoğu planında siyonist devlet karakol görevi görcektir. Taksim planına göre Filistinliler ülkelerinin %47'sinden vazgeçiriliyorlardı. Filistinliler karara karşı direndiler. Fakat siyonist birlikler, daha örgütlü, silahlı ve maddi yönden güçlüydüler. Binlerce Filistinli ya katledildi ya da topraklarından kovuldu. ● 1948 - Arap devletlerinin

İsrail'e açtığı savaş 1949'da neticelendi. Filistin'in %77'si İsrail'in denetiminde kaldı. 880.000 Filistin nüfusu Mısır ve Ürdün denetiminde kaldı. Birleşmiş Milletler'in kararlarına rağmen, İsrail işgal ettiği topraklardan çekilmedi.

● 1950-67 - Bu dönemde bir milyon Yahudi dışardan getirilerek Filistin'e yerleştirildi.

● 1956 - Fransız, İngiliz, İsrail-Mısır savaşında İsrail Gazza bölgesini işgal ettiyse de, Birleşmiş Milletler denetiminde Mısır'a geri verildi.

● 1964 - 420 delegenin katılımı ile Kudüs'te Filistin Kurtuluş Örgütü kuruldu. Örgütün kurulmasında Nasır'ın başını çektiği Arap radikal cephesi etken oldu. Örgüt 1965'te ilk silahlı eylemini yaptı.

● 1967 - İsrail-Arap 6 gün savaşında Gazza, Doğu Kudüs, Batı Şeria ile Akabe'de stratejik bir nokta İsrail tarafından işgal edildi. İsrail, ayrıca Mısır'ın Sina ve Suriye'nin Golan tepeleri bölgesini işgal etti. Birleşmiş Milletler, İsrail'in 1967 öncesi sınırlara çekilmesine karar verdiyse de İsrail kararı tanımadı.

● 1968 - Filistin örgütleri, Filistin Ulusal Konseyi'ni topladılar. 1968'le silahlı direniş başlatıldı. FKÖ bünyesinde yer alan başka Filistin örgütleri: "Filistin Ulusal Kurtuluş Hareketi (Fatah-1964)", "Halk Kurtuluş Cephesi (PFLP-1967)", "Demokratik Halk Cephesi (DFLP-1969)", "Filistin'in Kurtuluşu İçin Halk Cephesi-Genel Komutanlık (PFLP-GC)", "Filistin Kurtuluş Cephesi (PLF)", "Halk Kurtuluş Savaşı Öncüleri (Saika-68)", "Halk Mücadele Cephesi (Nidal)".

Filistin sorunu, Filistin halkının askeri, siyasal mücadelesi ile Ortadoğu'nun baş devrim sorunu haline gelirken, dünya halklarının gündemindeki sorunlardan biri haline geldi. Çoğu dünya ülkesi

FKÖ'yü elçilik ve temsilcilik düzeyinde tanıdılar. FKÖ, Birleşmiş Milletler'de de temsil edildi.

Filistin halkı arasındaki sınıflaşmaya bağlı olarak örgütleri ayrıştı. FKÖ'deki egemen güç Arap gericiliği ile dayanışırken, Filistin küçük-burjuvazisi de Arap ilerici güçlerini ve sosyalist ülkeleri müttefik alan radikal bir örgütlenme içinde oldu. Her iki durum da Filistin Kurtuluş Mücadelesinde ciddi zaafırlara yol açtı.

● 1974 - Arap zirvesi FKÖ'yü, Filistin halkının yerel temsilcisi olarak kararlaştırdı.

İsrail, Filistin direnişine ve halkına saldırılarını dışarıda da sürdürdü. 1968'de Al-Karameh (Ürdün), 1978 Güney Lübnan, 1981 Lübnan, 1982 Lübnan, 1985 Tunus'ta büyük saldırılarda bulundu. Sadece İsrail değil, Ürdün devleti de Filistinlileri katliamdan geçirecek bu mevziden İsrail'e savaştıklarını öneledi.

● 1978 - Mısır ve İsrail, ABD'nin denetiminde Camp-David Antlaşmasını imzaladı. Antlaşma ile Mısır, İsrail'i tanıdı. İsrail, Sina'dan çekildi. Antlaşma Mısır'ı teorik etmesine rağmen, Arap gericiliği el altından antlaşmayı destekledi. Antlaşma, Arap Red Cephesi'ni zayıflattı.

Arafat emperyalizm ve Arap gericiğinin planını kabul etti. Ürdün'e bağlı otonom bir Filistin için İsrail'le antlaşmayı kabul etti. Kral Hüseyin'e Filistinlileri temsil hakkı verildi. Filistin halkı, radikal güçler ve Suriye antlaşmaya karşı durdular. Fatah bölündü. FKÖ dağılma ile yüzyüze kaldı. Sonuçta tasfiye planı başarısız kaldı. İsrail ve uzlaşıcı Filistin öncülüğü zorda kaldılar. Filistin direnişi üzerinde Suriye'nin etkinliği daha da arttı. Kral Hüseyin, Filistin halkını temsil yetkisinden vazgeçti.

● 1987 - Yaser Arafat'ın tasfiye planı başarısız olunca, Filistin güçleri Tunus'ta tekrar Arafat'ın öncülüğünde örgütsel birliğini sağladı. 1987 sonlarında toplanan Amman Arap Zirvesinin ana konusu İr-İrak savaşına ve Arapların birliği vb. sorunlar oldu. Filistin sorunu konusunda bilinenler tekrarlandı.

Bu arada İsrail, direniş ve kınamalara rağmen, Batı Şeria'nın %52'sini Yahudi yerleşimine açtı. İsrail'in Filistin egemenlerinden işbirliği oluşturma planı başarılı olmadı.

4.500.000 olan Filistin nüfusunun 1.850.000 İsrail'in işgali altındaki Gazza, Batı Şeria, Doğu Kudüs'te yaşıyor.

Son Olayların Odağı Neden Gazza?

Gazza'nın Filistinli nüfusu 650.000. Buna karşılık 2500 Yahudi yaşıyor. Bölge 45 km uzunluğunda 10 km genişliğinde bir sahil bölgesi. Gazza'nın diğer önemli özelliği, İsrail'i Mısır'a bağlayan tek kara ve demiryolu buradan geçiyor.

Filistinli halk, toplama kamplarında yaşıyor. İşsizlik büyük oranda. Çocuk ölümleri, İsrail ortalamasının üç katı. Topraklarının 2/3'ü, 2500 Yahudi nüfusunun elinde. 50.000 kişi yerleşim yerlerinden bir km uzakta çalışıyor ve her gün geri dönüyor. Gazza da Filistin nüfusunun %77'si 29 yaşın altında, %60'ı ise 19 yaşın altında. İsrail'den kovulan nüfus buraya biriktiriliyor. Her yıl bölgeye 5 bin aile geliyor. Son yıllarda genç nüfus içinde radikal İslami eğilimler de geliyor.

Kore halkı ABD emperyalizminin gölgesindeki demokrasiye hayır diyor Güney Kore'de Hileli Devlet Başkanlığı Seçimi

16 yıldan bu yana ilk defa yapılan seçimlere, seçim yasa-sındaki değişikliklerle %90 gibi yüksek bir katılımla gerçekleşti. Devlet başkanlığı seçimini iktidardaki Demokratik Adalet Partisi'nden Roh Tae Weo kazandı (%36.6). Muhalefet adaylarından Kim Young Sam %27, Kim Dae Jung %26.2 oy aldı.

Seçimlere gözlemci olarak katılan ABD senato temsilcileri, çoğu bölgede hile farkettilerini açıkladılar. Rejim in önde gelen yöneticilerinden Huh Ki Su, iktidar partisinden hile karıştırmaya için 31 bin dolar rüşvet aldığı açıkladı. Videdan azabı çektiğini belirten Huh, bir binanın çatısında üzerine benzin dökerek kendini yaktı.

Seçim sonuçlarının açıklanmasıyla Seul, Kuro, Kwangju başta olmak üzere çoğu kentte ağırlığı üniversite öğrencilerinden oluşan yer yer çatışmalara dönüşen büyük kitle gösterileri oldu. 30 Yaralı ve 900 tutuklanın olduğu gösteriler hızından bir şey kaybetmeden devam ediyor.

1950 başlarında Kore iki parçaya bölününce ABD emper-

yalizmi, Güney Kore üzerinde denetim kurdu. Güney Kore, Güney Vietnam ve Filipin-

Yönetime karşı gösteri yapan üniversite öğrencileri

ler'le beraber ABD'nin en uydu ülkesi oldu. 1960'a kadar parlamenter isimler altında (Liberal Parti) Syngman Rhee baskıcı rejimi yönetti. 1960'ta kitle ayaklanmaları oldu. Rhee, Hawaii'ye kaçtı. Seçimleri Demokrat Parti kazandıysa da, Mayıs 1961'de

Senaryo, Filipinler'deki gibidir. Tek farkla G. Kore'nin hemen yanında Sosyalist Kuzey Kore devleti var. Bu da ABD'yi daha hesaph kıyor. Fakat Kore halkının, ABD'nin yeni-sömürgecilik utancını artık taşımak istemediği de kesin.

Afganistan Ordu Kuvvetleri

Yeni Bir Operasyon Başlattı

Afganistan'a Sovyet birliklerinin müdahale ederek, emperyalistlerin ve gericiilerin oyunlarını bozmasının ardından 8 yıl geçti. 8 yıl önce Sovyet birlikleri Afganistan'a müdahale etmiş ve hükümet kuvvetlerinin yanında yer almıştı.

Afgan ordu birlikleri ve Sovyet askerlerine karşı, Afgan gericiği o tarihten günümüze kadar silahlı saldırılarını devam ettirdi. Pakistan sınırında üslenmiş olan bu gericiiler, ABD ve Avrupalı emperyalistlerden aldıkları destek sonucu varlıklarını korumayı başardılar. Pakistan üzerinden son model silah yardımı ve maddi destek alan Afgan gericiileri, dağılı olan bölgeden sık sık askeri garnizonlara karşı saldırılar düzenlediler. Birçok Afgan ve Sovyet askerinin yanı sıra sivil halkı da katlettiler.

Afganistan Komünist Partisi ve Hükümet Başkanı Neci-bullah, hükümete karşı savaş yürüten kesimlere yaptığı son çağrıda, silahları bırakıp barış görüşmelerine başlamalarını önerdi. Bazı aşiret reislerinin

ve halktan birçok kişinin bu çağrıya uyarak hükümet kuvvetlerinin tarafına geçtiği görüldü. Ancak, ABD ve diğer emperyalist kesimlerin yakın desteğini alan gerici güçler, bu çağrıya olumsuz karşılık verdiler. Sivil halka ve askeri kuvvetlere yönelik saldırılarını devam ettirdiler.

Buna karşılık Afgan hükümet kuvvetleri, bunların ellerinde tuttukları mevzilere karşı bir genel operasyon başlattı. Sovyet birliklerinin de yer yer destek olduğu operasyonda, uzun yıllardır Host garnizonunu kuşatma altında tutan gericiilerin karşı koyuşu kırıldı ve kuşatma yarıldı. SSCB haber ajansı TASS, saldırıda 1500 Afgan gericisinin öldüğü ve yaralandığını açıkladı. Ayrıca, Afgan mücahitlerini eğiten bir Alman ajanını ele geçirildiğini duyurdu.

Afganistan'dan gelen haberlerde, kuşatmanın yarıldığını, askeri birliklerin Host garnizonuna ulaştığını ve çatışmaların halen yoğun bir şekilde devam ettiği bildirilmektedir.

Kürdistan'da Göçler...

Baştarafı 8. sayfada

Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi ve Türk sömürgeciliğinin özel savaş politikası olarak "göç ettirme"

Tarihi, niyet koşullandırılmaz. Türk sömürgeciliği attığı başarıları adimplara rağmen sonuç alamadı. En fazla tahribat yaptığı ve kendine en çok güvendiği bir anda karşısında Kürt halkının direnişini buldu. Türk sömürgeciliği, ordu ve Kürdistan'da yaptığı tahribatın bütün ürünlerini, Kürdistan ulusal kurtuluş örgütlenmesinin üzerine sürmesine rağmen, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi gelişti. Gelişmekle kalmadı, Türk burjuvazisinin bütün politikasını bozdu. Ulusal örgütlenme ve mücadele Kürt halkının ulusal topraklara ve değerlere dönüşü ve kaybettiklerini direnişle kazanma zeminini oldu.

Başka türlü de olamazdı. Bir halk ancak direnerek var olabildi ve kaybettiklerini geri alabilirdi. PKK öncülüğünde Kürdistan halkı da böyle yaptı.

PKK, Türk sömürgeciliğinin bütün varlık ve tahribatının üzerine devrimi bir tarza gitti. Ancak bu şekilde gelişme yarattı. Türk sömürgeciliği yine Kürdistan halkının gündemine mecburi iskanı koydu. Daha ulusal kurtuluş mücadelesi ilk adımlarını atarken, Türk burjuvazisi alan boşaltma planları geliştirdi. Bir yandan estirilen ordu, ağa ve faşist terörü ile halk göçe zorlanırken, diğer yandan büyük planlamalar içinde olundu.

12-18 Temmuz '87 tarihli İkibine Doğru dergisinde Faruk Güven Türk, kitlesel mecburi iskanın daha 1960'larda planlandığını yazmakta:

"1966 veya 1967'de benim, zamanın Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'a sunduğum bir rapor vardır. Orada Güneydoğu Anadolu'nun 'Silopi, Cizre, Şırnak' bölgelerindeki boş ve verimli araziye Karadeniz'de topraksız bulunan 50-100 bin Karadenizlinin yerleştirilmesi... Eğer o tarihte bölgeye Karadenizliler yerleştirilip, refah ve emniyetleri sağlanmış olsaydı, Karadenizlilerin ataklığı, cesaretleri, çalışkanlıkları ve birleştirici karakterleri dolayısıyla bölgede terörün yaşamaması mümkün olmazdı."

Türk burjuvazisi, bu planını hayata geçirememenin açığını kapatmaya çalışır. 1979'da Maraş katliamı ile Kürt halkının bölgeden göçü hedeflenir. Önemli oranda gerçekleşir. Benzer uygulama farklı şekillerde ulusal mücadelenin geliştirdiği Siverek, Mardin, Batman vb. bölgelerde geliştirilir. Halkı mücadeleden uzaklaştırmak için şiddetle terör ortamı yaratılır ve halk göçe zorlanır.

Nitekim 1980 12 Eylül faşist ordu darbesi ile hedeflenen alanların başında devrimci yurtsever mücadelenin en çok

geliştirdiği Dersim, Bingöl, Hilvan, Mardin, Batman vd. alanlar gelir. Bu alanlardan binlerce aile Türkiye'nin muhtelif kentlerine sürülür. Faşist burjuvazi, bu uygulama ile hem ulusal kurtuluş mücadelesini çökertmeyi hem de kitleler arasında pasifikasyon yaratmayı hedefledi.

Türk faşizmi bununla da yetinmedi, baskı ve ekonomik talan politikası ile kitleleri Kürdistan'dan kaçırttı. İnsanlarımız baskıdan ve açlıktan kurtulmak için Türkiye'ye aktılar. Bunun sayısını bile vermek mümkün değildir. Akın, Türkiye ile sınırlı kalmadı, Avrupa ve tüm Ortadoğu'yu da sardı. Özellikle faşist darbeyi Kürdistan'dan kaçmak için bir bahane olarak kullanan ve mülteciyi bir sanat haline getiren Kürdistan küçük-burjuva politikacılarının kaçışı halkın önüne bir kurtuluş yolu olarak koymaları, göçü daha da arttırdı. Özellikle de gençliğin, Dersim vb. alanları boşaltmak üzere Türkiye'ye ve Avrupa'ya göçü ve buraları bir yaşam alanı olarak görmeleri, belirtilen nedenlerden kaynaklanmaktadır.

Türk faşist burjuvazisi, İran-Irak savaşının boyutlanmasında ve PKK'nin direnişi ve direnişi geliştirme hazırlıklarının ilerlemesi ile Siirt, Mardin, Hakkari vb. stratejik sınır alanlarında boşaltılmış alan yaratma ve emniyet kemeri oluşturma planlarını hayata geçirmeye başladı. Daha 1980 darbesi öncesi Ecevit hükümeti döneminde, Hakkari'de gerçekleştirilen "Kanatlı Jandarma Tatbikatı" ile uygulama adımları atılan sınır alanlarını boşaltma planı, 1983'te yasa düzeyine çıkarıldı.

Söz konusu uygulamanın kararı, 1980 yazında Türk ve Irak hükümetleri arasında yapılan toplantılarda alındı. Faşist cuntanın bakanlar kurulu, 13 Mart 1981'de 8/2543 sayılı kanun hükümündeki kararname ile Hatay'dan Kars'a kadar olan tüm sınır alanlarında 10 km genişliğindeki bölgeyi emniyet bölgesi olarak ilan etti. Ancak bölge belirlenme sınırlı olmayıp, uygulama yetkisi mülki amir ve jandarma komutanlıklarına bırakılıyor ve gerektiğinde 50-60 km'ye kadar çıkarılıyor. Kanun hükümlerine uymayanlara da aynı genelle ile ağır cezalar getiriliyor.

15 Ağustos 1984 ulusal kurtuluş atılımı, Türk faşizminin bütün planlarını altüst etti. Diğer yandan faşist devleti, daha köklü ve boyutlu uygulamalara itti.

Türk sömürgeci faşizminin özel savaş politikasının belirli öğeleri şunlar oldu: Kürdistan'a çok asker yığılması ve sürekli operasyon; ikincisi milislik, Kürt feodal ve aşiret reislerinden milis çeteleri oluşturmak, böylece savaşçı sivilleştirilip toplumda kaos yaratmak; üçüncüsü pişmanlık yasaları ile ulusal kurtuluş saflarında ihaneti, tesli-

miyeti geliştirmek; dördüncüsü kontralar; beşincisi kitle pasifikasyonu ve göçtür.

Kitle pasifikasyonunda köyler sürekli basılmakta, evler yakılmakta, köylü üretim faaliyetinden menedilmekte, tutuklanmakta, milisliğe zorlanmakta ya da göç ettirilmekte. Fikri sürgün olan işlemin yerine göç tabirini kullanmamız, göçü gönüllü bir uygulama haline getirmez. Tam aksine sömürgeci ordu, dünya halkları duymasın ve tepki göstermesin diye, sistematik zor ve pasifikasyonla gönüllü (!) göçün zeminini yaratmaktadır.

1984'te Türk devletinin Kürdistan'daki en geniş uygulaması göç ettirme politikası oldu. Güdülen temel amaç, savaşın geliştirdiği alanlardaki kitleleri, özellikle de gençliği uzaklaştırmak. Türk ordusu buna "balığı yakalamak için denizi kurutma" planı demektir. Bu hedef, doğrudan genelleştirilmeye çalışılmakta yer almış ve uygulanmak üzere bütün ordu kurum ve birliklerine yollanmıştır.

06 Eylül 1985 gün ve HRK: 2051-5/85/87 sayılı "Hizmete Özel" adını taşıyan 7'nci Kolordu Komutanlığı talimatında, devrimcileri yakalamak için halka uygulanan yöntemler, "Nasil bir yöntem uygulamalıdır?" başlığı altında şöyle açıklanmıştır:

"Balığın olta veya ağıla yakalanması ise askeri usullerle yapılabilecek teknik bir meseledir... Şer güçlerin halktan ayırıp tecrit etmek mücadelesinde ilk adımdır. Tecrit işlemi; silah ve cephaneye kontrol, arama ve yakalama, sansür, kimlik taşıma mükellefiyeti, yer değiştirmelerin göçe bağlanması ve gerektiğinde halkın başka yerlere nakli gibi idari tedbirlerle yürütülmektedir..."

Türk ordusu, planını hayata da geçirir. İlk elde Semdinli, Çukurca, Yüksekova ve Uludere'de çok sayıda köyün yerleri değiştirilir. Yer değiştirme, öyle başka yerde toprak verme de değildir. Resmen köyler yıkılmış ve "defolun gidin" denmiştir. Köy göç ettirmeler sadece sınır koridorundaki köylerle sınırlı kalmamış; Eruh, Pervari, Şirnak, Beytüşşebap, Şirvan, Sason, Midyat, Bingöl, Dersim vd. stratejik alanlardaki köyler de göç ettirilmiştir. Özellikle de gerilla mücadelesi ile bağı tespit edilen aileler ve köyler ilk sürgün edilen yerler olmuştur. Bunlar sürgün edildiklerinde, bu insanlık dışı uygulama, insanlarımızı son yaşam fırsatı olarak sunulmuştur. Yaratılan vahşet ve pasifikasyon ortamında göç etmek dışında yol da bırakılmamaktadır.

Eruh'ta Guynya, Zıvanga Şıkaka, Miştaxe, Geli'nin yanısıra, Şırnak'ta Deştê Lalo, Cuneyt, Berkevur, Grek, Bacirit, Kelle, Çemkê Tahlo ve Pervari'de Omyanus, Hol, Kök, Oşyan köyleri ya kısmen ya da tümüyle göç ettirildiler. Aynı uygulama Kürdistan'ın her alanında yapılmakta, köylüler bezdirilerek, evleri yakılarak ve çoğu kez tutuklanıp öldürülerek göç ettirilmetedirler.

DEVAM EDECEK

ABD Emperyalizmi ve Kürdistan...

Baştarafı 6. sayfada

kiye'deki Amerikan askerini Washington, İran'a karşı kullanamaz" vb. açıklamaları ile Türk ordusunun saldırgan rolünü teyid etmiştir.

Son olarak, ABD Kongresi'nin sunulan ve gizli tutulan ayrı bir istihbarat raporunda, "Ortadoğu'da tehlike, Körfez savaşından çok, zayıflayan Irak rejiminin yıkılması durumunda Kürdistan'da bu arada Kuzey-Batı Kürdistan'da gündeme gelebilecek ayaklanmalardır" olarak gösterilmektedir. Türk Hava Kuvvetleri Dergisi'nin Ekim sayısında ise, "Petrol kaynaklarının tehlikeye düşmesi ve otonomi temeline olsa bile bir Kürdistan'a ilgisiz kalamayacaktır" açıkça yazılmaktadır.

Belirtilenler, sorunun sadece bir yönü. ABD ve Türk devleti, planlarına Kürt işbirlikçi örgütlerini dahil etmek istiyorlar. Eski deneyleri ve

Türk Solculuğunun Çıkamazın Tarihsel...

Baştarafı 11. sayfada

bile. Onlara göre halk geri ve akılsız sürüyüdü. Halbuki aynı dönemde çoğu Avrupa ülkesinin devrimi burjuvazisi halka dayanıyordu.

1870'ler Avrupa'nın gündemindeki temel sorun, ulusların kurtuluşu ve demokrasi sorunuydu. Marx ve Engels'in ön cülük ettiği Birinci Enternasyonal (1864-72)'de Avrupa'nın çoğu burjuva devrimcisi partileri de yer alıyor. Polonya ve Macaristan sorunu Avrupa'nın gündemindeki temel sorundur. Marx, Almanya'da demokrasinin kurulmasını, Polonya'nın bağımsızlığını kazanmasını da görür. Avrupa halklarının özgürlüğü önündeki temel güçlerden biri Rus Çarlığıdır. Avrupa aydınında anti-Rusluk vardır. Bu duygu Jön Türklerde derinleşir. Marx ve Engels, Osmanlı İmparatorluğu bünyesindeki halkların kurtuluş sorunlarıyla da ilgilenir, Türk aydın hareketiyle ilgililenir.

Fakat Jön Türkler, Marksizm ve Birinci Enternasyonal'dan uzak olurlar. Çünkü, Marksizm ezilen ulusların kurtuluşunu öngörmektedir. Bu ise Jön Türklerin hesabına gelmez.

Jön Türkler de, Avrupa devrimi burjuva radikallüğünün izi görülmez. Burjuva ihtilalcisi Macar Vambery, 1867'de Londra'da Jön Türklerle tanışıyor, ilgileniyor, yardım etmek istiyor ve onlar hakkındaki değerlendirmesini yazıyor: "Jounes Turcs Partisi, politikada Pan Slavizm ve Panuropizm tahrikatına karşı Panislamizme karşı koymak zarureti ile ilan ediyor. Avrupalı ihtilalcileri takleden boş prensip ve cümleleri ciddi olarak ortaya atıyorlardı... Saatlerce kendileriyle görüşüm. Ecdadları için besledikleri hayran ve hüremet, hükümdara karşı duydukları hüremete muadil idi. Vakia ihtilalciler iddialar, fakat sadık ihtilalciler. O saf Almanlara benziyorlardı ki memle-

korunan mevcut bağlar var. Özellikle Güney Kürdistan otonomu Kürt örgütlerinin öne alınması, Türk faşizminin işbirlikçi Kürt küçük-burjuva örgütlerinin çalışmalarını yasa dışılaştırma için sarfettiği çabalar gözönüne alınırsa, ABD'nin durup dururken, "Kürdistan etnik hakları"ni sözkonusu etmesi şaşırtıcı olmamaktadır.

ABD, bir taşla iki kuş vurmak istiyor. Hem Türk sömürgeciliği yayılacak, hem de otonomi temeline Kürt işbirlikçiliği palazlandırılacak. Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi de tasfiye edilecek.

Su testisi su yolunda kırılır. Yanlış hesap başından belidir. Kürdistan halkı Kürdistan'ı, ABD emperyalizmi ve Türk sömürgeciliği için Vietnam batağı yapma kararlılığı ile ulusal kurtuluş için savaşıyor.

ketelerin cumhuriyetin tesisini isterler, lakin başında bir grandük bulunması şartıyla." (Yalçın Küçük, A.Ü.T. cilt 1, sayfa 496)

Jön Türkler, ezilen halklardan nefret ettiler. Yönetime muhalefeleri, demokratik ve devrimcilikten yoksundur. İmparatorluğun sömürgeci egemenliğini sürdürmesi için, Batı kurumlarından yararlanmasını istiyorlardı. Haliyle Türk aydını Batı hayranı oldu. Bu hayranlığı bağımlılığı meşru görmesine yol açtı onlara göre ancak İngiltere ya da Fransa'ya dayanarak İmparatorluk korunabilirdi.

Bir aciliyet hareketi olan Jön Türk hareketinin getirdiği "İttihat-ı Osmaniye" (Osmanlılar Birliği) tezi, Türk egemenliğinde halkların birliğini getiriyordu. Programdan yoksun Jön Türk hareketi, ezilen halklar için bir şey getiriyordu. Son derece şovenidi. Peşinde olduğu Kanun-ı Esasiye (anayasa) ve meclis 1876'da gerçekleşen ve Çarlık monarşisinin çok gerisinde bir hedefti. Ezilen ulus egemenlerini tutmayı hedefliyordu. Jön Türk hareketinde Türk şovenizmi egemendir. Namık Kemal "Hiç zannetmeyiniz ki bundan sonra bir Kürdistan fitnesi ya da Girit hadisesi zühur edebilsin" vb. belirlenmelerle, ezilen halkların kurtuluşuna ne denli karşı olduğunu ortaya koymaktadır.

Jön Türk hareketi, kitleselleşemedi, çünkü halka düşman oldu. Üyesi 250'yi geçmedi. Üyeleri hep egemen sınıftandı. Yani feodal, yarı asker Türk komisyoncu, kompör burjuvazisinin izdüşümü olarak doğan ilk Türk aydın hareketi (Jön Türkler) anti-demokratik, anti-sosyalist, şoven, repermist, egemen sınıfa ve emperyalizme bağımlı oldu. İhtilale yoldan kaçındı. İlk doğuşu ile mülteciği denedi daha örgüt olmadan kendimi tasfiye etti.

Birlik Çalışmaları Kitle...

Baştarafı 10. sayfada

şılmaktadır? Bu sorulara olumlu cevap verildiği sürece başarılı bir çalışmadan söz edilebilir.

Eğer, devrim kitlelerin eseri- dir ve birlikler kitlesel örgütlerdir diyorsak, bunun anlamı kitleler örgütleniyor ve savaşıyor demektir. Yayın dağıtımında, basında, kuryelikte, tercümelemede, aktarımda, mitingte, toplantıda, teknik konularda, kampanyalarda, protestolarda, kültür çalışmalarında vb. her konuda kitlelere görev vermek gerekir. Bu görevler tek kanalda birleştirilmeli, sorumluluk ve örgütsel biçime kavuşturulmalıdır.

Bu başarılı olduğu takdirde kitleler, ileriye atılmak için yarışacaklardır, örgütsel görev alacak, savaşçı, kadro, millis seferberliğine gireceklerdir.

Kitlelerin denetim ve eleştiri hakkı Cephe çalışmalarında esaslır

Ulusal Kurtuluş Cephesi, bağımsız ve özgür Kürdistan toplumunun nüvesidir. Halk demokrasisi toplumunda kitlelerin özgürlüğü ve bu özgürlüğü bilinçli bir insiyatifle kullanmaları, toplumun temel ilkesidir. Kitleler yaşamın her alanında, ekonomik, siyasal, sosyal yaşamda iktidar ve bilinç sahibi olmalarıyla bu insiyatif kazanırlar.

Bağımsız toplumun kitle insiyatifli devrim mücadelesi içinde yaratılabilir. Bilinçli sorunlarına sahip çıkmak, örgütlenme ve savaşmakla kitleler bu insiyatifli edinirler. Ama ulusal kurtuluş birlikleri ve öncü kadrosunun kitleleri bu bilinç ve insiyatifle donatma görevi vardır. Kitlelere demokrasi uygulamayan, taleplerini karşılamayan, eleştirilerini kabul etmeyen, denetim hakkını kısıtlayan bir çalışma kitleleri örgütlü mücadelede soğutur. Kitle eleştirilerini almayan ve değerlendirmeyen bir devrimci ya da örgüt hata yapmaktan, zaafa düşmekten kurtulamaz.

Kitlelerin geri özellikleri ya da iyi niyetini suistimal edip, eleştirilerini kulakardı eden bir devrimci başarılı olamaz. Kitlenin eleştiri hakkı hem tüzüksel hem de gelişmenin zorunlu bir kuralıdır.

Raporlarla, toplantılarla kitlelere hesap verilmelidir. Doğrudan bu yolla kitle denetlenmelidir. Kitleler her şeyi bilmelidir. Gizlilik ya da koşullara sığınarak bu hak kısıtlanmamalıdır. Böylesi bir anlayış küçük şey adına büyükü feda etmek anlamına gelir. Koşullar ne olursa olsun, kitleye hesap vermenin ve kitle

denetimini sağlamanın yöntemleri geliştirilmelidir. Çoğu kez kitleler yetersizlikleri görmekte ve içleri kan dökmektedir. Teşhirler bile olanaklar zorlanarak kitlesel yapılmalıdır. Öyle ki kitleler süreçle adım adım yargı ve karara katılmadıkları. Yurtsever sorumluluk, ancak böyle geliştirilebilir. Bir devrim ustasının dediği gibi, "Kitleler içlerini dökererek sizleri içice azartarlarsa, bu, kafanızı kesecekler ya da sizi görevden alacaklar anlamına hemen gelmez. Sadece canlı, militan bir ruh, tutum ve sorumluluk içinde olduklarını gösterir."

Yığınların eleştiri ve denetim gücünü, sağlıklı gelişmenin yolu, politik hataları önlemenin, bilinçli hüküm vermenin yoludur.

Kurtarılmış bölgeler, esas olarak kitlelerin her alanda insiyatif sahibi oldukları özgür alanlardır. Kurtarılmış bölgeler oluşturulmuşsa bile, her alanın özellikleri zorlanarak kitle denetiminin araçları geliştirilebilinmelidir.

Kitleler içindeki çelişkiler eğitim ve ikna yöntemiyle aşılmalıdır

Birlikler, kitlelerin sorunları olarak eğitim, örgütlenme ve mücadele sorunlarını temel almamalıdır. Diğer sorunları olan ekonomik, sosyal, sağlık vb. sorunlarla, çeşitli alanların koşullarından doğan ek sorunları olabilir. Yine aralarında geri toplumsal yapı ve sömürgeci etkileden doğan birçok sorunlar (aile çekişmeleri vb.) olabilir.

Açık ki halkımızın hiçbir sorunu ülke kurtulmadan çözümlenemez. Bunu kitlelere kavratmakla yükümlüyüz. Fakat kitlelerin güncel yaşam mücadelesi vardır. Ulusal kurtuluşçu bilinç, örgüt ve mücadelesine tabi olarak bu sorunlara el atılmaları, bunlar için mücadele edilmeli ve örgütsel araçlar geliştirilmelidir. Birliklerin programlarında olan ekonomik, kültürel dayanışma ve mücadele ile ilkelerin pratiğe aktarılması ancak böyle olabilir.

Kitleler içindeki geri toplumsal yapının ürünü olan sorunlara gelince, bunlar eğitim ve örgütlenme ile giderilebilir. Eğitim ve ikna temel alınmalıdır. Ulusal kurtuluş otoritesi kullanılmalıdır. Ancak, bu otoriteden sadece zor anlaşılmalıdır. Otoritenin sadece bir ögesi, "zor" olmaktır. Kitle alanındaki çelişkiler eğitim ve ikna ile aşılabılır. Eğitimle alınabilecek kitle kararları en güçlü otoritedir.

Kitle sorunlarını çözüyoruz diye, kitlelerin geri so-

runları arasında boğulmak, devrimciyi artçı durumuna getirir. Çünkü örgüt ve mücadele yükseltilmeden, ve kitleler, bu sorunların düşmana yaradığı inancını edinmeden bunları tümüyle aşmak olanaksızdır.

Benzer durum reformist-işbirlikçi güçlerin tabanlarına yaklaşım içinde geçerlidir. Bu güçler kitlelerden tecrit olmuşlardır. Politik ve örgütsel olarak ölüm sancıları çekmektedirler. Kitle güçleri yoktur. Milliyetçilik ticareti, sömürgeci ve emperyalist kültürün etkisi ve yerel ayırımları kullanarak az çok taban buldular.

Bugün durum değişiktir. Kitlelerin örgüt tercihi madidir. Kitleler bilinçlendikçe

Kürdistan Kadını ve Cezaevi...

Baştarafı 9. sayfada

balık avlayan avcıya benziyorlardı. Oysa, içinde yaşadıkları mekan; kan, acı ve zulümle yoğrulmuş bir mekandı.

Günlük yaşantıda da, bunlarla birliğimiz yoktu. Çünkü, küçük-burjuva sınıf anlayışı ve yaşamı; içinde yaşanan gerçeklikle çatışma halindeydi. Binbir yokluğun yaşadığı bir zeminde, ortaklaşa bir yaşama katılmak ve lokmasını başkalarıyla paylaşmak bunlara zor geliyordu. Dahası bunlar rahatlarına düşkündüler ve bozulmasını istemiyor-

"... Diyebilirim ki, biz kadın tutuklular, ister devrimci olalım, isterse yurtsever, her şeyden önce düşmanımızın kim ya da hangi güçte olduğunu tam anlamıyla kavramış, tanımış değildik, cezaevine düşmeden önce. Belki kitaplarda okumuş, teorik yanını şu ya da bu biçimde kavramıştık..."

lardı. Kendileri bir komünde kalıyorlardı. Ama ne var ki, sadece görünürde bir komünü bu. Aldıkları her şeyi milim milim, tek tek paylaşıyorlar ve parasını ayrı ayrı ödüyorlardı. Ve adına da eşit paylaşım diyorlardı bunun. Kendi kendilerini güvenleri yoktu. Aldıkları ve paylaştıkları her şeyin üzerine tek tek kendi isimlerini yazıyorlardı.

Kadın tutukluların, zindan sürecinde kazandırdığı deney ve tecrübe açısından çok şey söylemek mümkün.

Diyebilirim ki, biz kadın tutuklular, ister devrimci olalım, isterse yurtsever, her şeyden önce düşmanımızın kim ya da hangi güçte olduğunu tam anlamıyla kavramış, tanımış değildik, cezaevine düşmeden önce. Belki kitaplarda okumuş, teorik yanını şu

ulus ve sınıf çıkarlarına uygun tercih yapmaktadırlar. Bir emekçi ve yurtsever uzun süre işbirlikçi bir gücü destekleme yanlısı içinde olamaz. Birliklerin bu konudaki görevi, kitlelerin bu yönlü bilinçlenmesini hızlandırmak ve bu arlanmaz güçleri tümüyle tecrit etmektir.

Ulusal kurtuluşçu kitle çalışmasında dikkat edilecek hususları kısaca özetledik. Devrimin ve mücadelenin kaynağını biçimlendirmek ve savuşturmak birliklerin görevidir. Savaşçı kurtulan her ulus gibi, biz de savaşarak kurtulacağız. Ürün verecek olan, doğru çizgi ve net hedefler doğrultusunda inançlı, fedakar ve yöntemli çalışmadır.

Ulusal kurtuluşçu, kitle alanındaki çalışmayı temel alır. Birlik ve Cephe üyeliğini biçimsel algılamaz. Öz anlamı kitlelerle bağ, onları bilinçlendirme, görevlendirme, çalıştırma ve sorumluluk verme bircesidir. Herkes mutlaka bir görev verilebilmeli, ilişkileye geçilen herkesin güç ve olanaklarından yararlanılmıdır. Kitle olanakları küçümsememeli, kitlenin en küçük bilinçliliği ve desteği, zaferi yaklaştıracak en önemli olgudur.

Başarılı devrimci, yığınlarla ustaca bağ kuran, onlar arasında saygınlık yaratan, gelişme yaratan, kitlelerle kaynaşan, sorunlarını devrimci yöntemlerle çözen devrimcilerdir.

hatırlandığında hiç de azımsanmayacak ve küçümsemeyecek bir olaydır. Özcesi; biz sömürgeciliği ve ona karşı mücadeleyi zindanda öğrendik. Düşmanımızı her yönüyle burada gerçek anlamda tanıdık. Yaşayarak tanıdık, öğrendik. Ona karşı nasıl mücadele etmek, savaşmak ve onu mutlaka yok etmek gerektiğine inandık. O namusumuz, onurumuza yöneldi. Bizi aşığılamak, toplumdaki koparmak, düşürmek istedi. Biz onun bu yaptıklarını kendimize değil, halkımıza ve mücadelemize yönelik saldırılar olarak kabul ettik ve o yönlü mücadele ettik, onu bilince çıkardık.

Devrim mücadelesi düz bir çizgi üzerinde ilerlemez hiçbir zaman. Bu gerçeği çok iyi algılamak ve bilmek gerekir. Devrimler kanla yazılmıştır halkların tarihinde. Bizim halkımızın da öyle olmak durumundadır. Devrimin vazgeçilmez bir ögesi olan biz kadınlar için de böyle olmak zorundadır. Çünkü, devrim, yalnızca halkımızın ulusal kurtuluşunu değil, kadın olarak bizim de kurtuluşumuzu sağlayacak yegane yoldur. Bu anlamda, kendi gerçekliğimizi; ulus, ülke ve halk gerçekliğimizi birlikte ele almak, değerlendirmek durumundayız.

Bizler, sanely bir dönemin sarp kayalıklarını aşma gücünü göstererek katıldık mücadele saflarına... Sonradan kimimiz şehit düştü dağda... Adlarını kanla yazdılar onlar... Şimdi, bu acımasız savaş devam etmektedir. Biz Kürdistan kadınlarına, Kürdistan halkının tüm bireylerine düşen görev; direniş şehitlerini asla bırakmadıkları mücadele ve direniş bayrağını zafere ulaştırmaktır. Yaşamak ve yaşatmak için ölmesini bilmek gerekir. Gerektiğinde, şehitlerimizin yaptığı gibi, ölümlü arayış bulmak zorunda olduğumuzun bilinciyle hareket etmeliyiz derim.

Impressum:
M. Atar
Göttinger Chausse 75
3000 Hannover 91

Yazışma Adresi:
Feyka-Kurdistan
Postfach: 1531
5300 Bonn 1

Ödeme Adresi:
BIG.-Bonn
Konto Nr.: 1205242100
BLZ: 380 101 11

Norveç 7.50 nkr.
Fransa 6.— ff.
İsviçre 2.50 sfr.
İsveç 6.— skr.
Avustralya 3.— \$

Danimarka 8.— dkr.
Avusturya 18.— s.
İngiltere 0.80 £
Hollanda 3.— hfl.
Belçika 60.— bfr.

BÎN BARÎNA BERFÊ DE SÎNG BER SÎNG ŞER: JÎ 30'AN BÊHTÎR LEŞKERÊN DÎJMÎN HATÎN KUŞTÎN

Di bin hoyên berfê de jî, ARGK bo şer amadeye

Şeva 31'ê Kanûne, yekitiyên artêşa mêtînger kete dafa yekitiyên ARGK. Hêzên dijmin hatin pelixandin. Bi vî livbaziye, ku bin barîna berfê û mîja dijwar hat pêkanîn, yekcardin hat eşkere kirin ku hêzên ARGK di bin her hoyê de dikarin bi mîrxasi li dijî artêşa dijmin bitêkoşin û serkevin. Hemû fort û derewên dijmin, ku her têne zimanê xwe, di sa avê de çûn. Ew, bi duxuyaniyê ku dibêjin me serê rizgariyê "têkber", tenê ji xwe re xwewên hêvîyan pêş-dixin.

Hêzên ARGK, bilî zehmetiyên hoyên demsalê, zehmetiyên erdnigari û ser de jî bilî serdestiya hêzên dijmin di barên leşkerî û teknîkî de, bi

tektîka xwe a gerilla hostayiya xwe îspatkirin. Danîn holê, ku dikarin bin hemû hoyan biserkevin. Bi vî awahî, gava dijmin di sa fêrek ji pêşmergan girt, hêvî û tîkên girsên gel ji giha bendavên xwe.

Ev livbazî carek din derxistê holê, ku xwîna şehîdên Kurdistanê li erdê namêne. Tola egîdên şoreşa me, ku li Cizîra Botan, Şemzînan, Şîrnex ûhw. de canemerg bûn, di sa qulibî livbaziyan. Livbazî wê ji niha û pêde ji her berde-wam bikin. Kîjan demsal be bila be, mafê jîyanê bo mêtîngeran li Kurdistanê wê bê tune-kin. Xaka niştîman a pak û ciwan, wê ji bin solên leşkerên dijmin ên xwînwar û dirinde, bê rizgarkirin.

Yekitiya dijmin ku kete xefkê revî

Weke nûçeyên gihan me, rûdan bi vî nolê serpêkhatîye: Komek ji gerillayên ARGK ku li hawirdorê Şîrnexê xebat birêdixê, yekitiyên artêşa mêtînger dîke xefkê.

Şeva 31'ê Kanûnê yekitiyên ARGK êrişeka xepandinê dibê ser gundê Serê Dehlê nav-çya Şîrnexê. Di navbera yekitiya ARGK û parêzkarên gund şer derdixê. Heya beyanê şer didome. Dema beyanê de, hêzên dijmin û hêzên wan ên taybetî ji bo alikariyê dixwazin bî cihê rûdanê. Pêşmergên ARGK kemîn li ser rêya ku wê hêzên dijmin ji ser wê derbas-bîn vedidin û li benda dijmin dirawestî. Hêzên dijmin di-kevin dafa pêşmergan. Pêş-

mergê bi dijwarî direşên ser hêzên dijmin. Bombe û berikan li ser wan dibarên.

Taliya jêhatîbûna gerillayên ARGK, binbaşiyek, astubayek û bêhtirî 30 serbaz, di nav wan de endamên hêzên taybetî, tîn kuştî. Hevqas serbaz ji birinên xederane digirin. Li kêleka barîna berfê, ji ber ku mîjeka tunde jî hebû, hinde serbazên dijmin karîn xwe ji mirinê xelasbikin. Piştî bûyerê pêşmergan xwe ji cihê rûdanê durxistin. Lê gava ji cihê rûdanê durdiketin, rastî balafirên dijmin bûn, ku leşkerên xwe dadixistin erdê. Şer di sa geşdibe. Bi dehan balafir dixwazin dora pêşmergan bigirin û wan bizivîrin. Hêzên

têkûzîkirinê tîn cihê şer.

Lê ji ber reşandina tunde a pêşmergên ARGK, tu balafira dijmin nekarî xwe daxêne erdê. Necar man ku berûpaş ve birevin. Şer qedera 16 seetan doma. Taliya şer pêşmergên ARGK bi hostayî şopa xwe dan hundakirin û xwe vegeandin barêgahên xwe ên dîzi.

Weke agahiyên ji êrdimê berdestê me bûn, tî gotin ku dijmin heya roja 2'ê Çilê hêzên xwe li dora Şîrnexê tekûz-dikir. Dijmin, ji asmanan leşkerên xwe dadixêne xalên sîratê jî û dixwaze êrdimê bixwe bin kontrola xwe. Lewma dike ku hîn şer berde-wame. Lê şerê xwe ku dijmin ketiye nav tirs û bizdaneka herî gewre.

Operasyona ku Hulûsî Sayin (Komutanê Kolordiya Taybetî) serokatiya wê dikir, avê de çû

Nola agahî û dengûbêhsên vî pêlê, diyar dibe ku operasyona mêtîngeran ku ji roja şer heya 2'ê meha Çilê berde-wambû, tîkûye.

Di navbera dijminê mêtînger ku hêzên tîkûziyê anîbû derdorên Şîrnexê û gerillayên ARGK, gelek car şer çêbûn. Her carê, dijminê mêtînger ji tirsan bêmejî ket û nekarî pêşmergan bizivîrin. Her carê, hat şikandin û be-

lavkirin.

Di operasyona ku bin serokatiya Komutanê Kolordiya Taybetî Korgeneral Hulûsî Sayin dihat pêşvebirin de, yekitiyên artêşa mêtînger rastî bê çaretî û tengzariyeka meder-dîn bûn. Carek din hat îspatkirin, ku generalên mêtîngerên Tirk li hemberê komutanên ARGK bêhîm û melûlîn.

Generalên mêtîngerên Tirk, daku tirs, bizdan û tengasiya

xwe veşêrin, serî dan derevan. Xwestin hêjmara kuştîyên xwe biniximîn. Lê bilî wan giştan, ewan bixwe jî pejirand, ku operasyon avê de çûn. Li dijî kolordiya dijmin a ji bi hezaran serbaz û li dijî generalên dijmin, yekitiyeka ARGK a kêmhêjmar, bilî hoyên zivistanê, bi mîrxasî û fêrisî biser-ke. Bi vî awahî agirê serhil-danê ku li çiyayên me bilind-dibe, hindekî din jî bilindbû.

HÊZÊN MÊTINGER

ÊN TAYBETÎ Û FAŞIST BERA XWE DÎDÎN GELE ME Ê JAR

Yekitiyeka dijmin a ji hêjmareka bilind, ku cilên Kurdî li xwe kiribûn û nola tîkoşerên ARGK xwe girêdabûn, çûn gundê Büyükişan li Weranşahr. Dibêjin gundiyan: "Em endamên ARGK ne, li hevalan digerin, karê me bi leze. Li kîjan malê dimênin." Lê gundi rewşa wan fahmdikin. Ji ber ku gundi, şoreşgeran nas dikin û herweha jî tî derdixênin ku ev kes ne şoreşgerin. Hebe hebe hêzên taybetî ên dijmin.

Ji bona ku gundi bikaribin xwe ji wan xelaskin, dibêjin:

"Em şoreşgeran nasnakîn, tu kes nayê ba me û tukes ji nehatiye gundê me" û bi vî awahî hêzên dijmin naxin nava gund.

Rojek dure, hêzên taybetî bi cilên mirî û tevli balafir û panzêran êrişî gund dikin. Hemû gundiyan dikevin dest, digirin. Dure jî wênên gundiyan xistin rojnaman û nûçên bêbînî ên nola; "Mehmetçikên keherman, bi operasyoneka keherman, kesên ku li Çiftlika Kedê li Serêkehnî agir derxistin û mayin xistibûn Pîra Şaxwelat hatin girtin" belav-kin.

LÎ AMED Û DÎHÊ BERXWEDAN XURTDÏBE

Amed: Roja 17'ê Kanûnê li navenda bajarê Diyarbêkrê livbaziyeka herifandinê pêk-hat. Endamekî hêzên bizava taybetî hat kuştin, 10 kes jî birinên mezin girtin.

Mîna nûçên ji Amedê hatin, li dijî saziyên midurê parastinê li Amedê ku hêzên bizava taybetî lê dimênin, livbaziyek çêbû. Êrişeka herifandinê ku li dijî cebilxanê bikar hat, bû sedema agirekî mezin. Taliya

agirê bi cebilxanê ket, bireka pêwîst ji cebilxanê firî.

Tê gotin, ku taliya peqînê, bi bûhatiya milyonan ji Lîrên Tirkî, dijmin xusarên diravî girt. Taliya agir û peqînê, polesek mir, deh kes jî birindar ketin.

Dîhê: Li derdorên Êrûhê, gelek civînên bi armanca propaxenda konevanî hatin çêkirin. Gelek xortên Kurd, xwe gihandin refên şoreşê.

LÎ ÎLLOHÊ 4 NIŞTÎMANPERWER HATÎN GÏRTÎN

Piştî rewşa liberal a sêxte ku di meha hîlbijartinan de derketibû holê, mêtînger bi awaki tunde bera xwe dan girsên li bajarên. Roj nîne ku li Kurdistanê, li dibistanan, li taxan, li malan û çayxanan operasyon nebîn.

Tîrsa mêtîngeran ne bê sedeme. Ji ber ku xebatên rizgariya netewî di nav girsên gel de zêdedibin. Hêzên mêtîngeran devêjin ser malên welatparêz, mirovan digirin û dibêjin, "me terorîst girtin." Bi van keftû-laftan dijmin dixwaze ji hêlekê bêhimiya xwe veşêre, ji hêla

din ji çavê girsên gel bişkêne. Di mehnê derbasbûyî de, bi vî rengî li Mêrdînê, Çolîkê, Amedê û Stanbolê gelek kes hatin girtin.

Di hefteya dawiyê a meha Kanûnê de li bajarê Îlohê (Batman), 4 welatperwerên bêgûneh, bi navên Emîn, Me-tîn Ergin, Abdurrahman De-xer (karker) û Yusuf (karker) hatin girtin. Dijmin herwusa li gelek welatperweran jî digerin. Mêtînger bi van girtinan dixwazin çîna karkeran û girsên welatperwer li Îlohê bi-tirsênin.

Axafa sekreterê gelemperiya PKK rêheval Abdullah ÖCALAN ji ber sedema 10 saliya PKK:

Destpêk rûpela dawî de pêşveçûna xwe vegerin. Di sala pêşiya me de ji, emê bi serkeftinî pêşve herin û bimeşin.

Ev 10 salên dawî, biqasî ji bo Komara Tirk, hevqas ji bo Partiya me PKK, ku li dijî vê komarê berxwedaneke bi şan û şeref bilind kiriyê, bi pêşveçûnê pêwîst tîjî ne. Ji bona ku dijminê me xwe ji xeletî û kêmasiyên xelasbikê, di hemû barên leşkerî, konevanî û çandî de, diroka xwe ji nûn ji ber çavan derbasdike û ji bona bikaribe guhartinê mezin ji bo xwe derêne, sedsala me tenê ber çavan. Ji bona vê yekê bi keftûlafetka mezin bang û qêrîna dijminê. Li kêleka ramyariyên weke "partiyên kevî û nûn", "artêş û netew", "sivîl û leşkerî" ûh.w., ji aboriyê heya çandê, ji jiyana civakî heya jiyana konevanî, hemû qadan û rewşan diverîsêne. Ser de ji dibêjin, "em vanan giştan ji bo yekîtiyê berhevhatina netewî, ji bo Tirkiyê pêşveçûyî û mezinbûyî" dikin. Lê pir êşkerye, ku vanan pêktenin ji bo bikaribin xwe li pêş livbaziyan me li ser lingên xwe bigirin û nizama xwe a ku li ser bingehên gelek bêmaf hatiye bilindkirin, jiyana bigirin.

Karbidestên Tirk ji hezar salan vir de ye, pikolî, zorbazî û mejokdariyên ji her babêti li ser xaka me ceribandine. Domana ceribandina bikaranînan xwe de, xwe li Anadoluyê bicîhkirin. Xwe kirin netewek û iroj bi rengê Komara Tirkiyê xwe berdewam dikin. Li hemberê vê yekê ji, gelê me ku biqasî diroka mirovatiyê kevnare, xwediyê şaristaniyê mezinbûn, li vir jiyana xwe domandiyê û li vir xweyîchi, ketiyê nava rewşekê ku hebûna wî gelî bî inkarkirin. Em gişt dizanin ev rewşa welatê me û gelê me, rewşeka gelek nebaşê. Herwusa em gişt dizanin, ku Partiya me li dijî van pêşketinên diroki û rojenin, nola bangêka rabûn û rapirînê xwe avêtîye pêş.

Me van 10 salên dawî, li dijî hezar salên rewşa nebaş, nola tevgerêka berxwedana mezin, pêşvexist. Ji bo her sedsalekê, me bersiva hezar salên reş û tarî, bi 10 salên ronak da. Li hemberê Komara Tirk ev rojê em ew tevgirin, ku bi awakî bi rûmet, mafdarî û bi meşa ber bi serfiraziye ve, liberxwedidin. Ev berxwedan berî hertiştî, ji bo rakirina bêmafî û bêdadiyê ye. Berxwedaneke, ji bo bi rengê endamêki bi şeref têkevin nav rêzê malbata mirovatiyê. Ev berxwedaneke wusaye, ku rojbiroj em herbabê pikolî, mejokdarî û serjêrçûna civakî li dî xwe dihişin. Ji me re mîna av û nane, bê berxwedanê jiyana bo me tuneye. Ji bo bidestana azadiya netewî û civakî ev berxwedan serhildaneke. Ji ber çavan derbasbikirina ve berxwedanê bi awakî xwedî rexneyên nebaş tenê, mirov serjêrê bide. Em dixwazin ku ev rojê dibest ketine, herrojê ji gelekîrî aliyên û bi awakî tundetir rast bîn tîgîhêştin.

Derketin, pêşketin û hatina PKK ber van rojan de, xwe-

diyê pêwîstiyeka mezine. Divê em vîna berî hertiştî di jiyana wan kesan de, ku bi canê xwe, keda xwe û xwîna xwe vîna derxistine holê, bibênin. Daku em vî bûyerê nasbikin û di jiyana xwe de jîngar bihêlin, divê em pêşketinê wusa binasin. Rûmetiyên me ên herrojî evin û divê em vî taybetiya bingehî di bir û bawerîya xwe de, di liv û tevgera xwe de bicîh bikin; ev ji bo meşa me, delameteka hweçeye. Bi hemû xeml û rêdana xwe, bi hemû jêhatiyên mirovahiya xwe, giringe em li ser vî rêya xwe bidin pêş. PKK bixwe, navê rêyekê ye. Ev rê tu zehmetî nasnake. Ev rê rêya ber bi azadiyê ve çûyine. Bêriya bo azadiyê mafê gelê

xwe, ji bo afirandina domana diroki û ji bo xelasbikirina rûmetiya gelê xwe ji birêxistibûn. Dibe ku me hîn serên mezin pêşveexistibin, me serfiraziya mezin bidest ve neanibe, lê rewşa nebaş a gelê me, tenêbûna gelê me ji holê hat rakirin. Ev gav, biqasî serfiraziya mezin, pêwîstî.

Iro em dibênin, ku Partiya me dikare biserkeve; ev serketin bi derfete. Ger em konevaniya xwe rast pêşvebibin, emê biserkevin. Ev di karvaniya me de hatiye îspatkirin û em xwediyê misagoriyeka vî nolê ne.

Siha Partiya me iro li ser herkesêki heye. Hinek bin siha Partiya me de, bêhna xwe berdidin. Hinek ji Partiya me

re bê tarikirin. Ev rastî ji niha ve wusaye.

Ez dixwazim bêjim, ku emê sala bê ji bi hilpişkînan bilind û bi lezeka diwar, biserbixin. Amadekariyên Partiya me di vî barê de didomin. Bêguman me dixwest em van amadekariyan, di nav refên gel ên fireh de pêşde bidin. Lê ji bona xurtkirin û berhevanîna van refan, em gişt dizanin û dibênin ku giringe, em Partiyê zexm û bihîm bikin. Bêhn bi bêhn û bi lezûbez, me 9 salan li ser xaka welat, 9 salan ji li derveyî welat van gavan avêt û ev gavên me avêtine, hinde berhemên xwe ji dane. Him û hêzeka ser, bi destê me ve ket. Çihan tev destpêkir ku tîgîhêje, çîye mafdarî û dadiya hebûna me a

Niha hoyên rewşa gelê me çuqas zehmetbin, bila zehmetbin, gelê me ê din xwe nasdike û xwe fahmdike. Iroj law û keçên gelê me, dixebitin ku malhatên xwe rizgarbikin. Lê pêwîste ku em bibênin, rizgariya rast tenê bi rizgariya welat hatiye girêdan. Ji her demê bêhtir em dibênin û bawer dikin, ku jiyana serbilind her tenê bi azadiya me girêdayîye. Tu gelên li cihanê nikarin bi serbilindî û rûmetî bîjin, gava xwe nasnekin û hebûna xwe inkar bikin. Mina her gelê li cihanê, mafê gelê me ji heye, ku bigihe kesbûn û rastiya xwe. Xirabî û dijminahiya mezintir bo gelê me ewe, ku gava di vî şerê azadî û kesbûnê de, tiştê hewce be di cihê xwe de neyê kirin. Bêşerefiya mezintir di vî barê de nekirina xebatê ye. Mêrxasî û merdiya mezintir ji xwedî li delameten vî barê de derketinê ye. Tiştê ku em bin hoyên gelek zehmet de dikin û tiştê ku em dixwazin bitixup ji be, namusa wê xelasbikin, ev rewşê. Em dixwazin carek din bêjin, ku li derî vî yekê tu namusek dinê tuneye, ku giringe mirov qala wê bike.

Nexwe, gelê me niha ji herdemê bêhtir xwe naskirîye, divê em vî bizanibin. Gelê me ê din rind dîtiye, ku azadî bi rizgarbûna welat û bi welatparastinê ve hatiye girêdan. Ev rûdan, ji bo birên gelê me ên ku li derveyî welat dijîn, hêj bêhtir hewceye. Lê di bin hoyên rojê azadiyê de, qiymeta derfetên xwedî û piçûktirîn ji, giringe çêtir bê girtin. Giringe gelê me, zarokên xwe rast dilawer û ronakbikê, perwendû mezin bike. Xwe dirêjî nas û ciranên xwe bike li bajar û gundan, ji pêwendiyên bi namana bigirin, heya bigihe pirsînkirina rewşa nasan û heya em bigihin hacetên bihîmtir, giringe em giştan bikin bin dalemeta dozê. Giştan bênin berhev, rêxistin bikin û heke ji destê me bî, hinde ji wan bişênin qadên tîkoşîna. Roj, roja bi çar destan xwedî li delametan derketinê ye, ji bo her mirovê gelê me. Roj, roja alîkarî û hevkarîya pêşkeşkirinê ye, destan de çek şerkirîne ye, di nav refên Eniya Rizgariya Netewa Kurdistan de. Ji duayan em bigirin, heya şerê çekdarî, hercure azîne giringe di nav refên Eniyê de bigihin hevdu. Heryekê li gora karîna xwe, zarok-jîn, kal û xort; li gundan û bajaran, li welat û derveyî welat, heryekê giringe zorê bide derfet û gengazên xwe. Dijmin ne di dilê me de, an mejiyê me de ye. Dijmin tuca- naran nikare birawestêne, ku em rast bibênin, bifikirin an bibihêsin. Heke em nekaribin tiştêkê ji bikin, bi kêmasî em dikarin camêrin, kesbûna xwe biparêzin. Niha ji, her mirovê me, ê ku xwe nasdike û hirmeta wî ji bo xwe heye, giringe bi kêmasî xwe li ser lingên xwe bigire, xwe hunda neke û bebar bike. Heke ji destê wî dibin, divê zirarê bide dijmin; herwusa bifikire, lêbikole û çareyan peyda bike, ji bo vanan pêşkeşî gelê me û Partiyê bike.

Dostên me dixwazin hinde-

me ji ye. Divê em vîna ji bizanibin. Berpirsiyariya vî hêviyê bikin û li ser vî xetê herdem pêşde herin. Herwusa, li dijî herbabê zehmetiyên, ger kehnîya wan çibe bile be, an bi destê kî derketinê bila be, divê em xwe rabigirin û bi hemû hebûna xwe li ser rêya serxwebûn û azadiyê bimeşin.

Em naveroka destpêka 10 saliya damezrandina PKK, diroka berê û dî damezrandinê, amadekariyên di vî barê de û naveroka domanê rind dinasin. Em dixwazin vîna êşkerye bêjin, ji roja destpêkê heya niha, dijmin şurê xwe li ser serê me digere. Gava me gotinek kir an gaweke avêt, dijmin her dibêje: "emê we bidarvekin", "emê we serjêkin", "li bapirên xwe binêrin û bizanibin çî wê bi serê we bî". Hemû hêzên dijmin, sivîl an leşkerî, hertim van tehditan li me kirin û gava bi destê wan ket ji, gotinên xwe hindeki ji bikaranin. Xwestin me bi diroka xwe, ku tîjî dagirkarî, mejokdarî û xwînrijîye, bitirsin. Nexwestin derfet bidin, ku em çend baweriyên di serî û mejiyên xwe de lihevkom bikin.

Iro Partiya me bi çekan şerdiye. Ev ji bo me şerê vî serbilindiyeka mezine. Hemû mirovên dilsoz dixwazin xwe bigihênin vî mezinahiye.

Gava 15'ê Tebaxê bo cihanê hat danezanekirin, serhildana me ne tenê li dijî Komara Tirk a dirinde bû. Me vî serhildanê ji bo zindekirina gelê

gelek ditirsîn. Afirandina Partiya me li Rojhelata Navin, ji bo hineka avêtin û derketina ronahiya rojê ye. Dilê hinekan ji dişojine. Tirêjên vî tavê, dilê dost û yarên me bextiyar dîke û endamên me dike mêrxas û keleşên bênişê. Berê siha cendermekî, gundekî dixist nav tirsê, lê iroj artêşa dijmin û hemû cahşên dijmin, şevan de ji tirsê dilên xwe nawêrin dervekin kuç û zikakan. Li gelek erdimên welatê me, ketine nav tengasiyê de. Li qulekî veşartina xwe digerin, gava birevin. Hêzên dijmin ji tirsê pêşmergên hogir û egid zimanên xwe didaqurtênin.

Belê! Karbidestên Tirk di vî sedsala hemdemî de, ji ber gûnehên xwe, ketine destê mirovahiye, ji bona ku hisaba xwe bidin. Daku xwe ji vî xelasbikin, xwe dirêjî welatên mîna ên li Ewropa, Rojhelata Navin, Rojhelata Dur û Çînê dikin. Mina parsekan hêviya alîkariyan dikin. Û bawer dikin, ku ewê bi vî nolê nijadperestîya Tirkan ji destê gelê me xelasbikin. Lê ne! Ê din ew nikarin xwe xelasbikin. Lê heye, ku gelê Tirk bikaribe xwe rizgarbikê. Karbidestên Tirk biçin ku bila biçin, çawa birevin bila birevin, emê destên xwe ên mafdar ji pêşira wan kêmnakin. Emê wan tenê û li serê xwe bihêlin. Ew dixwazin iro, bi perên xwe û dewleta xwe me tenê bihêlin. Lê ev keftûlafet bêhudane, Lew roj bi heriyê nikare bê siwakin. Roja ku PKK avêtîye, tirêjên tava PKK wusa bi hesanî nika-

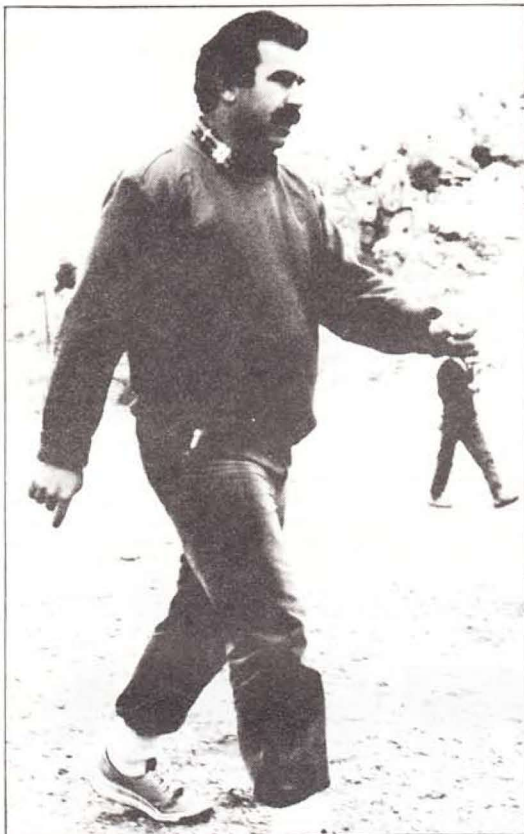
netewî û tîkoşîna me. Ev tev, gavên piçûkin. Em amadekariyên xwe, ji bo gavên mezintir pêşve dibin. Giringe em vîna bizanibin, di serî de me di karvaniyê de nedikarî çend gotinên piçûk ji, ji devên xwe derxênin. Me nediwêrî çend gotinên bikin. Lê niha em bawer dikin, ku heke mirov rastiyan ji dil biparêze, li du rastiyan bigere û bizanibe xebatê rast pêşve bibe, rêxistin bike û biqulîbêne livbaziyan, tu doz nine ku nekaribe bibe serî. Ez bawerim ku me vî yekê îspat kiriyê. Ji niha û pêde, her mirovê Kurdistanê, her dostê gelê Kurdistanê û her mirovê li cihanê ku dixwaze piştgiriya mafdariyê bike, me nunerîya serkeftina dozên mafdar û dadi ku wê pêşveherin ji bike.

Di vî barê de, di nav endamên Partiya me ên hogir de gelek gotûbêjên dorfireh, lêkolîn û xebatên mezin çêbûn. Em bang li endamên Partiya xwe dişa dikin, ku ji herdemê bêhtir lêbikolin û rastiyan xweş derxênin pêşya çavan. Daku kesbûna gelê me ji hêla gelê me bê naskirin ji, me dest bi rêxistinkirinê û livbaziyan kir. Giringe gelê me rind bizanibe ku, me van giştan ne ji bo propexendê birêxist. Me van birêxist, ji bona ku gelê me hişyar bibe û xwe nasbikê. Belê raste, em herdemê ne li nav gelê xwe bûn; lê tîkoşîna ku me bilindkir, gelê me ji xwewa hezar salan hişyarkir. Hejta ne tenê hişyarbûn, mirov dikare bêje ku gelê me ji gorê serê xwe hilda û xwe naskir.

kî me nasbikin. Ev dewletin, tevgereñ rizgariya netewan, rêkxistin, komelên civakî û kesên demokratin. Tiştên ku gelê Kurdistan ji van dostan re bêje pirin û hinde ji hêrsa me ji wan re heye. Ji ber ku tu gel, wusa erzan nikare bê inkarkirin û wusa xwerû ji ev inkarkirin, nikare bê pejirandin. Heke em ji mirovatiyê dur neketibin —tu kes nikare vena ji me re bêje—, em dikarin bêjin ku dostên me, di barên mirovatiyê, serxwebûna welatê me, azadiya gelê me û keshbûn û hebûna me de hindekî güneharin. Ji ber ku faşizma Hitler, cihuyan û şoreşgeran vebirand, herrojê lanetên mezintir lê tê kirin. Lê li bal me, gelek bi rewşekî xwinrijtir û çavsortir tê girkirin. Ji bo çê ji bo vê bedeng dimênin? Ji bo çê li dijî kemalîzmê, faşizma Tirkan dev tûn girtin? Ji herdemê bêhtir em eşkere dikin, ku em rewşa dostên xwe di vê barê de napejirênin. Em dibêjin, girînge ku ev faşizm ji, bi kêmasî biqasî faşizma Hitler, biqasî nijadperestîya li Afrika Başûr, biqasî siyonîzmê ûh.w. bê lenetkîrin. Gelê me jî, mîna her gelê li cihanê layiqê vê yekê ye.

Em bang li hemû dostên xwe dikin, ji welatên sosyalist heya demokratan li welatên kapitalist, hejta ji hemû liberalan heya kesên ku li dijî rejîmên çavsortirin, ku me rast fahmbikin û delametên xwe bichî bînin. Lê em vê bangê ne ji bona ku dîlên xwe li ser me bişewitînin an alikariya me bikin dikin; em vê bangê dikin, ji bona ku delametên mirovahîya xwe bichî bînin. Me bin hoyên zehmettîrîn îspatkir ku em dikarin bi hîma xwe a zikmakî û bi gelê xwe, pêşveherin. Em tevgerek wusa ne. Em tevgerek hogir û lehengin, tevgerek xwedî berhemîn. Heke em îro dilê xwe de fihîti sehbikin, ji ber ku dostên me delametên xwe bichî naynîne. Em bi navê wan, ji bo wan şermîdîkin.

Sernivîsa rizgariya gelê me, bi gelê Tirk re ji girêdayiyê. Emê di nava gelê Tirk de, rizgariya xwe bidest bînin. Îroj gelê Tirk ji hêdi hêdi di dîrokê de hunda dibe. Herçuqasî bi fizikî ev gel hebe jî, di barê azadiyê de; barên çandî, civakî û azadiya jiyandê de, keshbûna vî gelî jî inkarkirin. Belê zîman û axa gelê Tirk heye: lê ji serî heya binî li gora berjewendên faşîzmê hatine rêkxistin. Ev gel, di bin nîr û pikoliya rejîmeka faşîst de dije: tê talan û werankirin. Em bawer in ku ev gel ne tenê tê mijandin, herwusa tê tune-kirin jî. Lê mixabim; em îroj dibênin, ew hêz û kesên ku di rewşa berpirsiyarê vî gelî de ne, digel hêzên çepîranyî wan, bi hiceta yekîtiyê yekbûna dewleta xwe, li firokan siwardîbîn û diçin xwe didin destê çînên serdest. Bêguman, ên qeç, demokratan dirist û sosyalîst jî hene. Pêvendiyan me ên baş digel wan hene û mîna herdemê emê buhatîyekê bidin wan pêvendiyan jî. Lê ên ku diçin xwe teslim dikin ne tiştêkî baş dikin. Ev xwebidestdayin ne tiştêkî hêjaye. Ma gelo ewê bi vê nolê demok-

rasiyê xilasbikin? Bêguman ne! Xwe didine destê kê? Xwe didin destê wan derdor, ku ew bi xwe heya diho ji wan re faşîst digotin! Başe, vêca piştî xwe didin çê? Piştî xwe nadin tu tiştî! Ev xwebidestdayin û xwesparî, xwesparîyeka pir rezil û ruswaye. Bi navê gelê Tirk û bo gelê Tirk güneharîyeka pir xîz û bêbexte.

Nexwe, divê gelê Tirk jî, ji van salan jî xwe re encamên pêwîst derxîne. Em bawerîdîkin, ku gelê Tirk jî, ji bo berjewend û sîdên xwe, bêgotin hewceyê hilpişkînekê ye. Hewceyê rizgariyeka konevanî, demokratî û aboriye. Girînge ku gelê Tirk van salên pêşîya me de, ji bo xwe bi vê nolê xwe amadebibe. Em bang li hemû kes û komên demokratîkî, ku wê sosyalîzma ku gelek şor û gotin li ser tê kirin, ji nûve jî ber çavên xwe derbasbikin û bi kêmasî bibin dost û hevkarên xwe me ên rast û di vê barê de xwe pêşde bidin. Nexasim em bang li wan dikin, ji bona ku bi kêmasî biqasî gelê me ew jî liberxwe bidin. Heke wekhevî û biratî têtin xwestin, em bang li wan dikin ku ew jî hilpişkînekê bilindbikin û weke me rêya wekhevî û yekîtiya azad derxênin holê. Li vir em eşkere dikin, ku ji bona vê yekê emê herhabêst piştgirtinê pêşkeşî wan bikin. Girînge berxwedana gelê me piçûk nebînin. Ew dibêjin, "emê melûlî û piçûkiya xwe digel gelê Kurd bigihînin serfiraziye." Lê ev ne raste. Pêwîste ku ev derdor têkoşîna me a azadiyê rast fahmbikin û binasin. Herwusa, ne ji ber ku em pir hewceyê alikariyanin, em van gotinan dikin. Ne! Lê di rewşa sosyalîzma ku îroj bichî têtin de, necarin karguzariyên xwe û delametên xwe ên bingehîn û piçûktîrîn bichî bînin, xwe jî wê bêfihîtiya ruswa û gemar

rizgarbikin; ji bo van tiştan em gotinên xwe dikin.

Pir eşkereye ku têkoşîna gelê me bo azadiyê, biqasî têkoşîna olî ên rizgariyê ên gelên Rojhelata Navîn, şereki bi qedrûqiyete. Ji ber vê yekê, emê delametên xwe li pêşberê van gelan jî bichî bînin. Hêviyên van gelan ji bo rojên rizgariyê ên birûmetîr pir mezinin, bêriya wan rojan dikin. Em bawer in, ku gelê me ne bi temamî jî be, wê bîreka pêwîstî jî wê hêviyê, wê bichî bîne. Gelê me, rastî pikolî, kedxwarî û newekheviya bîneşûbeye. Serdestên gelên cîran hertiştî bi serê gelê me tînin. Lê gelê me disa jî wê azadiya xwe, ji bo wekheviya û azadiya hemû gelan bikarbîne. Em dibêjin, ku wê di salên bûna gelê me de, hercure dildariya hezar salan bînin rakirin. Bi vî jî, wê gelên êrdimê bigihîne wê azadiya ku sedsalan lê digerin û wê bigihîne saristaniya xwe; di vê barê de gelên êrdimê dikarin gelek tiştan jî gelê me hînbînin û rûmetiyên gelê me jî xwe re keleşor bigirin. Emê têkoşîna xwe jî bo daxwazeka bi vê nolê, jî herdemê bêhtir pêşvebînin û rîsta xwe bileyizin.

Em disa dixwazin bêjin, ku emê di salên pêşîya me de bi vî bir û baweriyê pêşveherin. Ji roja em derketine heya niha, hebûna me piçûk hatiya dêtin. Gelek kes û dor, ji hundirê Partiyê û derveyê Partiyê, bi can û dil xwe nedan xebatê, em vena jî rind dizanin. Lê îroj, gelê me piştgirtina me dike. Em piştî xwe tîne didin hima xwe, lê alikariyên gelê me jî bo me gelek mezin û bûhane. Lê divê em disa jî xweş bizanibin, ku

herçuqasî rîsta me û gelê me di afirandina van berhemên de pir mezin jî be, xwediyê van pêşketinan ên rast şehîdên me, û pêşmergen me ne. Ji bo bêhtir pêşveçûnê, rê û azînen rast şanikîrinê, em tu zehmetî û zordari napejirênin. Hemû dostên me ên di nav refên Partiyê û derveyê Partiyê bila bizanibin ku, em vê têkoşîna wusa bi hesanî ramawestînin an jî ji ber vê an wê zehmetiyê qada cengê bernadin. Serê xwe li her tu kesî naçemînin. Em baş dizanin ev sal gelek zor û zehmetin, lê weke ku me van 10 salan afirand, domana pêşîya me de jî emê şanibikin, ka em dikarin çî bikin çî nekin. Me ne tenê hêviyan derxist pêşîya çavan, herweha me pêkanîni û pêşvebirina hêviyan jî di jiyandê de bikaranî. Ev gişt diyar dikin ku, ka di salên bîne de wê çî bibe.

Di serî de, me xwest ku endamên me berpirsiyarîyên xwe û rîsta xwe rast bileyizin; me jî bo vê daxwazê xebat pêşvebir. Her kesê ku dixwaze bin pêşengîya me şerbike, girînge delametên mîna serokatiyê, ramariyê û leşkerî xweş fahmbike. Cihê xwe nasbike, Ev şerteke. Li derî wê dêtinê, tu rêhevaltiyeka din tune. Me nûneriya rewşa xwe heya dawî pêkanî, ji niha û pêde jî emê wê yekê bichî bînin. Di vê barê de, di serî de ez, herkesek nikare keliyeka xwe bêkar bîborîne. Ne derfete ku em bikaribin ji ber tivanên dilê xwe, hêstîrên çavên xwe birîjînin. Dema me jî bo wê tune. Rûmetiya mezintir, gîredana mezin bi gel re û hîrmeta mezin ewe, ku em rast xwe bidin delametan û xwedî li berhemên xwe derkevîne. Xîniyîya mezintir jî ewe, ku delametên Partiyê neyin bichî anin, xebat neyê pêşvebirin û bi wan berhemên leystîne. Ez bang li hemû endaman dikim, ku disa nekevin nav xelatiyên dema berê û mezintiya xwe pêşvebibin. Bi berpirsiyarîyeka gelek bilind û bi gavên gelek zana, bi dêtinê dewlemend emê gişt dibînin rêhevalên hev ên rast. Divê hedefa me jî bo wê yekê bo û em vena mîna reşkên çavê xwe biparêzin.

Gelê me alikariyeka mezin pêşkêşî me kiriye. Ev alikariyê hindêkî mafê me ye. Emê, da ku vena bêhtir bikin mafê xwe, bêhtir bixebîtin. Gelek bixebîtin. Pêwîst gelê me ê li xerîbiyê de dije, alikariyên mezin da me. Em jî têkoşeran bigirin heya alikariyên diravî û manevî, gelê me hevkarîya xwe jî bo me danî holê. Em bang li gelê xwe jî dikin, ku jiha û pêde, bêhtir alikariyan bike. Alikariyên xwe zêdetir, zanatîr û berhemtir pêşkêş bike. Dibe ku hin berpirsiyarên Partiyê ne weke dil dixwaze, xebatê dikin. Lê girînge jî ber wan kesan, tucaran em nehejin, bawerîya me sist û tenik nebe. Bawerîya me dive berî hertiştî jî bo şehîdên me be, ji bo berxwedan û têkoşerên me be. Bawerîya xwe jî bo Partiya şerdeke, hertim zînde û jingar

bigirin. Daku em bibin endamêkî Partiyê, divê gelê me hertim xwe pêşve bide, tiştê jî destan tê bichî bîne. Daxwaza me a bingehîn divê barê de ye.

Kin bêgotin, emê her keliyê û herdemê gîredayiyê şehîdên xwe bimînin. Şehîdên me, ew rûmetiya me ne, ku her keliyê de, di jiyana me de dijin û bêmîrinin. Tenê şehîdên me xwediyên wê rêya rastin. Ji bo mafdariya wê doza gewre, bêylî herjewendên kesani, di temanên xwe ên cîwan de, bi awakî ku li dîrokê kêmtîr têtin dêtin, canê xwe fedakîrîne şehîdên me. Ji bo wê doza bi rûmet xwe neket çavên wan. Ew buhatiyên mezintirîn bo me. Em dixebîtin, ku van buhatiyên herroj jiyana xwe de bichî bikin, têtin nav mejiyên xwe û keshbûna xwe bi vanan bixemilînin. Tiştên ku mafê jiyandê bo wan hene, bal me êne ev buhatiyên. Heke hinek dibêjin ew "mirine", eşkereye ew kesin ku li du şehîdan naçin û delmatên xwe rast bichî naynî.

Heke em qala komutanên esehî bikin, rastî ev lehengin, ku heya bêhna xwe a dawî girêdayîbî Partiyê re man û wê girêdaniya xwe bangdan. Ji bo jî herdemê bêhtir fahmkirina biranîna van lehengan û bikaranîna wê biranîne, girînge em bixebîtin. Alên esehî ên jî nûve nivîstina dîroka me, hêviyên azadiya gelê me, şehîdên me ne. Gava em şehîdên xwe li herderên xwe neqşbikin, emê bibînin ku, tu tiştê bidestnekeve ninin.

Em bir, bawerî û hêviyên xwe teze dikin, ku li ser wê bingehê emê 10 salîya xwe bi serkeftinan bikemilînin û zînbikin. Daxwaza me a mezin ewe, ku em bikaribin rojên bîne de di nava gelê xwe de bin. Û em bawerî dikin, ku xebatên me ên jî bo wê daxwazê, nexebatên erzan û xwerû ne. Ev daxwaza me wê bibe şoreşa me bixwe. Hemû pêşketinên derdikevin holê, wê wê yekê bichî bînin. Ji bona afirandina van rojan, ez dixwazim carek din bêjim, ku em gelek xebatê dikin û pêwîste em tev bixebîtin. Heke em xwe piçûka dinê bîjdînin, ez bawerîdîkim ku ev daxwaz wê jî hêviyan derbas bibe û gavbigav di jiyandê de pêkbêtin. Ji têkoşeran em bigirin heya kesên me ên berpirsiyar û serok, di her qada têkoşîna de ger em delametên xwe rast bichî bînin û bi lez xwe bilivînin, emê bikaribin cemhevhatîne û yekbûnê, rojên azadiyê bihev re pirozîbikin. Di vê barê de derfetan me hene û pirin. Bêgotin biryara me a mezin heye, ku em ji bo afirandina wan derfetan û gengazan pêşveherin; bi awakî ku nehatîye dêtin, xwe bidin pêş û 10 salîya rêya azadiyê de, sala serfiraziyê a serketiyê, pêkbînin. Em bang li mirovên gelê xwe dikin, ku leztîrîn di vê rêyê de pêşve herin. Bi gavên xurtîr û bi xebatên dijwartîrîn têtin hilpişkîne bibin. Gişt tevde bahevhatîne bichî bînin û biafirînin.

— Bijî 10 salîya damezrandina Partiyê me!

— Serfirazî wê a gelê me be, ku li ser rêya Partiya me bi gavên xurtîr pêşveçî!

Dibistan

Cankurd / 1978

Bi kuxika diya xwe re, Şahîn çavên xwe yên reş ji hev vekirin. Seriyê xwe li hundirê maxa reş gerand. Dît ku dayika wî ya nexweş, li ber agirê pîxarê rûniştiye û dikuxe. Wî nedixwest ji nav ciyê xwe yê germik rabe, lê dizani ku berhange û divê ew here dibistanê. Ji çî rabû, bi gavên sist herve diya xwe çû. Bayekî sar di bin deriyê darî re dibate hundirê maxê û çipên wî yên zirav diqerimandin. Dema ku ew giha ba diya xwe, destên xwe li dora kirika wê gerandin. Seriyê wê maç kir û got:

«Çima te iro hîn derî vene-kirî?»

«Berî bariye, Şahînê min!»

«Ber!»

«Û bi lez beziya, darê melbendê, ji paş derî tеведа qulika diwarê, çerpek li kilîlê hesinî xist. Derî vekir û li derve nêriya. Çavên wî yên ku dūr di-ditin, di seriyê wî de listin. Çiya, dest, neval, dar, zinar û serbanên malan tev ketibûn bin herfê. Berve sinca keviri ya dora malê çû, destê xwe xiste bin herfa teze û nerm, û carekê rêşkir. Hinek lê avêt devê xwe, piştê bi herdu lepên xwe herf anî mal û gote diya xwe re:

«Ka ji min re tеxе nav dim-се.»

Diya wî rabû serxwe û got:

«Kuro tu din bûyî? Hîn roj derneketiye tуyê herfê hixwî?»

Gotina diya xwe kir. Du gotina diya xwe, vegeri derve û herf avête erdê û disa vegeriya hundir.

Lî diya xwe ya nexweş û jar nêriya û got:

«Dayê! Min dil tuneye, ku iro herim dibistanê.»

«Şahîno! Dizanim iro gelek sare, lê te jîbîrkir, ku me soz dabû bavê te yê rehmêtî, ku tu ji xwendina xwe venebî?»

«Raste! Lê gelek dîre. Mamhostayê me dibêje, ku di navbera gundê me û dibistanê de pênc kilometir hene.»

«Kuro tu dondeh saliyî? Du sal din tуyê ji xwe re li der-gistiyekekê bipirsi!»

«Dayê! Di vê herfê de, bo min zehmete...»

«Bavo! Ne tenê sê neval di navbera me û dibistanê de hene?»

«Geliyê Tiran kûr û dev-berjê re. Tirs dikeve dilê min. Dibêjin li wir herê dêw hebûn.»

Diya wî destê xwe avête porê wî yê reş û dirêj, û got:

«Berê dêw hebûn, lê niha mirovan tev kuştine. Ji roja ku tiving derketine, dêw nemane. Lî jor bimîne, heya lawikên gundê Şorbe ji digihin ba te. Hunê bi hev re di geliyê re derbas bin.»

Diya wî ji wî re çiqina xwarinê amade dikir û dida wî:

«Dayê! Min bîhist, ku sala bê wê dibistanekê li gundê me vekin.»

«Kero nemir, biharê tê.»

Diya wî çiqin li piştê wî sidand û pirs kir:

«Hun çend lawik, mezin?»

«Ën deh salî û mezinîr panz-dehin. Hemû dikanin zora min bibin û carina li min dixin û ji

ber ku ez bi tenê ji vi gindi me, ew hertim ji xwe re henekan bi min dikin. Dayê! Ez naxwazim herim wê dibistanê.»

Dayikê komeki rêsi da seriyê wî. Dolaqeka bi nexas li dora stûyê wî gerand. Çakê-teki kevin û giran li wî kir, û gotê:

«Here goreyên xwe yên rêsi û solên xwe yên lastiki li piyê xwe ke. Sala bê tуyê herî Efrinê.»

«Başê, lê çima tu iro dil-sarî?»

Dayikê alikariya wî bi pêkirina gorê û solan dikir û, digot:

«Ez nexweşim. Ji roja mirina bavê te de, rewşa min nebaşê. Doxtor gotibû, ku ewe wêrane.»

Şahîn bi dilekî şikestî li çavên diya xwe nêriya. Bêhtir nikani bû bima. Destê wê maç kir û bi dengê zirav pirs kir:

«Te çî bo min kirî çiqinê?»

«Nan û helawê.»

Şahîn tûrê nîvisar û divitan avête ser gurmikê piyê xwe yê rastê û herve derî çû. Lî diya xwe nêriya. Dayikê kuxiya. Piştê wê duta bû. Dêwê wê mîna kutikêki fêkiyan hişk û zîwa ma bû. Şahîn ji mal derket. Bayekî sar li rûyê wî da. Bollaqa xwe li seriyê xwe gerand. Lepikên xwe yên rêsi kişandin ser destên xwe yên piçûk. Bişkovên sako yê xwe bi hev xistin û çû.

Lî Çiyayê Kurdan (êrdîmeka nêzikê çiyayê Gewre-Amanos) zivistan sare, Gava herf dikeve xwarê, rçyên di nava gundan de tén girtin. Lê disa ji zarowên Kurd ji dibistanê xwe namînin û ji ber ku dibistana Şahîn weke yê gelek-kar, li gundekî di bû, ew bi berbangê re ji mal derdiçû. Heya ku xwendina sirûdên sibê nemîne, ji ber ku wan zarowan zordariyeka mezin diditin, gava li şûn himana û dema gotina wan sirûdan tunebana. Lê disa ji pir caran Şahîn dereng dihat dibistanê, ya biûsta baraneka zor pir, ya ji dest bahoza herfê û yan ji ew nexweş diket. Mamhosteyan ew dixistin feleqê û wan bê wijdan bi darê xêzeranê li bin lingên wî didan û piştî lédana çend şivikan nema ew bi êşekê dihesiya. Lingên xwe coht dikirin û ji xwe re hizrên xwe dikirin. Lê di binê dilê xwe de wî ji dibistanê hezdikir, ji ber ku roj bi roj fêrî zanînen dîn dibû. Loma wî lez dikir ku xwe zûtir bigihîne dibistana dorê. Lê mala herfê hilweşe û tiştê jê nemîne! Çî rê dūr û dirêj dibû! Şahîn ji herfê hezdikir, lê di herfê de tîrsa wî bêhtir dibû, ji guran, ji keftaran û ji tenahiya bi rê de.

Gundê Meydankê ji dūr ve xwuya dibû, lê ji herfê, te digot ew li dawîya cihanê ye. Dûyê pîxaran bala diçû. Di nav re ala hikumetê li ser dibistanê ji dūr ve diyar dibû. Tirumbêlek di ber gund re bi aliye başûr ve diçû. Ji paş Şahîn, dengê tir-neka dūr dihat.

Şahîn digote xwe:

«Ezê rojekê herim Helebê. Ezê li wir zulêbiyan bixwum.

Ezê biçim sinemê û li sinemê mirovê kehrmanşêr û pilinga dikujin. Gur û keftaran ji...»

Bi vî rengî tîrsa ber çavên xwe dimalişt û xwe nûh dikir.

Lê pîrpira firindeki, di nava daran re, dilê wî diveceni-qand. Pêşde nêriya û gavên xwe lirax kirin. Gelo zivistan çuqas xweşê? Kêrguh (kev-roşk) li ser herfê dibezin. Çi-vîkan xwe li ser daran dilogand. Seyên gund devserhev û dîn dikirin. Lê kesek ji wan nedîçû dibistanê...

Şahîn bi rê de rastê kesekî nehata. Te digot, iro kes ji xwew ranabe. Tîrsa Şahîn ji geliyân, ji goristana ku bi rê de, ji bêdengiya çolê bêhtirî rojên din bû. Itengê hertîşteki sipî bû. Mîna kefenê miriyan û darên ku herê, mîna dêwan xwuya dikirin, niha mîna pîrên pişt-xwar û bi cil û komên sipî yên mezin xwe bi ser rêya wî de xwar kirine.

Di rûyê sirteka ku li aliye çepê, di gundê Şorbe hinde lawikên din herve gundê Meydankê diçûn. Dikeniyân Dilzîtin. Bi topağên berfani li hev didan. Dibezîyan. Deng li hev dikirin. Dilê Şahîn bi wan dima. Û ji her ku ew bi serê xwe bû, dixwest her gotineka wan bibihîse, ku ew li vê sirtê çû dibêjin. Hinekî xwe lezand û gavkir, ku li devê geliyê Tiran xwe bigihîne wan. Herçî ew herve geliye diçû, dilê wî bêhtir dikir kutuk. Weke xwew-nekê di ber çavên wî re tiştên nerast derbas bûn. Carnan ku milên xwe dilvand, didit ku mirovekî diwane, û gelî de herf dikir topağ û herve wî dihat.

Gava lawikên gundê Şorbe gihane ba wî, nîzani bû çawa ji ber wan bîreve. Hemûyan bi topağên herfê li gepira wî didan. Reviya û nedît çawa di geliyê re xwe gihand aliye din. Lê di hundir dilê xwe de bi wan û lîska wan şa bibû, ji ber ku tîrsa, ku di dilê wî de, îcar seriyê xwe ranekir û ew servehesî heşt.

Heyanî ew gihan gundê Meydankê, bi henek û dilşahî man.

Lî pêş dibistanê lawikên Kurdan civiya bûn. Lî rêz rawestîya bûn. Mamhosteyan destên wan vedikirin. Serbin dikirin. Lê temaşa dikirin, ka gemarî ne an pakin. Gava Şahîn û ên din gihane wir, bi lez ketin nava rêzan. Lempikên xwe danin, lê dema teftîşê rabûbû. Xwendevan diçûne hundirê dibistanê.

Şahîn gote yekî:

«Xudê dizane em dereng hatine.»

«Gelek dereng. Iro mamhosteyekî nûh hatiye. Me lawjanên nûh xwendin, lê wan pirs nekir kî nehatiye.»

«Çima?»

«Ji ber ku mamhosteyê nûh şorkir.»

Mamhosteyekî, bi şivika xwe li paşîya lawikan dida û digot:

«Yalla... yalla... (Lezkin... lezkin...)

Şahîn di ciyê xwe de rûnişt. Hundir sar bû. Mamhoste li derve digote Bavê Misto yê ku dergevanê dibistanê bû:

«Te çima heya niha sobe

venexistiye? Gelek sare.»

«Mazot nîne. We neda min, ku ez tеxînim sobeyan.»

Mamhoste yê nûh derbasî hundir bû. Zaro ji wî re rabûn, lê gişan dikir kuf- kuf, destên xwe li hevdu dixistin. Pufê dikirin, ku wan germ bikin. Bi çavên tijî tîrs û pîrs li wî dinêriyan. Mamhoste seriyê xwe hejand, ew rûniştin. Bû bēden-gî û bēlivin.

Mamhoste pêş wan re çû û hat. Yekî dirêj û zirav, çav hûrik û serî piçûk bû. Li wanan yek bi yek nêriya. Piştê got:

«Navê min Mustefa ye.»

Lawikek di ber xwe de kenîya û gote ê rex xwe:

«Misto misto, hêlik sisto!»

Lî quncikeki dersxanê, bû tiqtiqa lawikan. Mamhoste berken bû, lê nexeyidi û çû navê xwe bi tipên Erebi li ser texta reş nivisand.

Mamhoste bi Erebi got:

«Emê niha dest bi dersa coxrafya bikin.»

Lawikekî girs rabû ser xwe. Bi nermî pirs kir:

«Tu ji kî derê yî, mamhoste?»

Ew hinekî berken bû û got:

«Ma wilo girînge?»

«Hemû mamhoste bo me dibêjin, ew ji kîjan derê hatine.»

Perda tîrs û fihêtiyê ji pêş wan rabû. Yekî di rabû ser xwe û pirs kir:

«Ma tu ji çolîstana Ereban hatiyî?»

Careka di bû tiqtiqa lawikan.

«Ne, ez ji dereka nêzik hatime.»

Şahîn pirs kir:

«Ji Helebê?»

«Ne, ez ji Efrinê hatime.»

Dersxanê bû gola req û beqan. Şa bûn. Keniyan, lê kesekî nedikarî pîrskira, ka ew Kurde an ne. Lawikekî dilê xwe mekîn kir û got:

«Navê dergavanê dibistanê jî Bavê Misto ye.»

Raste ku lawikên dersxanê tēnegihēştin gotina hevalê xwe, lê mamhoste tēgihēşt. Mamhoste xwest, ku ji ber pîrsan xwe bide aliyeke, loma wî pirs kir:

«Ma hun tev ji vî gundî ne?»

Bila pōşengê we biersivê bide.»

Lawikekî girs û dēm mezin, deng bilind, te digot serbazekî ser topane, li wan nêriya ku ew bēdeng bibin û got:

«Tenê deh kes ji vî gundî ne. Ewên din ji gundên dorê hatine. Ji Naza, ji Hesen Dêra, ji Şorbe û Gemrûkê û hinek ji ta ji gundê Mistê hatine.»

«Hun çendin?»

«Em çel dersvanin.»

Divê hun li du dersxanan bēn parkirin.»

«Serdibistanê me dibêje, ku çî tuneye.»

«Ma ne ew odeyekê de diraze?»

«Belê!»

«Başê, Ez dibêjimê, bila ew li gund odeyek xwe bibîne.»

Lawikekî di tiliya xwe rakir û got:

«Em xwarinê ji didin mamhostan.»

Yekî di gotina wî, bê destûr biriya û got:

«Ma tu nîzani pereyên mamhostan ninin, ku nanê xwe bikirin.»

Mamhoste dît, ku edî nema dipirsin, ka ew ji ku ye. got:

«Îro emê li ser welatekî dūr biaxivin: Pakistan.»

Navê wî welatî li ser texta reş bi hewreçivê nivisand û got:

«Pakistan ji du wêjeyan hatiye pevxistin: 'Pak' û 'Stan', 'Pak' bi zimanê gelê wir nezfê û 'Stan' jî wetene. Yanê welatê pak.

Lawikan li hev nêriyan û guhên xwe dan ser gotinên mamhoste.

Yekî bi dizî gote ê rex xwe:

«Mamhoste Kurde.»

Mamhoste bi xeyd got:

«Hiş bin! Kî şorê bike, ezê derxinim derve. Hun dizanin derve sare.»

Lê weke wê carê lawikan çî caran bi dilxweşi guh nedabûn gotinên mamhostan.

«Avek mezin li Pakistanê heye, bi navê 'Penceab' lê nas-kirin.»

Yekî tiliya xwe hilda û pîrskir:

«Penceab çîye?»

«Yanê pence av.» (Mamhoste bi Erebi gote wan).

Dersvanan li hev temaşa kir. Yekî sermezî û lēvtirumî bi dengêki bilind got:

«Lo welle mamhoste Kurmance!»

Tev bi hevve kenîyan. Mamhoste jî edî nikani bû xwe bigirta. Ew ji kenîya. Di nav wan re çû û hat û ji wilawikî, bi Kurmancî pîrskir:

«Ma tu ji gundê Naza yî?»

«Erê.»

«De başê. Ez Kurdim. Lê nebêjin kesekî Erebi, wê min ji vir bibin dereka di.»

Dema dersê derbas bû û mamhoste ji wan gotinan pëve tiştêki di nikani bigota. Ji ber ku Kurd bû, dengê wan bilind bû. Bi ken û henek, bi serbestî û azadî, bê fedî û tîrs bi hev re û bi mamhoste re axifin. Şahîn jî wê rojê gelek kêfxweş bû û nîzani bû çawa vegere mal, ku mîzgina hatina mamhosteyê Kurd bide diya xwe. Ji ber ku diya wî her dipirsi, «kuro ma mamhosteyên Kurd ninin?»

Şahîn piştî nîvro li rêya vegera xwe, di geliyê Tira re derbas bû. Bêyî ku pêjna mirovê dîn di ber çavan re here. Bi lez û bez herve mal hat. Berfê di bin solên wî de dikir xiftixift.

Berî ku ew xwe bigihîne gund, dît ku obeka mēran, derbasîyeka miriyan dane ser milên xwe û bi lez herve goristanê bēdeng diçûn. Diya wî hate bîra wî û beziya. Pir beziya. Çente û tûrikê nanî ji ser milê xwe avêt. Ji wê pe pîrejinek herve wî hat. Ew girt û hembêz kir, ramûşî çavên wî û got:

«Şahîno tu bûyî mēr!»

Ji ber girîna wê pîrejîne nikani bû gotina xwe bibira serî. Şahîn zanî ku mîzgina hatina mamhosteyekî Kurd nema digihe dayika wî. Di ber çavên wî re, di nav hêstiran re, darbestê dayika wî nola periyeka bi cilên sipî bi ezman de difirî û difirî...

BERXWEDAN

HER TIŞT JI BO ENIYA RIZGARIYA NETEWA KURDISTAN

Axafa sekreterê gelemperiya PKK rêheval Abdullah ÖCALAN ji ber sedema 10 saliya PKK:

Endamên Partiyê, Gelê Kurdistanê zehmetkêş Dostên berêz,

Gava em niha derbasî 10 saliya damezrandina PKK dibin, bi serbilindî silavên xwe li we gîştan dikin. Rastî, daxwaz û hevîyeka min a mezintir ev bû, ku min bikarîba li nav gelê xwe bama û tevî gelê xwe bi dilovanî bijiyama, lê di vê roja azadiyê a bi rûmet de, ji ber ku ez ne li nêzikî we û ne li nik wê me, ez gelekî dilbixem û kovanim. Lê di sa ji, ji ber ku niha min derfet heye, ku ez bikaribim koçbera ku têkoşina me gihayê, nasî we bikim, ez gelek bextiyar û dilovan dibim.

Ev bû demeka gelek dirêje, ku ez ji we durketime û bîyê we jiyana xwe derbasdikim. Lê ev durketina min ji we, ji bo nêzîkîrîna rojên we ên azadiyê ên gewre û bîdestanîna wan rojên giranbûha, durketineke hewce bû. Çawa ku masî û derya, bêgotin bîyê hev nekarîbin hebîn, bêguman rewşa min û we jî bi vê nolê ye. Kîşe ku, heke ev durketina me ji hev, ji bo afirandina rojeka azadiyê a mezin be, mirov dikare debar bike û tivancên dilan de bipejîrîne. Tenê ji ber vê yekê min kovanan û êşan debar kir û min karî jiyana xwe heya niha berdewam bikim.

Kêliya niha em destpêdîkin 10 saliya damezrandina Partiya xwe pîroz bikin, ne gengaze ku ez bikaribim tiştên dilê xwe de ji we re bi gotinan diyar bikim. Li şûna vê yekê ez dixwazim bêjim, ku em gîşt hemû hoyên hilpişkîna mezin a gelê xwe amade dikin û ji kûriya dilê xwe jî bawer dikim, ku tu azîne, xebat û deku dolabên dijminên me nikarin vê pêşketina me pûç bikin û herwusa emê ve pêşveçûna xwe bi jir û çalakiyên bilind û heja bikemilênin. Li derî vîna, ê din ne gengaze ku em gavên paşve bavêjin û ji

Dûmahîk rûpela 21. de

10. saliya serfiraziya PKK li Barliyas (Libnanê) hat pîrozkirin

Şeva pîrozkirinê roja 21'ê Kanûnê çêbû. Dora 1.000 welatperwer beşdarbûn. Li kêleka karkerên Kurd û penahên Kurd ên li Libnanê, berpîrsiyarên hêzên şoresger û welatperwer ên Libnan û Filistinê jî hatibûn şeva pîroziyê.

Di şevê de axafên komevani hatin çêkirin. Ji ber biranîna şehîdên têkoşîna rizgariya netewî keliyek hate rawestandin.

Komên govendê, pîr sitranên berxwedanê û govendên gelêrî pêşkêş kirin. Bernama çandî bi duruşmên awazî hat xurtkirin.

Şev jî hêla YKWK (Yekîtîya Karkerên Welatparêzên Kurdistan li Libnanê) hat dirustkirin. Ev pîrozkirin jî bo yekîtîya karkeran ku bin pêşengîya ERNK xebatên xwe birêvedibe, bû serkeftinek.

Li Wien-Avusturya "Komela Karkerên û Çanda Kurdistanê" hat damezrandin

Taliya xebatên ku demek dirêj doman, we welatperwerên Kurdistanê, roja 13'ê Kanûnê 1987'ê, "Komela Karkerên û Çanda Kurdistanê" li Wien damezrand. Bi vî awahî, xebatên me ên li Wien û bajarên din ên Avusturya gihan koçbera nûn. Me di meha Mijdarê de ji xwe re eywanek jî girtibû. Bi vî awahî cihêka ji bo civînên me jî çêbû. Komela me, alikariyên bo têkoşîna

rizgariya netewî, berhevanîna welatperweran, pêşvebirina xebatên çandî û hevgirtina di nav karkerên Kurd de, ji xwe re bîngêh digire. Me damezrandina xwe bi civînekê jî pîroz kir. Civîna me bi axafeka li ser damezrandinê destpêkir. Dure hozanek sitranên xwe ên şoresger pêşkêş kir. Me civînekê de filmeke video jî şanîkir.

Komek ji welatperweran li Wien

BÎN BARÎNA BERFÊ DE SÎNG BER SÎNG ŞER: JÎ 30'AN BÊHTÎR LEŞKERÊN DJÎMÎN HATÎN KUŞTÎN

Hilpişkîna gewre ku têkoşîna me a rizgariya netewî di sala 1987'ê de bi destê xwe ve anî, bi berxwedanên mezin ên nûn gihan bilindahiya xwe. Weke li hemû êrdimên Kurdistanê, li Şîrnexê û hawirdora Şîrnexê jî, livbaziyan me ên rizgariya netewî gavên mezin û xurt pêşve avêtin. Yekîtîyên têkoşerên ARGK, ku li dijî dijmin li êrdima Şîrnexê şerêki

tunde bilind dikin, bi livbaziyan refbîref vî êrdimê qulbandin kozen cengê ên pêwîst. Welatperwerî li Şîrnexê xwedî ra û bîngêhe. Mêtîngerên Tirk, daku ev êrdim nebe ko zeka cengê a pêwîst bo têkoşîna rizgariya netewî, parêzkariya gundan, şewitandina gundan, bikaranînen nefikîrinê, ango şerê xwe ê taybetî bêhtîrîn li vî êrdimê pêşve-

birin û bikaranîna Şîrnexê ku hêla ocaxên komûrê pir de xelamende, ji hêla mêtîngeran êrdimêka pir girîng tê qebûn. Herwusa ji ber danîna stratejîk û erdnîgarî, ji ber serpêhatîna xwedî ra di barê welatperweriyê de jî, Şîrnex ji ber şerê me ê rizgariya netewî erdimeke gelek pêwîst û xwedî taybetîye.

Gundiyan dora Şîrnexê pir man bin hikariya hilgavtina 15'ê Tebaxê. Bi tevaî him û quwvetên xwe, hevkarîya têkoşîna rizgariya netewî kirin. Gelek xortên Şîrnexê xwe gihandin refên hêzên berxwedana çekdarî. Mêtîngerên Tirk, bo rawestandina van pêşketinan, bi destê welafrîroşê cahş Alixan Tatar parêzkariya gundan rêxist û xwest vîna pêşbixe. Bi alikariya çetên welafrîroş xwestin pikolî li ser gundiyan Şîrnex sazkin û tîkiliya gundiyan bi rizgariya netewî re birawestînin.

Koma Propaxenda Çekdarî a bi navê 21'ê Adarê ku bin serokatiya rêheval Agîl hate damezrandin û rêheval Mustafa YONDEM û Mûslûm ÇETIN ji tevî bûn, bi livbaziyan tunde di salên 1985 û 1986'an de, welafrîroşî li vî êrdimê berûpaş da û perçiqand. Tevî Alixan Tatar hemû cahşên sixur xwe avêtin bextê navênda bajêr û xwestin xwe xelasbikin. Li encamên livbaziyan tunde de ku li dijî Alixan Tatar û tîroşkvanên wî hatin bilindkirin, çetevanî derbên giran girt. Gelek gundiyan Şîrnexê xwe gihandin refên şoresê.

Sala 1987'ê de hilpişkîna jî ên mezin li êrdima Şîrnexê pêkhat. Di mehên zivistan, bihar, havîn û payizê de livbaziyan tunde li dijî hêzên artêşa mêtînger, çetên milîs û yekîtîyên hêzên taybetî birêketin. Taliyê de dijmin lédanên xedar girt. Li hemberê vî tîkoşîna me a rizgariya netewî hilpişkîna hilgavtînen mezin şanîkir. Alikarî û piştgiyariya girsan zêde bû. Hêjmara tîkoşerên 3-4 kat bêhtir bû.

Ji ber pêşketîna li Şîrnex, dijminê faşîst hîn dijwartir bera xwe da vî êrdimê. Ji ber ku zivistaneka sar û dijwar hat buhurandin, mêtîngerên Tirk bawer kirin ku wê bi çekên xwe ên nûjên, bi teknîka xwe, bikarîbin bigihîne encamê. Mêtînger di vî zivistanê de dixwestin tiştêk bîdestê xwe ve bênin, ger bedela wê çibe bila be. Ji ber vî armançê hêzeka leşkerî a mezin li Şîrnexê tîkuzkirin. Milîs û hêzên taybetî bi çekên nûjên hatin kemilandin.

Lê di demeka gelek kin de eşkere bû, ku ev keftûlaftên dijmin bêhudane. Bill hemû keftûlaftên dijmin û hoyên zehmet ên zivistanê, pêşmergên ARGK bî betlanî livbaziyan xwe lezandin û pêşvebirin.

Dûmahîk rûpela 20. de

Di şerê li nêzikî gundê Serê Dehlê (Karaboyun) navçaya Şîrnexê de derketî de, ji hêzên artêşa mêtînger bînbaxşîyek, astsubayek û bêhtirî 30 serbazên artêşa mêtînger, ku di nav wan de endamên kolordîya taybetî û hêzên taybetî jî hebûn, hatin kuştin; hevqasî jî hatin birîndar kirin.

Şer qedera 16 seetan doma û hêzên dijmin beranser perçiqîn. Şer di bin barîna berfê û mîja giran a tunde de doma û pêşmergan rawestandin ku dijmin hêzên xwe tîkuzbike. Ji ber reşandina pêşmergan, herweha balafir jî nekarîn dakevin êrdê. Dijminê ku gelek kes jî hat kuştin, perîşan ket û ji qada cengê revî...

Protestoyên li dijî bikaranînen nîjadperest ên hikumeta Frense didomin

● Roja 19'ê Kanûnê 1987'ê dora 30 dixwazên ERNK li Frense bajarê Rems televizyona "Kanala 3." qasî 3 seetan vegirtin.

● Welatperwerên ku livbazî pêkanîn, duxuyankirin ku ji ber koçberkirina 3 welatperweran ber Gabonê ve û ji ber ku hikumeta Frense wek daxwazên faşîzma Tirkan xwe dilêvêne ve kiryarê bîcîh anîne û protestoya xwe bilinddikin.

Zarok û jin jî tîkîlî livbaziye bibûn. Alikarî û hevkarîya hêzên demokrat livbazî bêhtir xurtkir.

● Ji hêla din, welatperwerên li Gabonê û penahên Iranî jî berxwedana xwe a birçîmayîne didomînin.

En hatine koçberkirin, nameyek jî bo Papâ Jan Paul II. jî şiyandine. Hikumeta Frense protestokirine û alikariya mirovî xwestine. Ji Papa xwestine, ku li dijî bin lîngan perçiqandina mafên mirovahî derkeve.

● Karbîdestiya Frense ku ji bo bikaranîna xwe a nîjadperest nikare tu sedem şanîbibe, û rind hatîye rabirin, duxuyaniyên mirî nake. Lê di sa ji, ji destê duwemîn sedemê beyat davêje holê.